

ΠΙΝΑΟΣ

28 Οκτωβρίου
1940

Προς τη νίκη

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1949

ΕΤΟΣ Γ'. ΑΡ. ΦΥΛ. 30, 31, 32

ΤΙΜΗ ΦΥΛΟΥ ΔΡ. 2.000

ΣΥΝΔΡ. ΤΡΙΜ. 6.000

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΧΑΡΗΣ ΜΕΕΗΣ

ΠΙΝΔΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Σ. Τ. Γ. 918

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΥΠΗ ΜΕΡΧΙΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ ΥΠΟ ΟΠΛΙΤΩΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ - ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ VIII ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

ΕΠΙ ΤΩ ΕΟΡΤΑΣΜΩ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ

ΤΗΣ 28^{ης} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Κατά τὰ μεσάνυχτα, 28^η 'Οκτωβρίου 1940.

Καθ' ἣν στιγμήν ἐβασίλευε ἡ γαλήνη στή χώρα μας καί ἡ ἀνταύγεια τῆς σελήνης ἐφώτιζε τίς ἄγριες ἀπό μεγαλοπρέπεια βουνοκορφές τῆς Ἑλλάδος πού ἀπό τίς κορυφές τῆς θεῖας φλόγες κατηύγαζον τήν χώραν τῆς ἐλευθερίας, ἕνας μαυρός ἐφιάλτης, ὁ πρεσβευτής τοῦ ἀρχιφασίστα Μουσσολίνι, ἐκτύπησε τήν πόρτα τοῦ τότε κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος ἀειμνήστου Ἰωάννου Μεταξῶ καί ἐζήτησε νά ἐπιτρέψῃ ὁ Ἑλληνικός Στρατός νά εἰσέλθουν τὰ στρατεύματά του ἐντός τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Νά παραδώσουμε δηλαδή τὰ ὅσια καί ἱερά. Τοὺς τάφους τῶν προγόνων μας—τὴν ἱστορία μας.

Ἐνα ὅμως νέον «Μολὼν λαβέ» ἦτο ἡ ἀπάντησις. Ἐνα ΟΧΙ. Ἡ Ἑλλάς οὕτω ἀντιμετώπιζε τὸν μαυρὸν φασισμόν. Ἡ μικρὰ Ἑλλάς πιστὴ στὴ μεγάλη Ἰδέα, πιστὴ στὴν ἱστορία τῆς δὲν ὑπελόγησε τὴν συντριπτικὴν ἀνισότητα δυνάμεων. Ἐστηρίχθη στίς μεγάλες ψυχὰς τῶν ἡρώ-

κῶν παιδιῶν τῆς.

Ὁ Ἀρχιστράτηγος ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου ἐπῆρε ἀμέσως τὴν ἐντολὴ τῆς Κυβερνήσεως καί τοῦ λαοῦ καί ὁ Ἑλληνικός στρατός διετάχθη νά ἐκτελέσῃ τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον του.

Ἡ ἐπίθεσις ἦτο αἰφνιδιαστικὴ καί δολοφονικὴ. Στὶς 05.30 ὥραν τὰ φασιστικὰ Ἰταλικά στρατεύματα ἐπετέθησαν ἐφ' ὅλοκλήρου τοῦ μετώπου τῆς VIII Μεραρχίας πού εἶχε τὴν τιμὴν φρουροῦσα τὰ σύνορα ἀπὸ Σαγιαδὸς μέχρι τὸ 2520 τοῦ Γράμμου, νά παρατάξῃ πρώτη τὰ στήθη τῶν γενναίων τῆς. Οἱ τότε ἀξιωματικοὶ καί στρατιῶται τῆς ἐνδόξου Ἡπειρωτικῆς Μεραρχίας εὐρέθησαν μὲ τὰ στήθη τῶν προτεταμένα διὰ νά ἀποκρούσουν τὴν ἀνανδρὸν ἐπίθεσιν.

Ἡ σιδηρὰ VIII Μεραρχία εἶχε τὴ μοῖρα νά χαράξῃ μὲ αἷμα πρώτη τὸ ΟΧΙ πάνω στὰς ἐπάλξεις ἀντιτάζοντας στὸν σιδηρόφραχτο φασιστικὸ στρατὸ τὴ σιδερένια καρδιὰ τῶν παιδιῶν τῆς.

Ἐνα ἔμπροσθεν, ἕνας

ἐχθρὸς φοβερός. Ἐκεῖ ὅμως στέκεται ἀγρυπνὸς μιὰ λεβεντογεννήτρα Μεραρχία.

«Μολὼν λαβέ» καί τὸ πνεῦμα τῶν ὀκτῶ ἐκατομμυρίων λογχῶν τοῦ Μουσσολίνι συντρίβεται ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας στὸ Δελβινάκι, στὸν Καλαμά, στὸ Καλπάκι, στὴν Πίνδο.

Ἡ Μεραρχία μας, πρώτη δέχεται τὴν ἐπίθεση, αὕτη πρώτη ποτίζει τὸ ἱερὸ ἔδαφος πού πατάμε σήμερα μὲ τὸ αἷμα τῆς καί τὸ κράτησε ἀλώβητο γιὰ ὅλοι μὲ μιὰ ψυχὴ ἄντρες, παιδιά, γυναῖκες, γέροντες τῆς αἰματοβαμμένης Ἡπείρου μὲ ἀνείπωτο ἐνθουσιασμό, μὲ γρανιτωμένη ψυχὴ, ξεχύθηκαν στίς ἀετοφωλιές τῆς Πίνδου καί τοῦ Γράμμου γιὰ νά προσφέρῃ ἕκαστος ὅ,τι μπορούσε.

Κι' ἔτσι μαζί μ' ὅλο τὸν ἄλλο Ἑλληνικὸ στρατό, ἀπέκρουσαν, κατεδίωξαν καί πέραν τῶν συνόρων τὸν μαυρὸ φασισμό. Μὰ ἡ μοῖρα τῆς Μεγάλης Πατρίδας μας εἶναι νά προβαδίζη στοὺς μεγάλους ἀγῶνες γιὰ τίς μεγάλες Ἰδέες.

Καὶ νὰ! δὲν ἐπρόφθασε νά ἀ-

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΤΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ.

ΑΡΙΘ.

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

Π.Ο. ΠΙΝΔΟΣ

ναπνεύση από τὸν βραχνὰ τοῦ μαύρου φασισμού τοῦ Μουσολίνι καὶ τοῦ Χίτλερ κι' ἄλλος ὑπουργὸς ἐχθρὸς καραδοκεῖ καὶ ἐπιτίθεται δολοφονικά.

Εἶναι ὁ κόκκινος φασισμὸς τῶν κομμουνιστῶν, τῶν σλάβων. Καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἱστορία: «Ἴτε παῖδες Ἑλλήνων, νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών».

Πάλιν Πίνδος, πάλιν Γράμμος. Πάλι πρώτη ἡ ἡρώϊκὴ VIII Μεραρχία μας.

Αἰμορροοῦσα ἡ Ἑλλάς, ἀσθμαίνουσα, ἐγείρεται καὶ πάλιν ἀγέρωχος καὶ ἀπαντᾷ στοὺς νέους βαρβάρους κατακτητὰς καὶ πάλιν ΟΧΙ.

Καὶ ὅπως τὴν 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940 μία λάμψις οὐρανομήκης ἐθάμβωσε τὴν ὑφήλιον μετὰ τὴν πίστιν τῆς πρὸς τὰ ἱερώτερα ἱ-

δανικά ἔτσι καὶ τώρα τὴν αὐτὴν ἡμέρα τοῦ 1949 ἐτερμάτισε τὸν μεγάλον ἀγῶνα τοῦ κόκκινου φασισμού καὶ ἐξεδίωξε τοὺς ἐπίδοξους κοτακτητὰς μακρὰν τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους τῆς.

Εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ὑπὲρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν ἡ VIII Μεραρχία μετὰ ἀναπεπταμένην τὴν διατρητοὴν Σημαίαν τῆς ὁρμᾶ καὶ νικᾷ.

Καὶ νικᾷ πάντοτε.

Ὅπως τὴν 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940 ἐχάρισε τὴν ἐλευθερίαν στὸν Ἑπειρωτικὸ λαὸ ἔτσι καὶ σήμερα μετὰ τὰς ἐνδόξους νίκας τῆς κατὰ τοῦ σλαυοκομμουνισμοῦ στὸ Γράμμο, στὸν Κλέφ-

τη, στὴν Κόνιτσα, στὸ Μέτσοβο, στὴ Μουργκάννα, στὸ Σοῦλι, στὸν Ἀχελῷο χαρίζει τὴν ἡσυχίαν εἰς τὸν αἱματοβαμμένον καὶ

ἱερὸν τοῦτον τόπον καὶ βεβαίως νει γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη ὅτι καὶ νεῖς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ διαβῇ τὰ σύνορά μας ποὺ φρουροῦνται ἀπὸ πολεμιστὰς σὰν τοὺς δικούς τῆς.

Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί καὶ ὁπλίται, Σεῖς ποὺ μετὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν αὐτοθυσίαν σας συντρίψατε τὸν ἐχθρὸν εἰς ὅλα τὰ πεδία τῶν μαχῶν, νὰ εἴστε ὑπερήφανοι διὰ τὸ ἔργον σας τὸ ὁποῖον πλέον εὐρίσκεται στὸ τέλος του, ὑπερήφανοι ποὺ ἡ τύχη σὰς ἔφερε συνεχιστὰς τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τῆς Μεραρχίας, τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

ΖΑΪΜΗΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ

Ὑποστράτηγος-Διοικητὴς

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Λαοὶ τῆς Γῆς, τοὺς τρόμους σας,
τ' ἀπελπισμένα δάκρυά σας.
τὰ πένθη τῶν ψυχῶν σας, σταματήστε...
Εἶμαι ἡ Εἰκοστὴ Ὀγδὴ Ὀκτωβρίου!

Ἀπρόσμενη, ἀνεπάντεχη ἔρχουμαι,
ἀπὸ τραχιά Ἑπειρώτικα βουνά,
στοὺς Γυρισμοὺς τῶν Αἰώνων, τῆς Ἀντίστασης
τὸ σάλπισμα νὰ κράξω καὶ τῆς Νίκης.

Τὴ ματωμένη Ἑλπίδα, —ἀγριοπερίστερο,—
σὰς ξαπολνῶ γιὰ νὰ σὰς βρῇ... Οἱ βωμοὶ
σωρὸς τῶν θυσιῶν τριγύρα μου,
ὅμως ἡ Πίστη ἀκολουθεῖ.

Τοῦ Κόσμου Δεῖπνος Μυστικός,
τρανὴ τῆς Ἀνθρωπότητος Γιορτὴ,
—φωτιά νὰ κάψῃ κάθε μου ἀρνητή!—
Εἶμαι ἡ Εἰκοστὴ Ὀγδὴ Ὀκτωβρίου!...

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΡΑΔΙΟΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Πρωτοῦ ἀκόμη οἱ πληγὲς τῆς κατοχῆς περάσουν καὶ τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιὰ εἰρηνικὰ γιορτάσουν νέες ὁρδὲς βαρβαρικὲς ξεχύθηκαν στὴ χώρα καὶ σπείραν τὸ θάνατο σὰν μανιασμένη μπόρα. Γκρεμίσανε τίς ἐκκλησιές, ρημάξαν τὰ χωριά

μας
κι' ἀκόμη πιὸ φρικτότερο ἀρπάξαν τὰ παιδιὰ μας.

Ἦταν οἱ νέοι φασιστὰι στὰ κόκκινα ντυμένοι καὶ μετὰ Βουλγάρους κι' Ἀλβανούς πιστὰ ἀδελφωμένοι.

Οἱ πολιτεῖες γέμισαν πρόσφυγες κάποια μέρα ποῦρθαν νὰ βροῦν παρηγοριά στὴν ἀγκαλιά τῆς μάνας

κι' ἐκεῖ ποὺ πρῶτα ἀκουγες τσοπάνικη φλογέρα τώρα ἀκούγεται βαρεὶὰ Ἑλληνικὸς παιάνας.

Στὸ προσκλητήριο τῆς φυλῆς δίνουν παρὸν τὰ νεῖα

ποὺ τ' ἄρματα φορέσανε χαρούμενα κεφᾶτα
κι' ὠρκίστηκαν, τῆς λευτεριάς λάτρεῖς αὐτοὶ καὶ

μῦστες
νὰ διώξουν ἀπ' τὸν τόπο μας τοὺς κόκκινους φασίστες.

Ὁ κάθε νηὸς παράτησε γυναῖκα, μάνα, φίλη γιὰ νὰ φορέσῃ τ' ἄρματα νὰ πάρῃ καριοφίλι καὶ στίς σελίδες τίς χρυσὲς ποὺ ἔχ' ἡ ἱστορία νὰ γράψῃ πιὸ λαμπρότερες ζητᾷ τὴν εὐκαιρία.

Ἔτσι κι' ὁ ἄντρας π' ἀγαπᾷ μου εἶπε κάποιο βράδυ
«Φεύγω Λενιώ καὶ σοῦ ζητῶ ἓνα στερνὸ σου χάδι».

Παίζεται ὁ δίσκος «Φεύγω Λενιώ».

Κι' ὅταν τὸ τραῖνο ἔφευγε καὶ σ' ἐπαιρνε μακρὰ μου
σὰν Ἑλληνίδα τίμια κι' ἄς πόναν' ἡ καρδιά μου
σοῦ φώναξα σὰν ἔσκυψες στερνὰ νὰ με φιλήσῃς.
Χρυσέ μου τράβα στὸ καλὸ με δάφνες νὰ γυρίσῃς.

Παίζεται ὁ δίσκος «Παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος παιδιὰ»

Κάθε σου γράμμα ἦταν ὕμνος γιὰ τὴν πατρίδα ποὺ στὸ σκοτάδι τῶν λαῶν λάμπει σὰν ἡλιαχτίδα
κι' ὅταν σὲ κάποιο γράμμα μου σοῦγραψα μ' ἀγωνία

«ΠΙΝΔΟΣ»

τὸν ἐρχομὸ σου καρτερῶ μετὰ δέρνει ἡ ἀνία
μοῦγραψες ὑπερήφανα καὶ λίγο με θυμὸ,
«Κορίτσι μου γιὰ σένα πολέμω».

Παίζεται ὁ δίσκος «Κορίτσι μου γιὰ σένα πολέμω».

Πέρασαν μέρες φοβερές, χύθηκε αἷμ' ἀράδα
μὰ ὅπως τὸν παλὸ καὶρὸ ξανάζησ' ἡ Ἑλλάδα.
Ἐγιναν στὸν αἰῶνα μας οἱ νέες Θερμοπύλες

κι' ὀρθώθηκε ἀγέρωχη νὰ σώσῃ χώρες φίλες,
νὰ σώσῃ τὴν Ἀκρόπολη καὶ τὸν πολιτισμὸ
ὅπως καὶ τὸ σαράντα ὕψωσε φραγμὸ στὸ φασισμό
Κι' ἀπ' τοὺς καπνοὺς ποὺ σκόρπισαν μετὰ μῖσος οἱ προδότες

θ' ἀναστηθῇ πανέμορφη αἰθέρια δοξασμένη
ἀρκεῖ ν' ἀκούσῃ μιὰ στιγμή νὰ λένε οἱ στρατιῶτες,
ἡ ὁμορφὴ Ἑλλάδα μας ποτέ τῆς δὲν πεθαίνει!!

Παίζεται ὁ δίσκος «Ἡ Ἑλλάδα ποτέ δὲν πεθαίνει»

Ἐνας-ἓνας οἱ λεβέντες στὸ σπιτάκι τους γυρίζουν
καὶ τὴ νίκη τῆς Ἑλλάδος μετὰ χαρὰ πανηγυρίζουν
κι' ὁ καλὸς μου ποὺ γυρίζει νικητὴς στεφανωμένος

τὸ σπιτάκι μας σὰν εἶδε δάκρυσε συγκινημένος

Παίζεται ὁ δίσκος «Σπιτάκι μου παλὸ».

Στὴν ἀγκαλιά σου ἔπεσα, χτυποῦσε ἡ καρδιά μου,
σὰν ὄνειρο μοῦ φάνηκε, βρισκόσουν κοντά μου.
Ἡ γρίλλια ποὺ ἀντίκρυσε ξανὰ τὸν γνῶρίμό της
ἡ πολυθρόνα τοῦ τζακιὸ ποὺ βρῆκε τὸν καλὸ της
καὶ τὸ κανάρι ποῦ μενε βουβὸ ἀπὸ τὸν πόνο
τὸ «καλῶς ἦλθες» ἔψαλλαν στὸν πιὸ γλυκὸ τους τόνο.

Παίζεται ὁ δίσκος «Καλῶς ἦρθες στὰ ὄνειρά μου»

Ξαστέρωσε ἡ καταχνιά ποὺ σκέπαζε τὸν τόπο
καὶ μέσ' ἀπ' τὰ ἐρείπια μετὰ μόχθο καὶ μετὰ κόπο
ξανάζησε ὑπέροχη σὰν πρῶτα ἡ Ἑλλάδα
κι' ὁ κατασπλιᾶς ξεχάστηκε σὰν μακρινὴ ζαλάδα.

Πάλι ξανάρθε ἡ χαρὰ, τὸ γλέντι καὶ τὰ γέλια
καὶ λάμπ' ὁ ἥλιος σὲ βουνά, χωράφια καὶ ἀμπελῖα.

Παίζεται ὁ δίσκος «Ἡ ζωὴ ξαναρχίζει γιὰ μᾶς»

Βασ. Ν. Μπενόπουλος

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ 28^{ης} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Υπό του ΤΣΟΥΚΙΑ ΝΙΚ.
Ταγ)ρχου

Υπάρχουν μέσα στις ιστορίες των λαών ημέρες ιστορικές, που άλλους λαούς τους ώδηγησαν στο μεγαλείον και στην δύναμιν, σάν φωτεινά ξεκινήματα, και άλλους τους ώδηγησαν στην καταστροφήν, στην αφάνεια, στη δουλεία.

Ο δικός μας ο λαός, ο περιλάλητος και παράκλητος αυτός λαός του μεγάλου Θεού μας, μόνον μέρες δόξας και μεγαλείου έχει γνωρίσει...

Και από πού ν' αρχίσω κανείς. Και τι να πρωτοθυμηθώ!! Τόν Μαραθώνα; Τis Πλαταιές; Τήν Σαλαμίνα; Τό μεγάλο και άφθαστο έκπολιτιστικό έργο του Φιλίππου και του Μεγάλου Αλεξάνδρου; και μετέπειτα την κοσμοκρατορία του Βυζαντίου; Τis ήρωϊκές μέρες της Τουρκοκρατίας με έπικεφαλίδα την 25ην Μαρτίου του 1821 που έκτοτε φωτίζει σάν ασβυστος φάρος, όλους τους λαούς του κόσμου που μάχονται κι' αγωνίζονται για την λευτεριά τους!!

Μέσα σ' αυτές τις ημέρες που λάμπουν σάν άστρα ασβυστα και διαλύουν τ' σκοτάδι και τ' αμίση και μ' ας οδηγούν στα άγια πεπρωμένα της φυλής μας. Ξεχωριστά! Σάν ήλιος τούτη ή ημέρα λάμπει και θ' λάμπη όσο υπάρχει ο άλλος ήλιος που μ' ας φωτίζει, όσο υπάρχει Ελλάδα, δηλαδή όσο θ' υπάρχει ο κόσμος ολόκληρος! Η 28η Οκτωβρίου 1940.

Όλοι μας, ποιός λίγο, ποιός πολύ, τή ζήσαμε την ημέρα εκείνη και σήμερα την ξαναζούμε.

Δέν θ' άξετάσουμε τι ημέρα υπήρξε εκείνη για τ' αδιαδραματισθέντα στρατιωτικά και ιστορικά γεγονότα, τ' όποια ξεκίνησαν απ' αυτήν και διεμορφώθησαν κατόπιν...

Μά,.. θ' ας ποούμε μόνο λίγα

λόγια, για την τεράστια, την ασύλληπτο και απερίγραπτο συμβολή της ημέρας εκείνης, στην παγκόσμια έλευθερία, στην παγκόσμια ευημερία... στην παγκόσμια άνοιξη. Όταν τ' ασιδηρόφρακτα κτήνη του κραταιού φασισμού και Ναζισμού της έποχής εκείνης, ξεκίνησαν για να υποδουλώσουν τόν κόσμο και να αφαιρέσουν τ' όιο πολύτιμο αγαθό της ανθρωπότητας «τή λευτεριά της» ακολουθούμενα, από τους γελοίους κολαούζους τους, τους κοκκορόφτερους σαλτιμπάγκους, τους Ιταλούς, ένόμισαν, ή μάλλον πίστεψαν ότι ήταν καλός μεζές, για να ανοίξουν ή δρεξίς τους.

Η Πατρίδα μας, ή άθάνατη αυτή παρθένος, ή ισόθεη Ελλάδα!

Και έστειλαν τ' όρδές των, έναντιόν της. Για να κάνουν, καθώς διεκήρυτταν, έναν περίπατο μέχρι την Αθήνα μας, δηλαδή την καρδιά της. Και να πιούν τόν καφέ τους στα Α-σπιλλα και κατάλευκα μάρμαρα της Ακρόπολης.

Μά είχαν πέσει έξω θανάσιμα έξω! Δέν υπελόγισαν οί βάρβαροι, γιατί δέν ήξεραν την ψυχή και την ιστορία του Έλληνα φαντάρου, όπως την έχουμε και την ζούμε έμείς.

Δέν έλαβαν υπ' όψει τους την καταγωγή μας, την ιστορία μας τή τρισχιλιάχρονη και την πίστη μας για τ' όυτα δ' ας γερά, τ' άγωνα μ' ας χιλιοματωμένα χώματα, που αποτελούν ό,τι ιερό και όσιο έχουμε... Και ξεκίνησαν... πριν 9 χρόνια, την 28ην Οκτωβρίου 1940, για να πραγματοποιήσουν τ' όύλια και άτιμα σχέδιά τους.

Βρέθηκε όμως μπροστά τους μιά ανυπέρβλητη και αδιάμαστη από σίδερα και μπαρούτες δύ-

ναμης.

Βρέθηκε, ό Έλληνας στρατιώτης, ό Έλληνας πολίτης, ή Έλληνίδα γυναίκα, τ' Έλληνόπουλο ακόμα!

Γενικά, με μιά λέξη, βρέθηκε μπροστά τους ή Ελλάδα.

Και τους τσάκισε! Τους κολώωσε! Τους διέλυσε στην αρχή... στα πρώτα τους ύπουλα βήματα. Ξαναβάφτηκε και πάλι με τ' άγιο αίμα μας ή χιλιοβαμμένη Ηπειρος. Ο Καλαμάς, τ' Καλπάκι, ή Πίνδος, ό Μοράβας...

Γιατί, σάν σήμερα, δόθηκε πάλι ένα δείγμα του ήρωϊσμού μας, τέτοιο, που αναγκάστηκε κάποιος πολύ μεγάλος να ξαναπή μιά αλήθεια που θ' αμείνη στους αιώνες. «Οί ήρωες πολέμησαν σάν Έλληνες». Δόθηκε ό χρόνος στους άνίκητους συμμάχους μας να δουλέψουν, να οργανωθούν, να έτοιμαστούν, να παραδειγματιστούν ακόμα! απ' τ' όρυλο της 28ης Οκτωβρίου και να κάνουν κι' αυτοί ήρωϊσμούς... μ' ας κανείς τους δέν μ' ας έφτασε.

Και κανέναν, από όλους τους λαούς του κόσμου, δέ θ' ας φτάση ποτέ! γιατί κανέναν τους δέν έχει στην ιστορία του 28η Οκτωβρίου!

Τεράστια ή συμβολή στη λευτεριά της ανθρωπότητας, της μέρας αυτής που γιορτάζουμε σήμερα.

Τεράστιο τ' παράδειγμα της μάννας Ελλάδας που ξεσηκώθηκε από τ' άνήμπορο νήπιο μέχρι τόν υπέργυρο παππού, να υπερασπίση την έλευθερία της. Τεράστιο τ' παράδειγμα ενός λαού που πονάει τόν πολιτισμό του, τ' όπίτι του, την θρησκεία του, την πατρίδα του.

Τεράστιο τ' έμπόδιο ποΰβαλε μπροστά σ' όν άήτητο μέ-

«ΠΙΝΔΟΣ»

χρι τότε χείμαρρο του φασισμού, που σάρωνε σ' ό διάβα του σάν χάρτινους πύργους, τ' αράτη, τις ατοκρατορίες!

Αν ή 25η Μαρτίου 1821 υπήρξε για μ' ας τ' όξεσηκώμα για τή λευτεριά μας, σάν έθνος ανεξάρτητο και την παλιγγενεσία μας, ή σημερινή 28η Οκτωβρίου 1940 της όποιας την 9η επέτειο γιορτάζουμε σήμερα, υπήρξε και θ' αμείνη ή άκλόνητος και άπρόσβλητος και παγκοσμίως παραδεκτή άφειτηρία της λευτεριάς του κόσμου ολόκληρου.

Τήν ημέρα εκείνη άρχισε να γκρεμίζεται τ' ατσάλινο οικοδόμημα των φασιστών. Γιατί τότε τσάκιστηκε από μ' ας και μόνον από μ' ας με τ' όλιανο-τούφεκό σ' ό χέρι, ό θρύλος του άήτητου.

Έλληνες στρατιώτες, Έλληνες και Έλληνίδες! Τήν σημερινή ημέρα ας την κλείσουμε σάν άχράντο κεμήλιο, μέσ' την καρδιά μας και ας μεταλαμπαδεύσουμε τ' αιδίον, τ' άνέσπερο φώς που ξεχύνεται σάν προβολεός απ' ατά.

Ας μεταλαμπαδεύσουμε τ' όστικό και άθάνατο «ΟΧΙ», της 28ης Οκτωβρίου που είπώθηκε από τόν άείμνηστο Βασίλεα ΓΕΩΡΓΙΟΝ και κρατήθηκε περήφανο από τόν διάδοχόν του, τόν σημερινόν μας Βασίλεα ΠΑΥΛΟΝ, αντίθετα σ' όν άλλο φασισμό τόν κόκκινο, τόν Σλαυοκομμουνισμό.

Γιατί σήμερα, πρέπει να τ' όξουμε, ή Γιορτή μας είναι διπλή. Γιατί ή σημερινή 28η Οκτωβρίου, βρίσκει την Ελλάδα μας και πάλι βαρεία πληγωμένη, βαρεία αίμορραγοΰσαν, μ' ας μάντα άειθαλή και Νικήτρια!

Ας κυττάσουμε γύρω μας, τ' αχωριά μας, τ' έρείπια, τή ρήμαξη των χωραφιών μας, των των άμπελιών μας, των δρόμων μας, των γεφυριών και τότε θ' αντιληφθούμε τ' ό έπεφυλλάσέτο για την Πατρίδα μας αν έπικρατούσε ό άλλος Φασισμός ό Κόκκινος.

Μ' ας κι' αυτός και τ' ας μίσθαρνα όργανά του συντρίφτηκαν άνεπανάρθωτα, κάτω απ' τ' αθανάσιμα και καίρια κτυπήματά

«ΠΙΝΔΟΣ»

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Μόλις άχνόφει ή αύγή... Ατρόμητ' οί σκοποί μας στη δοξασμένη Ηπειρο τ' ας όρυρα φρουρών και σάν λεβέντες που γενν' ας μονάχα ή άγία γή μας κοντά στη Γαλανόλευκη τ' ας όπλα τους κρατούν.

Μ' ας μι' ας άκούεται φωνή: «στά όπλα παλληκάρια». Μή φοβηθήτε τους πολλούς που πάνω μας όρμουν, κι' οί πρόγονοί μας άλλοτε με τόξα και κοντάρια τις μυριάδες των έχθρων κτυπάνε και νικούν.

Τ' ας όθε μας φυλάκιο γίνεται νέο Αρκάδι κι' ένδοξος τάφος των φρουρών. Οί βέβηλοι περνούν πατούν τ' ας όγια μας χώματα, χυμούν σάν τ' ας κοπάδια και της Ηπείρου τ' ας χωριά τή λευτεριά θρηνοΰν.

Ξέρω τόν ύπουλο έχθρό, γνωρίζω και τι θέλει λέγει τ' ας Εθνος σύσσωμο, κι' όρθώνεται μ' όργη. Αυτός που τόσο άνανδρα μ' ας έπνιξε την «Ελλη» ζητ' ας να γίνη σκλάβος του κι' ή ιερή μας γή.

«Μολών λαβέ», είπ' άλλοτε, τώρα φωνάζω: «ΟΧΙ» να γκρεμισθ' ας να γεν' ας της χώρας τους μετόχι. Θ' ας πολεμήσω με καρδιά, δέν θ' ας σκιαχτώ δειλοί,

Γίνηκε ή ΠΙΝΔΟΣ φρούριο με τείχη του τ' ας στήθη των γυναικών και των άδρών της άφθαρτης φυλής. Στις ξακουσμένες της πλαγιές καινούργιο Σούλι [έστήθη] και βιαστικά βαδίζουμε σ' ό δρόμο της τιμής.

Λοχαγός Ν. ΚΑΛΑΘΑΚΗΣ

μας, γιατί δέν υπελόγισε όσα Κόκκινο Φασισμό, και ό άδελφός του!!

Κι' έτσι, στρέφοντας και πάλι Ν' ας γιατί ή σημερινή επέτειος τή σκέψη μας σ' ας κείνους που είναι ιστορική και γιορτάζεται φygαν μέσα σ' ατά τ' ας έννιά διπλά!

Ν' ας γιατί από τούτη δ' ας τή μέρα θ' ας ξεκινήσουμε με σεβασμό για τ' ας παρελθόν και έλπίδα για τ' ας μέλλον να ξαναχτί-

σουμε ό,τι γκρεμίστηκε από τόν ας αναφωνήσωμε Ζήτω ή 28η Οκτωβρίου 1940 Ζήτω ό Βασίλειος Ζήτω ό Εθνικός Στρατός

ΜΠΡΟΣ ΣΤΟ ΔΙΠΛΟ ΘΑΥΜΑ 1940-1949

“Εγιναν και τα δυο στα χρόνια μας. Δεν απέχει το ένα από το άλλο παρά όκτώ χρόνια. Χρόνια που σ’ αυτά, μπορεί να πή κανείς πως μαρτύρησε τουτός ο τόπος, που κλείνεται στη λέξη Έλλάδα.

Στα 1940—41 δημιουργήθηκε το πρώτο θαύμα. Σήμερα διαδραματίζεται το δεύτερο.

“Η Έλλάδα, ή μικρή αυτή γωνιά της γης, γίνεται ή πρωτοπόρα στο δρόμο του ελεύθερου κόσμου και με το αίμα των παιδιών της, δίνει τις δυο αυτές μάχες έναντιον βαρβάρων και άπολιτίστων λαών, που θέλησαν με βία να της άρπάξουν, αυτό που αιώνας δεν κατέρωσαν να της άφαιρέσουν.

Το θαύμα του 40—41 δεν είναι όνειρον, αλλά πραγματικότης. Δεν είναι πλάσμα της φαντασίας, μυθολογικό κατασκεύασμα, αλλά ιστορία, έργον που φτιάξαμε έμεις, που τώρα ζούμε· είναι ή Νίκη που έδημιούργησε ή έλληνοχριστιανική ψυχή, που πολέμησε τους πολιτισμένους βαρβάρους, που θέλησαν να την κατακτήσουν, να βάλουν στον τράχηλό της το σκληρό βραχνά της βίας και του σκότους.

Κι’ όμως ή Έλλάς τότε είπτε τό: «Όχι». Μά ποῦ στηρίχτηκε να τό πη; Μήπως στον τέλει εξοπλισμό της; Μήπως στις σιδερόφραχτες Μεραρχίες που διέθεταν έγωϊστικά οί ύπουλοι έχθροί; Μήπως στον έθνικό της πλοῦτο; Ασφαλώς όχι, γιατί τίποτε δεν είχε άπ’ αυτά. Τό στήριξε σέ κάτι που μένει τό αιώνιο όπλο· σ’ εκείνο που ξεπερνάει την ύλη, που θέλησαν πολλοί να σβύσουν, αλλά δεν μπόρεσαν... στην έλληνική ψυχή, έμπνευσμένη από τη Χριστιανική Πίστη. Την πίστη που έξευγενίζει τους λαούς, που κάνει τη ζωή των ανθρώπων άγαπημένη κι’ ανώτερη, ελεύθερη άπ’ τά δεσμά της τυραννικής; άδικίας και της έγκληματικής βίας.

Πρόταξε τά στήθη της άψηφώντας άν θά πέση στο βωμό του καθήκοντος, γιατί καλλίτερα ό τιμημένος θάνατος από την ντροπιασμένη, υπόδουλη κι’ άβουλη ζωή.

Κι’ έτσι παλεύοντας κατήσχυνε τους Ισχυρούς της γης, διέλυσε τους Ξψυχούς Στρατούς τους, δίνοντας τό δίδαγμα σ’ όλους τους λαούς της γης, πως ή λευθεριά άποκτάται με θυσίες κι’ όχι με τον άτομισμό και τους συμβιβασμούς.

Τό φώς της Έλλάδος μας δεν έσβυσε. Σάν τίμιοι κι’ άντάξιοι άπόγονοι οί “Έλληνες του 40—41 τό διατήρησαν φεγγοβόλο κι’ έγραψαν με χρυσά γράμματα την Έλληνική Ιστορία.

Μά τη δόξα αυτή της Πατρίδος μας δεν είδαν με καλό μάτι οί γνωστοί έχθροί μας. Γι’ αυτό ζήτησαν με ύπουλα κι’ άπάνθρωπα μέσα, να την άμαυρώσουν και ξεκουρελιάσουν.

“Η Έλληνοχριστιανική ψυχή πάνω στο πένθος της κατοχικής βίας και μανίας, δέχτηκε αλύπητα χτυπήματα από τους λαούς που έσωσε, γιατί νόμισαν πως έτσι θά την καταδαμάσουν. Μά γελάστηκαν κι’ άπατήθηκαν, έπεσαν έξω στους λογαριασμούς των.

“Η Έλλάς είπτε ξανά τό «όχι» κι’ έδημιούργησε τό δεύτερο θαύμα, με τη Νίκη που έστεψε τά έλληνικά όπλα, πολεμώντας την πιο ώμη έκδήλωσι της βαρβαρότητας, που γνώρισαν οί αιώνες.

Τό σύνθημά τους ήταν: τό γκρέμισμα κι’ ή συντριβή του

Έλληνοχριστιανικού πολιτισμού που αιώνας σμίλευσαν με κόπους.

“Έκαψαν σπίτια, γκρέμισαν γεφύρια, κατέστρεψαν δρόμους, έσφαξαν κι’ άρπαξαν, για να φέρουν την έξαθλίωση, την έρήμωση και την έξαχρείωση. Ναι, την έξαχρείωση και τον ήθικό ξεπεσμό, που με τά άνατρεπτικά τους κηρύγματα σκόρπισαν.

Χτύπησαν την έλληνική ψυχή με τό παιδομάζωμα και διέφθειραν τό χωριατόπουλο και τη χωριατοπούλα, μά δεν κατέρωσαν να τη δαμάσουν.

Χτύπησαν την πίστη του Χριστού μας την άγία, γκρέμισαν έκκλησιές, σκότωσαν κι’ έγδαραν κληρικούς, διέσειραν κατά τον αίσχρότερο τρόπο τά ιερά και τά όσια της φυλής μας!...

Πιο τό άποτέλεσμα; Ίδού το. Έκτυλίσσεται μπροστά μας τό πανόραμα αυτό που λέγεται δεύτερα Νίκη—δύετο θαύμα.

Οί τελευταίες μάχες του Βίτσι και του Γράμμου κατετρώπωσαν κι’ έστειλαν στους πάτρωνές τους τους μισαρούς έλληματίες. “Η πίστη στο Χριστό και την Παναγία, της Έλληνικής ψυχής, τέλειωσε τη Λερναία “Υδρα κι’ άπάλλαξε την Έλλάδα από τό φοβερό κράχτη της βίας και του έγκλήματος.

“Η Νίκη στεφάνωσε ξανά τά έλληνικά όπλα, μά ή μάχη δεν τέλειωσε άκόμη.

Προσοχή, όλοι στις έπάλξεις. Στρατός και λαός, άρχοντες και άρχόμενοι, με φωτεινό οδηγό την πίστη του Χριστού μας, καθένας στο ιερό καθήκον που άνέθεσε ή πατρίς, να συντελέσουμε στην άνόρθωση των συντριμιών, που άφισε τό πέρασμα του προδότου· στην πραγματική αναγέννηση κάθε έλληνικής ψυχής, που ή ξένη άνατρεπτική προπαγάνδα της γκρέμισε τον ήθικό κι’ όμορφο κόσμο.

Τό σύνθημά μας: “Επαγρύπνηση, άνασκούμπωμα και δουλειά, έξω από φλυαρίες και κομματισμούς, για να βαδίσουν σταθερά τό “Έθνος μας στον προορισμό του.

Σ. ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ
“Υπολγός
«ΠΙΝΔΟΣ»

“Ηρώων και μαρτύρων
Αϊματα

Δ. ΣΑΛΑΜΑΓΚΑ Η ΤΡΥΠΑ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΣΟΦΟΥ

“Από την ιστορία
των Ίωαννίνων

Εισαγωγικό σημείωμα

Στις 21 του Σεπτεμβρίου, συμπληρώνεται τριακόσια τριάντα χρόνια άπ’ όταν ο Δεσπότης Διονύσιος ο Φιλόσοφος, από τά μέρη της Παραμυθιάς, έκανε στην “Ηπειρο μιάν άτυχη επανάσταση (1611), κατέλαβε τά Γιάννενα, προδόθηκε από δικούς και ξένους, γδάρθηκε από τους Τούρκους ζωντανός, και τό πετοί του έπειτα, παραγεμισμένο με χόρτο, ντυμένο με τά άρχιερατικά άμφια, στερεωμένο με τά χέρια άπλωτά σ’ ένα ξύλινο σταυρό, περιφέρθηκε στην πόλη με τζουρνάδες και ταμπούρα, έφτασε κατόπι στην Κων/πολη, για να τό δείξουν στο Σουλτάνο, και τελικά, πετάχτηκε μέσα σ’ ένα σταύλο.

“Ο καλόγηρος αυτός, είχε μιá φλογερή ιδιοσυγκρασία, ήταν σοφός και γιατρός και είχε άσχοληθί και με την άστρολογία.

“Ήταν έβδομηντα χρονώ, κι’ είχε κάνει κι’ άλλες δυο επαναστάσεις.

Δοκίμασε όμως και σφοδρή αντίσταση από τους άρχοντες του Κάστρου, που διατηρούσαν άκόμα όλη τη δύναμή τους κι’ όλα τά προνόμια, που είχαν πετύχει, συνθηκολογώντας με τό Σινάν Πασιά, που στα 1430 πολιορκούσε τά Γιάννενα. Κι’ άρχηγός της

αντίδρασης ήταν ένας άλλος καλόγηρος, ο Μάξιμος ο Πελοπόννησιος, σοφός κι’ αυτός και λόγιος, όμως δειλός και διαστρεμμένος, κενόδοξος και ταπεινός, ένας άποτυχημένος, που μισούσε όσους είχαν άνεβή πιο πάνω άπ’ αυτόν, κι’ ιδιαίτερα τό Διονύσιο.

Και μετά την άποτυχία της Επανάστασας, λίγες μέρες άπ’ όταν ο άρχηγός της γδάρθηκε ζωντανός στην Πλατεία των Γιαννίνων, κάθησε κι’ έγραψε έναν μακρότατο Σηλητευτικό λόγο, όπου έβριζε και συκοφαντούσε καπηλικότατα τό Διονύσιο, τους όπαδούς του, την Επανάστασή τους. “Επίσης μεροληπτικό κι’ ύβριστικό ήταν και τό χρονικό της Επανάστασης αυτής, άγνωστου συντάκτου.

“Από μιá άνέκδοτη έργασία μου γύρα από τό θέμα αυτό, άποσπώ με την «ΠΙΝΔΟ» τό κομμάτι που δημοσιεύεται πιο κάτω, και που περιγράφει τον τρόπο με τον όποιο ο Διονύσιος ήλέκτριζε κι’ ένθουσιαζε τά χίλια παλληκάρια της άγροτιάς, με τά όποια μπήκε αϊφνιδιαστικά μέσα στα Γιάννενα, τά μεσάνυχτα της 10ης Σεπτεμβρίου του 1611.

Μέρος πρώτο — ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

Κεφ. Δ’.— ΤΟ ΞΕΣΗΚΩΜΑ (άπόσπασμα)

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

“Ο Διονύσιος ήταν «πειστικός» όπως τό διαπίστωναν αυτό κι’ οί Ένετοί. Δεν ήταν λοιπόν ή πλόσκα του Χρονικού, ούτε τό κρασί του Σηλητευτικού που συνέπαιρνε τά πλήθη, αλλά ή πεποίθηση που είχε ο Διονύσιος στη νίκη, ή φλόγα που έκαιε μέσα στην καρδιά του, ο τρόπος της δαφώτισης των βασανισμένων ραγιάδων.

“Όμως τί τάχα να τους έλεγε; Τι δέ μπορεί να πη ένας ένθουσιώδης και φλογερός πατριώτης, έτας επαναστατημένος ψυχικά Χριστιανός, ένας γραμματισμένος και σοφός, σέ “Έλληνες άπλοϊκούς άγνους κι’ άγράμματους, βαρυστημένους άπ’ τον κατατρεγμό και τη δυναστική έκμετάλλευση;

Πρώτα πρώτα, θά προσάβη- «ΠΙΝΔΟΣ»

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

...σε να τους ξυπνήση, βαθειά σκλαβιά που έπεσε άπάνω μας, κρυμμένους μέσα τους παληούς βαρειά και καταθλιπτική, για ένθουσιασμούς, λησμονημένες άνομνήσεις, που είχαν πιά κατελευταίου Βασιλιά μας, που τα ντήσει θρύλοι και παραδόσεις την ύστατη ώρα της πτώσης της και κόντευαν κιόλας να σβυστούν από την ψυχή τους, κάτου Πόλης, παρακαλούσε να τό πάρουν τό κεφάλι, για να μην πέσει από μιá φρικτή άπογοήτευση, ση ζωντανός στα χέρια των Θά τους μιλούσε σίγουρα για Τούρκων.

νουν τούς συνοικισμούς τους· τούς Μανιάτες, που αιώνες τώρα δέν έσκυψαν κεφάλι, ούτε στους Τούρκους ούτε στους Φράγκους.

Κατόπι θα τούς μίλησε για τὸ Μαρμαρωμένο Βασιλιά, πὸν περιμένε τὴ μέρα τῆς Λευτεργιάς μας· γιὰ νὰ ξαναζωντανέψῃ· γιὰ τὸ προφητικὸ τραγοῦδι πὸν βεβαίωνε ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ Θεὸ δοσμένο, «πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά μας θάναί».

Καί τώρα, «νά!», τούς ἔλεγε· «οἱ καιροὶ αὐτοὶ ἔφτασαν, ὅλα τὰ σημάδια δείχνουν ὅτι ἦρθε ἡ μέρα ν' ἀναστήθῃ τὸ γένος, νὰ πάρουμε ξανά τὴν Πόλη, νὰ ξαναμπούμε στὴν Ἁγία-Σοφία, καί νὰ κάνουμε καί τὸ Σουλτάνο ἀκόμα νὰ μᾶς προσκυνησῇ».

Καί γιὰ νὰ τούς πείσῃ πιὸ πολὺ, τούς ἐξηγοῦσε τούς παληοὺς χρησμούς, τὶς προφητείες, τὰ ὄραματα καί τὰ σημάδια, πὸν ὅλα ἔλεγαν ὅτι ἦρθε πιά αὐτὴ ἡ ὥρα. Τούς ἐξηγοῦσε κατόπι καί τὴν Ἀποκάλυψιν· καί ἀκόμα τούς βεβαίωνε, ὅτι, καί σὺς αὐτὸς πὸν εἶχε ρίξει, καί αὐτὸς πὸν εἶπαν ὅτι ζύγωσεν ἡ ὥρα.

«Κι' ὕστερα, δέν εἴμαστε μοναχοὶ μας», τούς ἐνθάρρυνε μυστικόπαθα καί ὑποβλητικά, καί τούς ἔλεγε κρυφὰ στ' αὐτί, πὸς ὁ καθολικὸς Βασιλέας, ὁ προστάτης τῆς Χριστιανωσύνης, ὁ πανίσχυρος αὐτὸς ἡγεμόνας, τοῦ τὸ ὑποσχέθηκε αὐτουνού τοῦ ἴδιου, πὸν τώρα τελευταῖα πῆγε καί τὸν ἀντάμωσε, πὸς θὰ βοηθοῦσε τούς δυστυχισμένους ραγιαδες νὰ ξεσκαλωθοῦν· τούς στέλλει καί ὅλας ὅπλα καί χρήματα, καί τὸ στόλο στὰ παράλια τους καί τὴν Πρέβεζαν, μόλις ξεσηκωθοῦν· καί τούς ἐδειχνε καί γράμματά του, μετὴ σφραγίδα του, καθὼς καί τὴν ἰδιαίτερη σφραγίδα πὸν τοῦ χάρισε.

«Οἱ Τούρκοι τώρα πολεμοῦν στὴν Περσία καί ἄλλοι, καί σὺς Γιάννινα», τούς ἔλεγε, «δὲ μένουν παρά λίγοι στρατιῶτες· ἔχω καί φίλους πολλοὺς στὸ Κάστρο τους, πὸν θάρθουν μαζί

μᾶς ὅταν ἐμεῖς θὰ πάμε πρὸς τὰ κεῖ».

«Κι' ὁ Θεός; ὁ Θεός μας, ὁ πατέρας τῶν χριστιανῶν, δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ ἀβοήθητους! Εἶνε θέλημά του ἡ ἐλευθερία μας. εἴμαστε τάγαπημένα του παιδιὰ· κι' ἂν μᾶς παιδεύει ἴσαμε τώρα γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας, τώρα πιά ἦρθε ἡ ὥρα νὰ σταμάτησῃ τὰ δεινὰ μας».

«Ὁ Θεός, καί ἡ Δέσποινα ἡ Παναγία, ἡ μάννα· του!»

«Ἐμπρὸς παιδιά!... Πὸς ἀνέχεστε, ἐμεῖς οἱ τόσο δοξασμένοι καί μεγάλοι στὰ περασμένα χρόνια, νὰ σκύβουμε τώρα τὸ κεφάλι, Χριστιανοὶ ἐμεῖς καί Ἕλληνες, μπροστὰ στοὺς βάρβαρους τῆς Ἀνατολῆς; Δὲ συλλογιέστε καί δὲ λυπιέστε λιγάκι τὸν ἑαυτὸ σας καί τὰ παιδιά σας;»

«Σὰς τὰ παίρνουν ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά σας, γιὰ νὰ τὰ τουρκεψουν· καί νᾶρθουν ὕστερα αὐτὰ τὰ ἴδια νὰ κουρσέψουν, ἐσὰς τούς πατεράδες τους, νὰ δυναστεψουν, ἐσὰς πὸν τὰ γεννήσατε, νὰ σὰς σκοτώσουν, νὰ σὰς ἀτιμάσουν, ἐσὰς πὸν ἔχετε τὸ ἴδιο μ' αὐτοὺς αἷμα!»

«Τὶ εἶνε αὐτὴ ἡ ζωὴ πὸν κάνετε;»

«Ὁ Τούρκος σὰς τρώει τὸ δικό, ὁ Τούρκος σὰς ἀτιμάζει· ὁ μπέης καί ὁ ἀγὰς, ζοῦνε ἀπὸ τὸν ἰδρώτα μας· δὲ μᾶς ἀφήνουν οὔτε καν μονάχα τὸ ψωμί μας, καί δουλεύουμε ἐμεῖς, κοπιασμένοι καί ἀξιοδάκρυτοι, ὁλημερίς, γιὰ νᾶχουν αὐτοὶ τὰ παλάτια τους, καί τὰ χαρέμια τους καί τὴ χλιδὴ τους».

«Καί σὲ κάθε ἀντίσταση, ὁ βούρδουλας, ἡ κρεμάλα, ἡ αἰχμαλωσία, ὁ ἐξισλαμισμός!»

«Πὸς μπορεῖτε, Ἕλληνες ἐσεῖς, νὰ δέχεσθε αὐτὴ τὴν ταπείνωση; Ὁ Τούρκος νὰ σὰς πίνῃ τὸ αἷμα! Σὰ νὰ μὴν ἔφταναν ἡ σπέντζα, ἡ βοστίνια, οἱ χιλιάδες ἄλλοι φόροι, νὰ ποῦβαν τώρα ἀπάνω σας, καί ἄλλους, ἀκόμα πιὸ βρειοὺς, τὸ

χαράτσι, τὸ ἀναζοῦλι, καί σὰς γονατίζουν».

«Εἶστε τάχα ἐσεῖς δειλοὶ καί δοῦλοι;»

«Χίλιες φορές εἶνε προτιμότερος ὁ θάνατος! Μία φορὰ κανέναν πεθαίνει! Καί τώρα ἐσεῖς πεθαίνετε κάθε τῆς μέρας στιγμή».

«Ξεσηκωθείτε!... Ἡ λευτεριά εἶνε δική μας! Ἐμπρὸς, παιδιά μου! Πλησιάστε! Σταθῆτε νὰ σὰς εὐλογήσω!»

Κι' ἔτσι λέγοντας, μετὴ τὴ φλόγα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καί τῆς ἐλπίδας στὰ μάτια, τὴν ἔκτασιν στὸ γηραλέο πρόσωπο, πὸν ἀκτινοβολοῦσε ὅπως τῶν παλῶν προφητῶν, μετὴ βροντερὴ τὴ φωνή, ἀνοίγε τὴν ἀγκαλιά του, σὰ γιὰ νὰ τούς κλείσει ὅλους ἐκεῖ μέσα.

Κι' ὕψωνε τὸν οὐρανὸ τὸ χρυσὸ σταυρὸ, καί ὕστερα τούς σταύρωνε μ' αὐτὸν ὁμαδικά, τὸν κατέβαζε ἀπάνω τους, καί γονατίζοντας, προσευχόταν κατανυκτικά.

Κι' ἦταν αὐτὸς ἕνας Δεσπότης, σάρκα ἀπὸ τὴ σάρκα τους καί γέννημα τῆς βασανισμένης πατρίδας τους· καί ἦταν ὁ «φιλόσοφος», πὸν τούς ἀνοίγε τὰ μάτια· καί ἦταν ὁ πονετικὸς γιατρός, πὸν τούς γιάτρευε καί τούς βρίσκονταν στὶς ἀνάγκες τους.

Καί τούς πονοῦσε! Δέν εἶχε αὐτὴ αὐλὴς καί ὑπηρέτες, οὔτε χρυσὰ φορέματα. Ἐνα μονάχα σκοῦφο καλογερίκο, ἕνα δεκανίκι, ἕνα τουρβᾶ καί μιὰ πλόσκα.

«Δέν τὸν θέλαν τάχα γι' ἀρχηγό τους; Δὲ θὰ τὸν ἀκολουθοῦσαν γιὰ νὰ πάρουν τὰ Γιάννινα;»

«Ὁ Καθολικὸς Βασιλεὺς, νὰ τοῦ! Ἐκεῖ κοντά, περιμένει μετὴ τὸ στόλο του!»

«Ἐμπρὸς παιδιά!...»
«Στόνομα τοῦ Θεοῦ!... Θὰ νικήσουμε!...»

Αὐτὰ καί ἄλλα πολλὰ τούς ἔλεγε καί τούς ἐνθουσίαζε.

2-IX-49 Δ. Σαλαμάγκας
«ΠΙΝΔΟΣ»

ΤΡΕΙΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΙ ΕΤΟΣ 479 π. Χ.

Τὸ ΟΧΙ τῶν ΑΘΗΝΑΙΩΝ στὸν ἀπεσταλμένο τοῦ Μαρδονίου.

«Ξέρομε μετὴ τὸ πάρα πάνω πόσο μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ δική μας, εἶναι ἡ δύναμις τοῦ Μαρδονίου. Μὴ κουράζεσαι. Ἀγαποῦμε τὴν ἐλευθερίαν μας καί θὰ τὴν ὑπερασπίσωμεν ὅπως μποροῦμε. Νὰ συνθηκολογήσωμεν πρὸς τὸν Βάρβαρο μὴ προσπαθεῖς νὰ μᾶς πείσης, γιὰτὶ δέν θὰ πεισθοῦμε. Πῆγαινε τώρα νὰ πῆς στὸν Μαρδόνιο πὸς οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ παραγγέλνουν ταῦτα: Ὅσο ὁ ἥλιος δέν ἀλλάζει τὴν τροχιά του, οὔτε μεῖς θὰ δηλώσωμε φιλίαν στὸν Ξέρξη. Ἀλλὰ θὰ ἀμυνθοῦμε, μετὴ συμμάχους τούς Θεοὺς καί τούς ἥρωας τῶν ὀπίων ἀδιάντροπα ἔκαψεν αὐτὸς τούς ναοὺς καί τ' ἀγάλματα».

(Ἡροδότου VIII 142)

25 ΜΑ-Ι-ΟΥ 1453 μ. Χ.

Αὐτὴ τὴν ἀπάντησιν πῆρε ὁ Ἰσραὴλ Χάιψας ἀπ' τὸ Μαρμαρωμένο Βασιλεῖ τῆς Πόλης Κων. Παλαιολόγο, ὅταν τοῦ διαβίβασε τὴν πρότασιν τοῦ Μωάμεθ γιὰ ὑποταγή.

Εἰς ταῦτα ὁ Βασιλεὺς, λαβὼν καί τὴν γνώμην τῆς Συγκλήτου, ἀπεκρίνατο:

«Εἰ μὲν θέλῃς νὰ συζήσης μετ' ἡμῶν εἰρηνικῶς, ὅπως ἔζησαν πατέρες σου, τῷ Θεῷ χάρις.

Τὸ δὲ τὴν Πόλιν σου δοῦναι, οὔτ' ἐμὸν ἐστίν, οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐνταῦθα. Κοινὴ γὰρ γνώμη πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν μὴ φειδόμενοι τῆς ζωῆς ἡμῶν».

(Δούκας κατὰ Παπαρρηγόπουλον V411)

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Ἡ ἀπάντησις τοῦ ΕΘΝΟΥΣ μετὴ τὸ στόμα τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στοῦ Ἰταλικὸ τελεσίγραφο.

Ἀπήντησα εἰς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἰταλίας, ὅτι ἐθεώρουν τὸ περιεχόμενον τῆς διακοινώσεως ταύτης καί τὸν τελεσίγραφικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα ὡς κήρυξιν πολέμου τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Προσθέτω, πρὸς πληροφориαν σας, ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ἀμυνθῇ μετὴ ὅλας τῆς τᾶς δυνάμεις κατὰ τῆς Ἰταλικῆς ἐισβολῆς.

(Ἀπ' τὴν ἐγκύκλιον τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ πρὸς ἀπάσας τὰς Πρεσβείας).

Στὴν Ὀγδόη Μεραρχία, Νίκης δάφνιναν στεφάνια...

Κλέφτης, Μέτσοβο, Ἀχελῶος, Γράμμος, Κόνιτσα, Μουργκάννα.
«ΠΙΝΔΟΣ»

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Του Δεκ. Θ. Καρβελά

«Βαφτισμένοι στην Έθνική κολυμπήθρα της Μακρονήσου, άφισαν πίσω τους το μίσος, για να ξαναβρουν το δρόμο της αγάπης».

ΑΠΟ μικρά παιδάκια μαζί έπαιζαν ο Γιώργος και η Σοφία. Στα δρομάκια του καταπράσινου χωριού τους, έτρεξαν χαρούμενοι και στα χώματα της πατρικής αυλής, έκτισαν το πρώτο παλάτι των γαλάζιων όνειρων της παιδικής φαντασίας.

Τα χρόνια κύλησαν γοργά. Οι μικροί έγιναν μεγάλοι και στις ψυχές του Γιώργου και της Σοφίας άνθισε το λουλουδί της αγάπης. Όμοια πάντα η ιστορία από αιώνες τώρα. Η αγάπη τους αυτή γέμιζε όλη τη ζωή τους και δεν θ' άργουσε η μέρα της παντοτεινής χαράς τους. Ήταν όμως θέλημα Θεού. Ο ούρανός σκοτεινίασε μία μέρα κι' οί πλαγιές αντίλαλσαν απ' τους κρότους τόν ντουφεκιών. Τό χωριό άναταράχτηκε. Έφυγαν τα μεγάλα παλληκάρια για κεί πάνω στην δοξασμένη Πίνδο και έγραψαν με τη θέλησή τους το σύγχρονο θαύμα της άδούλωτης Φυλής. Ήρθε ένα άλλο σκοτεινιασμένο πρωινό που τα σιδερένια ρομπότ των Ούννων, πέρασαν πάνω απ' τα κουφάρια των λίγων πολεμιστών, και σκλάβωσαν τον τόπο. Βαριές οί άλυσίδες. Ποτάμια το αίμα των μαρτύρων. Καφτό το δάκρυ που έτρεξε από πονεμένες καρδιές.

Ο Γιώργος και η Σοφία έδωσαν άναβολή στα όνειρά τους ως τη μέρα του ξεσκλαβωμού.

Κάποιοι μίλησαν γι' αυτόν και για δίκαια του λαού. Κάποιοι κήρυξαν άγώνα. Ο Γιώργος τους άκολουθήσε. Βγήκε στα βουνά. Άκουσε τόσα νέα πράγματα, του μίλησαν για καινούργια κοινωνία, για νέα ζωή. Σιγά —σιγά ποτίστηκε απ' τη θεωρία κι' έγινε άλλος άνθρωπος. Κορόϊδεε τώρα τον πρωτινό έαυτό του. «Τί κουτός να πιστεύη σε

πνευματικά ιδανικά και να δένη το άτομό του με το έγωϊστικό ένστιχτο της αγάπης!». «Έμπρός! Κανένα εμπόδιο στη φύση, χαρούμενη ζωή, τότε έδω και τότε κεί να βρίσκη ότι επιθυμεί...». Ξεχάστηκε η Σοφία. «Γιατί να θυμηθί τώρα, τη ντροπαλή χωριατοπούλα, αφού ο Γιώργος έγινε καπετάνιος κι' έχει κάτω από τις διαταγές του, τόσες συναγωνίστριες με λεύτερη σκέψη».

Έκλαψε πικρά η Σοφία το χαμένο όνειρό της. Έκλαψε μά δεν μίσησε. Στην άθωα της καρδιά δεν χώραγε το ταπεινό μίσος. Ψηλά στο έρημοκλήσι, μπροστά στην εικόνα της γλυκειάς Παρθένας, άφινε λεύτερα τα δάκρυά της να τρέξουν και ζηταγε τη συγχώρεση για τόν προδότη της αγάπης, τόν άρνητή του ιδανικού. «Γλυκειά Παρθένα, συγχώρεσέ τον και δώσε του τη φώτιση να ξαναβρή το δρόμο Σου». Ο δρόμος όμως δεν βρέθηκε. Νέα αξιώματα, νέες χαρές, άγνωστες μέχρι τώρα, τράβηξαν όλο το είναι του Γιώργου μαζί τους...

Ύστερα ήρθε η λευτεριά. Ο Γιώργος ξαναγύρισε στο χωριό. Η σκέψη του όμως έτρεχε νοσταλγικά στην άξεχαστη εποχή της δράσης. των άξιωματών και στη ζωή που τόν είχε μαγέψει. Άπέφευγε να συναντήση τη Σοφία κι' όταν κάποτε βρέθηκαν μαζί της μίλησε για τόν «καινούργιο κόσμο του, τις νέες άντιλήψεις». Έκείνη τόν κύτταξε με λύπη και ψιθύρισε πονεμένα. «Άς είσαι καλά Γιώργο. Ο δρόμος σου όμως δεν ταιριάζει στον άνθρωπο. Να ζη κανείς σαν τα ζωντανά δεν είναι ζωή. Δεν σου κρατάω κάκια που με άφισες. Η Παναγιά άς σου δείξη το δρόμο...» κι' έφυγε γρή-

γορα για να κρύψη τα δάκρυά της... Ούτε ξαναείδε το Γιώργο. Πέρασαν δυό χρόνια κι' έμαθε πως τόν πήραν στρατιώτη. Ήταν αλήθεια. Βρισκόταν στην πόλη όταν έμαθε ότι κλήθηκε η ηλικία του και παρουσιάστηκε. Δεν είχε ξεχάσει τα παλιά. Ήταν «φανατικός έπαναστάτης» κι' αφού έδειξε την πιό κακή διαγωγή τόν έστειλαν στη Μακρόνησο.

Πίστευε πως θα βρή εκεί ένα φρικτό Στρατόπεδο μα τα μάτια του δεν μπόρεσαν νό πιστέψουν σε ότι έβλεπαν... Ένας στοργικός πατέρας Διοικητής και μία εύγενική καλωσύνη των Άξιωματικών του, τόν άφησαν έκθαμβο. Κάποια Κυριακή βρέθηκε ύστερα από τόσα χρόνια σε λειτουργία. Κάτι έννοιωσε να σπάξη μέσα του, η πέτρινη καρδιά «του έπαναστάτη που δεν τόν σταματά κανένα μέσο». Τό «αγαπάτε άλλήλους» του μεγάλου όνθρωπιστή της Ναζαρέτ, μίλησε βαθιά στην ψυχή του πλανεμένου ύλιστή, εκείνου που πίστευε πως άνθρωπισμός είναι η έξυπνέτηση των συμφερόντων του Κόμματος... Οί καθημερινές όμιλίες, ή άπομάκρυνση από τις κακές επιδράσεις άνοιξαν τα μάτια του Γιώργου...

Συχνά με μάτια βουρκωμένα έμενε ώρες άκίνητος άγναντεύοντας μακριά ένα χωριουδάκι, ενώ στη σκέψη του ξαναζούσαν τα άθωα παιδικά χρόνια. γεμάτα από την άγνή μορφή εκείνης. «Σοφία συγχώρεσέ με. Είχα χάσει το δρόμο. Πρόδωσα την Πατρίδα μου κι' έσένα...» κι' ένας λυγμός σταματούσε τα λόγια που έβγαίνουν από μια άπολυτρωμένη ψυχή... Ο καλλίτερος από όλους είχε γίνει ο Γιώργος σε όλο το Τάγμα του κι' όταν ζήτησε να του έμπιστευθί η Πατρίδα το τιμημένο όπλο για να την υπερασπίση από τους πλάνους και προδότες, του έκανε την τιμή...

Με συγκίνηση πήρε στα τρεμάμενα χέρια του το όπλο της Αιώνιας Πατρίδας, από το χέρι του πρώτου στρατιώτη της Έλλάδος και βρέθηκε σε λίγο στίς

(συνέχεια στη σελίδα 14)

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΠΩΣ ΕΙΔΑ ΤΟΝ 783 Γ.Λ.Μ.

του Δεκαν. Δ. Ξενογιαννακοπούλου

—Βάλαμε τα μουλάρια μας μου γύρισε πλήρη. στ' αυτοκίνητα και ξεκινήσαμε. Άφήσαμε το Μάλι - Μάδι, το Βίτσι, το Μπίκοβικ.

Φτάσαμε στη Λάρισα, φαίνεται πως θα περνάγαμε από τα Γιάννενα.

Τό πρωί της άλλης μέρας ξεκινήσαμε πάλι. Πήραμε το δρόμο προς τα Τρίκαλα.

Τώρα βεβαίωθήκαμε, πως θα περνάγαμε από τα Γιάννενα.

Άνεβαίναμε τα βουνά. Άγκομαχούσαν τα Τζι - Εμ - Σί. Παραπατάγαμε πίσω στις καρότσες τα μουλάρια. Ποι και ποι φτερνιζόταν αυτό πούχε κρεμασμένη τη μούρη του πλάι στο καπό και με δρόσιζε, τόσο ευχάριστα, τόσο... δεν βλαστήμησα.

Έπιασε να βρέχη μπροστά μας. Πίσω προς την Καλαμπάκα, ήλιος, χαρά Θεού.

Όταν άνεβήκαμε πιό ψηλά, βλέπαμε από τις στροφές του δρόμου τα Μετέωρα.

Νύχτωσε πιά όταν πιάσαμε τις κατηφορίες.

Τ' αυτιά μας βουίζανε. Ο ρυθμός της μηχανής είχε γίνει δικός μας ρυθμός.

—Άργοι με;

—Φτάσαμε, πίσω απ' αυτό το ύψωμα θα φανούν τα Γιάννενα.

Γελαστήκαμε. Ίσως από το άλλο... και η φάλαγγα σά φωσφορίζον σερπετό, βιαζόταν να φθάση.

Ξάφνου από μια στροφή φάνηκαν τα φώτα της πόλεως...

Αυτό υποτίθεται ότι είναι η είσογωγή.

Τί κάναμε από δω και πέρα, δεν θα σάς πω, ούτε θα σάς μιλήσω για το Λόχο μου. Άλλαξα άπλούστατα γνώμη. Άλλα πήγαινα να σάς γράψω, αλλά με κυριάρχησε μία ζωντανή, φρέσκια έντύπωση, έτσι ή πέννα

«ΠΙΝΔΟΣ»

μου γύρισε πλήρη.

—783 Γ.Λ.Μ.

Ξυπώντας τό πρωί μισάνοιξα τό δεξί μου μάτι—είμαι φοβερά δεξιός — σκέφθηκα λίγο, τέλος πάντων άνοιξα και τό άριστερό.

Θά μου πήτε, τί σάς ένδιαφέρει. Σας άπαντώ, πολύ μάλιστα, διότι άλλοιότικα, δεν θάβλεπα αυτά, που σάς γράφω παρακάτω, που θά σάς κάνουν να υπερφηανεύσθε.

—Αισθανόμουν πολύ έλαφρά, πολύ άναπνευστικά!! Άς είναι. Τίναξα τα χώματα από πάνω μου, ευχαρίστησα θερμώς τόν «Κύριον», που δεν έβρεξε αυτό τό βράδυ.

Δεν ξέρω τα δικά σας γούστα, αλλά έγώ, τί να σάς πω έχω μία ιδιοτροπία, όταν βρέχη, να μην κοιμάμαι στο ύπαιθρο. Όταν δεν μπορώ να τό άποφύγω, στενοχωρούμαι και κάπως δυσκολεύομαι, σηκώθηκα...

Τί να δώ. Ένα μπαξεδάκι πρώτης τάξεως μπρός μου, που ούτε τό είχα υποψιασθή τα μέσάνυχτα, που έφθασα.

Λουλούδια πολύχρωμα είχα να δώ μήνες...

Φλογάτα, κιτρινωπά, ρόζ, κατηφές, μαργαρίτες και άλλα με τάξη φυτεμένα, μέσα σε πεποιημένο πράσινο.

Πλησίασα πιό πολύ.

Αυτό τό τόσο πρόσχαρο, τό γιορτινό περιβολάκι, στρωμένο με κατάλευκο χαλί, τί ωμορφιά, τί γούστο, ήταν άνάμεσα σε δυό διδυμούς στρατώνες, άπλους, ίσους, καθάρους, φρεσκοβαμένους.

783 Γ.Λ.Μ.

Εύθυμες νότες, την ώρα αυτή του έγερτηρίου, ξέφευγαν από τα παράθυρα.

Είχα άκούσει, ότι τόσο πρωί δεν γίνονται επισκέψεις, αλλά η περιέργεια...

Ξέρετε, λουλούδια, μουσική, είναι, που μου έβαλαν τη σκέψη ότι κάποιο μάτι με γούστο, κάποιος νοός, που αισθάνεται τη χαρά της ωμορφιάς, υπήρχε έδω και άσφαλώς, θά υπήρχαν και άλλες εκπλήξεις.

Τρύπωσα, έτσι κρυφά στο ένα από τα δύο κτίρια.

Βρέθηκα σε θάλαμο άνδρών, που είχαν αρχίσει να ξυπνούν. Ένα μεγάλωνο, μες τό θάλαμο, έκανε χαρούμενο τό ξύπνημα. Η μουσική έδιωχνε τη βαρυθυμία ή κάθε σκέψη μαύρη.

Κέφι πραγματικό κυριαρχούσε στο θάλαμο.

Χαρούμενο ξύπνημα. Χαρούμενο ξεκίνημα για τη δουλειά της ημέρας. Όποιος σκέπτεται έτσι είναι σοφός, είναι καλός.

—Θά είχα να σοι δείξω και άλλα, που θά σ' άρέσουν, άκουσα να μου λέει κάποιος πίσωμου. Ένας φίλος μου ήταν έδω.

—Ο Διοικητής μας, μου έξηγήσε, πιστεύει ότι τη χαρά, τό κέφι πρέπει να τα άντλούμε απ' όπου μπορούμε, γιατί με τη χαρά και τό κέφι και η δουλειά είναι και ποιοτικά και ποσοτικά καλλίτερη.

Σκέψου, συνέχισε, ότι στην αρχή, πριν άποκτήσει ο Λόχος μας ραδιόφωνο, από τα χαράματα έβαζε μόνος του τό γραμμόφωνο να παίξη μέχρι να φύγη και τό τελευταίο άμάξι, για ύπηρεσία, από τό Λόχο.

Έν τω μεταξύ περπατώντας είχαμε βγή από τό πρώτο κτίριο, περάσαμε τό περιβολάκι και βρεθήκαμε στο δεύτερο.

Έδω σάς βεβαίω πραγματικά ένθουσιάστηκα.

Χαριζότανε στη μέση, δεξιά ήταν θάλαμος άνδρών, άριστερά

καντίνα και έστιατόρια.

“Ολ’ αὐτὰ νὰ φαντασθῆτε πεν-
τακάθαρα, νοικοκυρεμένα, ἀρ-
χοντικά.

Ἡ καντίνα εἶχε μᾶρ, υἷλι-
στα φίλοι μου, μὲ τὸ μάρμαρό
του, εὐρύχωρο, νὰ κάτσουν γύ-
ρω, γύρω νὰ πιοῦν ἢ νὰ φᾶν
κάτι στὰ ὄρθια, ὅσοι ἔχουν αὐ-
τὸ τὸ μεράκι, 15—20 ἄνθρωποι
ἄνετα. Τραπεζάκια μὲ καρέκλες
πλιάν, σὰς βεβαιῶ ὅτι ἐθαύμα-
σα. Ἀντιλαμβάνεσθε ὅτι δὲν
ἔλλειπαν οὔτε ἡ βιβλιοθήκη οὔτε
τὰ διάφορα παιγνίδια. Ἐκεῖνο
ὅμως, ποὺ ὑπερέβαινε κάθε προ-
ηγούμενο, ἦταν τὸ ἐστιατόριον
ὀπλιτῶν συνέχεια μὲ τὴν καντί-
να, ποὺ θύμιζε πρώτης τάξεως
οἰκοτροφεῖον.

Τραπεζομάντηλα ποὺ λάμπα-
νε, ὁμοιόμορφα, ποτήρια καὶ κα-
ράφες νεροῦ.. γυάλινα.

Δὲν ἔλλειπε καὶ ἡ διακόσμηση.
Πίνακες ζωγραφικοὶ ἐμπνευσμέ-
να ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ ζωὴ καὶ
ἱστορία, φτιαγμένοι ἀπὸ τοὺς
Στρατιῶτες.

Ἐκάθησα καὶ ἔφαγα ἕναν ὡ-
ραιότατο μπακλαβά, φτιαγμένος
καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ μάγειρα.

Μὲ πῆγε κατόπιν στὰ γραφεῖα
τοῦ Λόχου, τῶν Διμοιριῶν κ.λ.π.,
πίνακες γραμμικοὶ, παραστατι-
κοί, τάξεις, καθαριότης, γοῦστο
καὶ ἐμπνεύσεις πολλές.

Ἐντύπωσι, μοῦ ἔκανε π. χ.
κάτι, ποὺ παρόμοιο τοῦ εἶχα
δεῖ εἰς τὸν ἠλεκτρικὸ Σταθμὸ
Ἀθηνῶν.

Τελειότης. Πίνακα ποὺ ἔδει-
χνε μὲ φωτεινὰ τόξα τὴν πορεία
τῶν φαλάγγων, καὶ τῶν μεμο-
νωμένων ἀκόμη αὐτοκινήτων
τοῦ Λόχου ἐφ’ ὅλης τῆς περιο-
χῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ὥρα εἶχε πε-
ράσει καὶ τὰ σωφεράκια σφυρί-
ζοντας καὶ τραγουδώντας ἔβα-
ζαν μπρὸς τῆς μηχανές.

Δὲν ἐπρόκειτο, ὅπως καταλα-
βαίνετε, νὰ τρέξουν σὲ δρόμους
σπαρμένους μὲ ρόδα. Νάρκες,
χαλασμένοι δρόμοι, δρόμοι βα-
λόμενοι, ἄχαρες ἀναποδιές καὶ
δύσκολες ἀνηφορίες.

Τὰ μεγάφωνα ἐξακολουθοῦ-
σαν νὰ σκορπίζουν τοὺς ἤχους
τους, ποὺ τώρα ἀνακατεύονταν
μὲ κείνους τῶν μηχανῶν.

Βλέποντας αὐτὰ σκεφτόμουν

τὸ δίστιχο, ἀπὸ τὸ γνωστὸ τρα-
γουδι :

«Ἡ ἀγάπη θέλει φίλημα
Κι’ ὁ πόλεμος τραγοῦδια...»

Δ. Ξενογιαννακόπουλος

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 12)

βουνοκορφές τῆς Πίνδου, γιὰ νὰ
βροντοφωνήσῃ κι’ αὐτὸς τὸ και-
νούργιο ὄχι σὲ νέες βαρβαρι-
κὲς ὁρδὲς τῶν Γενιτσάρων ποὺ
ἐκίνησαν ἀπ’ τὴν ἀρκτική στέπ-
πα γιὰ νὰ δουλώσουν τὴ λεύ-
τερη ψυχὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ...
Καὶ πολέμησε μὲ πίστη ὁ
Γιῶργος. Πολέμησε γιὰ τὸ χω-
ριό του ποὺ τῶκαψαν μιά βρα-
δυὰ οἱ κόκκινοι κουρσάροι. Πο-
λέμησε γιὰ τοὺς χωριανούς του
ποὺ διωγμένοι ἀπ’ τὴν κόκκινη
φοβέρα, ἐκκληρισμένοι βρῆκαν
καταφύγιο στὴν πόλη. Πολέμη-
σε γιὰ τὸν ἐξέλασμό τοῦ ἑαυτοῦ
του. Κι’ ἀκόμα πολέμησε γιὰ
τὴν ἀγάπῃ του, τὸ ἰδανικὸ του
ποὺ ξαναβρῆκε ὕστερα ἀπ’ τὴ
δοκιμασία, ἀγνό, ὕψηλὸ ὅπως
ταιριάζει στὸν ἄνθρωπο...

Στὴ Σοφία ντράπηκε νὰ γρά-
ψῃ. «Τί νὰ τῆς πῇ;» «Τάχα εἴ-
ναι ἄξιο σ’ αὐτὸν νὰ τῆς θυμή-
σῃ τὸν δολοφόνο τῆς καρδιάς
τῆς, ἐκεῖνον ποὺ ἔχει εὐθύνη γιὰ
τὴ σημερινή δυστυχία τῆς;»

Θὰ πολεμήσῃ ὅμως μέχρι τῆ
στερνῆ πνοῇ γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς
νὰ ξαναβρῇ τὸ πράσινο χωριου-
δάκι τους, κι’ ἀκόμα τὴν ἀγάπῃ
σὲ κάποιον ποὺ τὸ ἀξίζει...

Καὶ σὲ μιὰ μάχη ποὺ σάν
λιοντάρι βρισκόταν στὴν πρώτη
γραμμῇ, δέχτηκε κατάστηθα τὸ
βόλι τοῦ Σλαυδόπουλου προδότη.

—«Πατρίδα μου,... Σοφία» ψι-
θύρισε κι’ ἔπεσε.

Τὸν μετέφεραν στὸ Νοσοκο-
μεῖο. Πέρασαν μέρες κι’ ὁ Γιῶρ-
γος δὲν εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴν
ἀφασία. Καιγόταν στὸν πυρετό.

Ὁ κίνδυνος ἦταν θανάσιμος.
Μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας
καὶ τῆς φροντίδας μιᾶς ἀγγελό-
μορφης Νοσοκόμας, ποὺ διακρυ-
σμένη ἔσκυβε πάνω του, ἐξέφυγε
τὸν κίνδυνο.

Σὰν ἄνοιξε τὰ μάτια, ἐκείνη

γύρισε τὸ κεφάλι γιὰ νὰ κρύψῃ

τὰ δόλοθερμα δάκρυα τῆς χαρᾶς.
—«Κλαῖς ἀδελφῇ;» ρώτησε ὁ
τραυματίας, κι’ ὅταν ἐκείνη γύρι-
σε τὸ πρόσωπό της ἔκλαψε ἐκεῖ-
νος ἀπὸ χαρὰ.

—«Σοφία, πονεμένη μου ἀγά-
πῃ, δὲν ἀξίζω τόση εὐτυχία...»
ἕνα στοργικὸ χέρι τὸν σταμάτησε
—«Μὴ μιλάς Γιῶργο μου. Ἡ
Παναγία σοῦδειξε τὸ δρόμο. Ἡ
ἀγάπῃ σὲ ξανάφερε κοντά μου».

—«Ναὶ ἡ ἀγάπῃ γιὰ τὸ πιὸ
ὠραῖο ἰδανικόν, ποὺ σὺ ἀγαπῇ-
μένη καὶ ἡ Παναγιά, ποὺ θὰ
μᾶς ἐνώσῃ, ἔκαναν νὰ ξανανθί-
σῃ μέσα μου».

Ἐνα χαμόγελο γεμάτο λα-
τρεία ἦταν ἡ ἀρχὴ τῆς εὐτυχίας
γιὰ τοὺς δυὸ ψυχὲς ποὺ ξαναβρῆθη-
καν ὕστερα ἀπὸ τὴν ὕλιστικὴ
καταιγίδα.

Θᾶνος Καρβελάς

ΕΛΛΑΣ

Ὡ Ἑλλάς τῶν γιγάντων μητέρα
ὦ γενέθλια ἅγια μου γῆ,
ἀναπνέω τὸ θεῖο ἀγέρα,
δροσιστό’ πὸ καθάρια πηγὴ.

Τῆς προόδου ὁ ἄσβυστος φάρος,
τοῦ φωτός ἀγνὴ Ἑστιάς,
πάντα μπρὸς μὲ δλοῖσιο θάρρος,
δαφνοστόλιστη εἶσαι Ἑλλάς.

Στ’ ὄραμά σου Ἑλλάδα θὰ σβύ-
σω

ἡ ψυχὴ μου ἐσὲ λαχταρᾷ.

Νὰ τὴν πάρῃς χωρὶς νὰ δακρύ-
σω

θὰ μοῦ δώσης αἰώνια χαρὰ.

Ἡ Ἑλλάς τῶν βαρβάρων τὰ
πλήθη

τὰ συντρίβει στὴν ἅγια ὁρμῇ.

Καὶ προβάλλει γενναῖα τὰ στήθη
ὕψωτό, ψυχωμένο κορμί!

Στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου μας πάλι,

τὸ Ἰβάν ὁδηγός, μᾶς φωτᾷ,

σκλάβας γῆς τὰ δεσμά της νὰ
βγάλλῃ

λευθερόθρεφτῃ νὰ τὴν κυττᾷ.

Ἡ Ἑλλάδα θὰ γίνῃ μεγάλη,

σκλάβου βόγγημα δὲ θ’ ἀντηχεῖ

καὶ τὸν κόσμον ἀπ’ τὰ σκότη θὰ
βγάλλῃ

τῶν λαῶν ἡ ὁδηγήτρα ψυχὴ!

Γ. Βρέλλης

«ΠΙΝΔΟΣ»

Ἡ ἱστορία
σὺν παραμῦθι

ΚΙΓΚΙΝΑΤΟΣ

Τοῦ Δεκανέως
Νικ. Φίλιππα

Ἡ ΣΥΧΑ καὶ γαλήνια περνοῦ-
σε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ Ρώ-
μη, 400 π. Χ. Ἐπρόκειτο ἀπλῶς
γιὰ ἕνα διαλειμματάκι στὴν πο-
λυτάραχη ζωὴ της. Διάλειμμα,
ἀπὸ κείνα ποὺ προηγούνται συ-
νήθως μεγάλης καταιγίδος.

Στὸ μικρὸ χωριὸ Β. ζῇ μὲ τὴν
οἰκογένειά του ὁ Κιγκινᾶτος,
φτωχὸς ἀγρότης, περίφημος ὅ-
μως γιὰ τὴ σοφία καὶ τὴν κα-
λὴ σὺνῃ του.

“Ολοὶ ἀπ’ αὐτὸν παίρνουν
συμβουλές, ὅλοι σ’ αὐτὸν τρέ-
χουν στὴν ἀνάγκη τους. Κι’ αὐ-
τός, δουλευτὴς καὶ σιωπηλός,
ἀκούραστος καὶ ταπεινός, μένει
πιστὰ προσηλωμένος στὴν πα-
τρικὴ γῆ, ποὺ τόσες μπόρες καὶ
θύελλες πέρασαν ἀπάνω της στὸ
παρελθόν. Ξέρει πῶς οἱ καιροὶ

εἶναι δύσκολοι, πῶς ἡ γαλήνη
κι’ ἡ ἡσυχία εἶναι ἀγαθὰ ὀλιγο-
δῶρητα, κι’ ἐπωφελεῖται ὅσο
μπορεῖ ἀπ’ τὴν παρουσία τους,
πρὶν ἐξαφανισθοῦν ξανά, ὅπως
ἦρθαν.

Δὲν εἶχε ἄδικο. Φῆμες κυκλο-
φοροῦν, πῶς ἐχθρικά στρατεύ-
ματα συγκεντρώνονται στὰ σύ-
νορα. Ἡ καταιγίδα πλησιάζει
καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ ξεσπάσῃ σὲ
μπόρα. Στρατὸς ἐχθρικός πρὸς
τὴ Ρώμη, οἱ Αἰῆκοι, πρὸςβάλ-
λουν αἰφνιδιαστικῶς τὰ ἀκραῖα
φυλάκια. Ἐνα ἰσχυρὸ σημεῖο,
ὅσο κι’ ἐπὶ καιρὸ ἔχει περικυ-
κλωθεῖ. Ἄν πέσῃ αὐτό, ὅλα
πᾶνε χαμένα. Ἡ Ρώμη σὲ τρεῖς
μέρες τὸ πολὺ θὰ βρίσκεται στὰ
χέρια τῶν ἐχθρῶν. Ἡ σύγκλη-
τος τὰ χάνει. Ποιὸς θ’ ἀναλά-
βῃ τὴν ἀρχιστρατηγία;

Μὰ δὲν εἶναι καιρὸς γιὰ συ-
ζητήσεις κι’ ἀντιγνωμίες. Ὅλων
ὁ νοῦς πηγαίνει παρευθὺς στὸ
συνετὸ καὶ γενναῖο Κιγκινᾶτο.
Χωρὶς μεγάλες διαδικασίες τὸν

«ΠΙΝΔΟΣ»

ἀνακηρύσσουν δικτάτορα καὶ
στέλλουν ἀγγελιαφόρο στὸ χω-
ριό του νὰ τὸν καλέσῃ στὴ νέα
του θέση.

Ξάφνου ὁ εἰρηνικὸς ἀγρότης
βρίσκεται ἀπὸ τὸ ἀλέτρι στὸ
θρόνο. Ἀπὸ ἄσημος καὶ ἀφα-
νῆς, ἀνώτατος ἀρχὼν τῆς χώ-
ρας! Δὲν τὸν πτοεῖ ἡ μεταβολή.
Δὲν τὸν φουσκώνει ἡ δόξα. “Ο-
πως πρὶν, μὲ τὴν ἴδια εὐκινήσια
καὶ τέχνη ποὺ ὡδηγοῦσε τὸ ἀ-
λέτρι, ὁδηγεῖ τώρα τὸ λαὸ καὶ
τὸ στρατὸ ποὺ ἡ πατρίδα τοῦ
ἐμπιστεύθηκε.

Σὰν ἀστραπὴ συντάσσει τὸ
τμήμα του καὶ σπεύδει εἰς βοή-
θειαν τῶν κινδυνευόντων.

Σὲ μιὰ νύχτα μέσα κατορθώ-
νει νὰ πιάσῃ τίς κατάλληλες θέ-
σεις, χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτός
καὶ νὰ ἐτοιμάσῃ τόσο ἀριστοτε-
χνικὰ τὴν ἐπίθεση, ποὺ, οὔτε
γεννημένος νὰ ἦταν Στρατηγός
δὲν θὰ τὰ κατάφερνε ἔτσι. Τὸ
πρωῖ ὁ ἐχθρὸς βρέθηκε ξαφνικά
κυκλωμένος. Πῶς κι’ ἀπὸ ποῦ,
οὔτε κατάλαβε. Ἐνας ἕνας
σὺν φρόνημα παιδάκια, σήκω-
σαν τὰ χέρια καὶ παραδόθηκαν
στὸ Ρωμαῖο δικτάτορα.

Ἐν θριάμβῳ ὁ Ρωμαῖκὸς
Στρατὸς εἰσῆλθε στὴ Ρώμη. Ἡ-
ταν μιὰ νίκη ποὺ ἄξιζε νὰ ἑορ-
τασθῇ μεγαλοπρεπῶς, καὶ ποὺ
τὴ χρωστοῦσαν ἀποκλειστικῶς
στὸν Κιγκινᾶτο.

Μὰ, ποῦ εἶναι ὁ δικτάτωρ
νὰ χαρῇ τοὺς καρποὺς τῆς νί-
κης του; Ποῦ εἶναι νὰ βγάλλῃ
πανηγυρικούς, νὰ δώσῃ συμπό-
σια, ἄξια τοῦ κατορθώματός
του; Περίεργο. Κανεὶς δὲν τὸν
βλέπει. Πουθενὰ δὲν φαίνεται.
Ἡ μᾶλλον φαίνεται κάπου. Ἡ-
συχὰ καὶ ἀθόρυβα παρουσιάζε-

ται στὴ σύγκλητο καὶ καταθέτει
τὴν ἐντολή.

—Τὸ χρέος μοῦ τὸ ἔκανα,
εἶπε. Δὲν μὲ χρειάζεσθε πιά.
“Όταν μὲ ξαναχρειασθῇ ἡ πα-
τρίς ἐδῶ εἶμαι πάλι.

Κι’ ἐκινήθη νὰ φύγῃ.

“Ολοὶ τοῦ φράσσουν τὸ δρό-
μο. Τὸν παρακαλοῦν νὰ μείνῃ,
γιὰ νὰ συνεχίσῃ τοὺς θριάμβους
καὶ στὴν εἰρηνικὴ περίοδο. Μὰ
κεῖνος εἶναι ἀτεγκτος.

—Θὰ πάω στὰ χωράφια μοῦ,
ἀπήντησε σὲς προτάσεις τῶν
βουλευτῶν. Ἐχουν καὶ κεῖνος
ἀνάγκη.

Καὶ χωρὶς ἄλλα λόγια ἀνε-
χώρησε γιὰ τὸ φτωχικὸ του.

Τὸ συμπέρασμα τῆς τόσο ὡ-
ραίας ἱστορίας μας, εἶν’ εὐκολο
νὰ τὸ βγάλῃ καθέννας. Εἶναι τό-
σο ὕψηλὸ τὸ παράδειγμα ποὺ
ἔδωκε ὁ Κιγκινᾶτος, ὥστε ἐλά-
χιστα τέτοια ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ
ἡ ἱστορία τόσον ἡ ἀρχαία, ὅσο
καὶ ἡ νέα—πρὸ παντὸς ἡ νέα.

Ὁ Κιγκινᾶτος, ἕνας ἀπλοῦ-
κὸς χωρικός, Ρωμαῖος δὲ καὶ
ὄχι Ἕλληνας, χωρὶς τὰ μέσα καὶ
τὴ μόρφωση ποὺ διέθεταν οἱ τε-
λευταῖοι, δὲν νόμισε πῶς, ἐπει-
δὴ ἔσωσε τὴν πατρίδα του, ἔ-
πρεπε νὰ καθῆται νὰ τὴν κυβερ-
νῇ κιόλας.

Ἐκανε τὸ χρέος του καὶ πῆ-
γε στὴ δουλειά του.

Δὲν χρειάζεται νὰ ποῦμε πε-
ρισσότερα, νομίζω. Μιὰ σύστα-
ση μόνον θὰ εἶχαμε νὰ κάνουμε
στοὺς αὐριανούς πολίτας τῆς
Ἑλληνικῆς πατρίδος. Νὰ δια-
βάσουν περισσότερη ἱστορία, θὰ
εἶχαν πολλὰ νὰ ἀφελῇθουν. Καὶ
νὰ ἀποδώσουν ἀνάλογα.

ΝΙΚ. ΦΙΛΙΠΠΑΣ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΚΑΛΕΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΕΙΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

...διὰ τὴν ἀντιμετωπισθῶν ἀποτελεσματικῶς ἡ ἐρήμωσις καὶ αἱ δηώσεις
καὶ ὁ ὄλεθρος τὸν ὁποῖον ἐσκόρπισεν ὁ συμμοριτισμός.

ΚΑΙ ΔΙΑ Ν' ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΘΟΥΝ 700.000 ΣΥΜΠΛΗΚΤΟΙ

Οἱ λόγοι, τοῦ Βασιλέως, τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἰς τὴν Ἀκδημίαν Ἀθηνῶν

Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ὡμίλησε τὴν 12.30' τῆς 14-9-49 ὁ Βασιλεὺς διὰ τὴν ἀπευθύνῃ θερμὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ὅπως ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν μεγάλην προσπάθειαν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἐκ τοῦ συμμοριτισμοῦ κρταστροφῶν, ἀκολούθως δὲ ὁ πρωθυπουργὸς κ. Διομήδης καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδων.

Ἡ αἴθουσα ἦτο κατάμεστος κόσμος προσελθόντος κατόπιν προσκλήσεων τοῦ Αὐλαρχείου. Παρέστησαν οἱ ἀντιπρόεδροι τῆς κυβερνήσεως κ.κ. Κ. Τσαλδάρης καὶ Σοφ. Βενιζέλος, ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων κ.κ. Παπανδρέου καὶ Ζέρβας, οἱ ἐν Ἀθήναις εὐρισκόμενοι βουλευταί, ἀντιπρόσωποι τοῦ κλήρου καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ ξένου τύπου.

Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα προσήλθον τὴν 12.30' ἀκριβῶς συνοδευόμενοι ἀπὸ τὰς πριγκίπισσας Ἑλένης τοῦ Νικολάου καὶ Ὀλγαν τῆς Γιουγκοσλαβίας ὡς καὶ ἀπὸ τὸν Μ. Αὐλάρχην, τοὺς ὑπασπιστάς καὶ κυρίας τῶν τιμῶν. Ἡ εἴσοδος τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους χειροκροτήθη ζωηρῶς ὡς ἐπίσης καὶ οἱ λό-

γοὶ τοῦ Βασιλέως, τοῦ κ. Διομήδους καὶ τοῦ Μακάρ. Ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας, ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ Βασιλέως παρεκάλεσεν αὐτὸν ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ βῆμα. Ὁ Βασιλεὺς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ὁ λόγος τοῦ Βασιλέως

«Εἰς τὴν σημερινὴν συγκέντρωσιν μᾶς ἐκάλεσεν ὅλους ἡ φωνὴ τῆς ἀγωνιζομένης πατρίδος. Ἡ στιγμή εἶναι κρίσιμος. Ἦλθομεν ἐδῶ ὡς ἀγωνισταὶ εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους. Ἀγῶνα μακρόν, γεμῆτον ἀπὸ σκληρὰς μάχης ἐπὶ διαφορῶν μετώπων. Καὶ σήμερον ἀκριβῶς, ἔπειτα ἀπὸ τοὺς θριάμβους τοῦ ἡρώϊκού μας στρατοῦ εἰς τὸ Βίτσι καὶ τὸν Γράμμον καὶ τὸ Μπέλλες, πρέπει νὰ διεξαχθῇ μία ἄλλη μάχη εἰς διαφορετικὸν μέτωπον, ἀλλὰ μὲ σπουδαιότητα ἐξ ἴσου μεγάλην διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους μας. Πρόκειται περὶ τῆς μάχης ἡ ὁποία πρέπει νὰ δοθῇ διὰ τὴν ἀντιμετωπισθῶν ἀποτελεσματικῶς ἡ ἐρήμωσις καὶ αἱ δηώσεις καὶ ὁ ὄλεθρος, τὸν ὁποῖον ἐσκόρπισε, μὲ σχέδιον ἐπιμελῶς προδιαγεγραμμένον, ὁ συμμοριτισμός.

»Ὅλοι μας βεβαίως ὑποφέρο-

μεν ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν. Ὑπάρχει ὅμως ἓνα τμήμα τοῦ λαοῦ μας, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ δοκιμασία ἔχει καταντήσῃ ἀληθινὸς σταυρός. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἄνω τῶν ἑπτακοσίων χιλιάδων ἀδελφῶν μας εἶναι πρόσφυγες. Δέκα χρόνια τώρα τ' ἀδέλφια μας αὐτὰ ἐδοκίμασαν μὲ ἰδιαιτέραν σκληρότητα τὰς ταλαιπωρίας τοῦ πολέμου, τὴν φρικὴν τῆς κατοχῆς, τὴν ἀπαισίαν μάλιστα τοῦ συμμοριτισμοῦ. Εἰς τὸ τέλος ἤναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν ὅ,τι τοὺς ἀπέμεινε, νὰ ἀφήσουν τὰ σπῖτια καὶ τὰ χωριά τους χωρὶς νὰ πάρουν τίποτε μαζὶ τῶν.

»Τώρα βεβαίως οἱ ἡρώϊκοι ἀγῶνες τοῦ στρατοῦ μας ἠλευθέρωσαν τὰ χωριά μας καὶ ἔδωσαν πάλιν τὴν ἀσφάλειαν εἰς τὸ σπῖτι καὶ τὸ χωράφι τοῦ πρόσφυγος. Εἶναι, δόξα τῷ Θεῷ, οἱ πρόσφυγες ἐλευθεροὶ πλέον νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς ἐστίαις τῶν καὶ νὰ ξαναρχίσουν τὴν ζωὴν τῶν. Ἀλλὰ πῶς νὰ ξαναρχίσουν τὴν ζωὴν τῶν καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν; Ἐξεδιώχθη ὁ συμμορίτης, ἀλλ' ἡ ἐρήμωσις μένει. Ἐπτά χιλιάδες περίπου ἑλληνικά χωριά εἶναι ἐρείπια καὶ ὅπου ὁ συμμοριόπληκτος ἀδελφός μας δὲν εὗρε ἐρείπια, θὰ εὗρε γυμνοὺς τοίχους. Οὕτε ἡ στοιχειώδης οἰκοσκευὴ. Οὕτε

«ΠΙΝΔΟΣ»

ἓνα σκέπασμα διὰ τὸν χειμῶνα. Οὕτε μὴ χύτρα διὰ τὸ μαγεῖν. Οὕτε μὴ σκαπάνη. Οὕτε τὰ πλέον ἀπαραίτητα γεωργικά ἐργαλεῖα καὶ κτήνη.

»Ἐρήμωσις, καταστροφή, ἐσχάτη ἔνδεια θὰ ὑποδεχθῶν τοὺς ἐπιστρέφοντας. Καὶ ταῦτα ἐγγίζοντος τοῦ χειμῶνος.

»Ἐνὰ τόσο μεγάλο πρόβλημα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὡς πρόβλημα ποῦ ἀφορᾷ μίαν μόνον μερίδα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶναι πρόβλημα ὅλων μας. Εἶναι ὅπως ὅλος ὁ ἀγῶνας μας, ζήτημα τιμῆς ὅλων μας. Ἐπὶ πλέον ἡ προσταγὴ τῆς ἀγάπης καὶ ἐθνικῆς ἐνότητος, ἀλλὰ καὶ ἡ ὠμὴ καὶ σκληρὰ πραγματικότης, μὲς τὸ λέγουν μὲ τὸν ἐντονώτερον τρόπον. Τὸν σταυρὸν τοῦ πρόσφυγος θὰ τὸν βασιτάσωμεν ὅλοι μαζὶ, ὅλοι οἱ Ἕλληνες χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεσιν.

»Καὶ ἄς μὴ νομισθῇ ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν ὅτι ἡ χειρονομία αὐτὴ θὰ ἔχη ἀπλῶς τὸν τύπον βοηθείας πρὸς δυστυχοῦντας ἀδελφούς. τὴν ὁποῖαν θὰ δώσωμεν ἀπὸ τὸ περισσευμά μας. Ἀς μὴ λησμονώμεν ποτὲ ὅτι οἱ πρόσφυγες τοῦ συμμοριτισμοῦ ἐδυστύχησαν ἐν ὀνόματι ὅλων μας. Ἐπομένως ἡ ἐκδίκωσις τῆς ἐμπράκτου ἀγάπης μας δὲν εἶναι ἰδική μας χριστιανικὴ ὑποχρέωσις, ἀλλὰ ἰδικόν των ἱερὸν καὶ ἀναφαίρετον δικαίωμα. Δικαίωμα ὅχι ἐπὶ τοῦ περισσεύματός μας, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς θυσίας μας.

»Ἀς μὴ λησμονώμεν ἐπίσης ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀδίκως δυστυχοῦντες ἀδελφοί μας, ἀποτελοῦν ὕγια δημιουργικὸν παράγοντα τοῦ ἔθνους καὶ ἐπομένως ἡ πλήρης ἡ μὴ ἀποκατάστασις των θὰ ἔχῃ ἄμεσον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς εὐημερίας ὅλων.

»Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους εἶναι ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων ἀδελφῶν μας νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὅχι μόνον ἀπὸ τὸ κράτος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κάθε ἓνα Ἕλληνα χωριστά. Καὶ οὕτω ἡ θαυματουργὸς ἑλληνικὴ πρωτοβουλία, συντονισμένη καὶ ἐμπνευσμένη μὲ πνεῦμα ἀγωνιστικόν, καλεῖται νὰ λάβῃ καὶ πάλιν τὸν λόγον.

«ΠΙΝΔΟΣ»

Οἱ Ἕλληνες εἰς συναγερμὸν
»Ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου καλῶ πάντας τοὺς Ἕλληνας εἰς ἐθνικὸν συναγερμὸν ἀλληλεγγύης.

»Πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ ἱκανοποιηθῶν αἱ τεράστιαι ὕλιν καὶ ἀνάγκαι. Πρέπει οἱ συμμοριόπληκτοι νὰ αἰσθανθοῦν ὅλους τοὺς Ἕλληνας παραστάτας εἰς τὰ σημερινὰ δεινὰ των. Αὐτὴ ἡ συμπαράστασις, αὐτὴ ἡ ἐνότης, ὡς ζωντανὴ πραγματικότης, δὲν θὰ καλύψῃ μόνον τὰς ὕλικας ἀνάγκας. Θὰ γίνῃ νίκη πνευματικὴ, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελέσῃ τὴν λαμπροτέραν ὁλοκλήρωσιν τῆς νίκης τῶν ὅπλων. Καὶ τὸ πρᾶγμα θὰ ἔχῃ ἀποφασιστικὴν σπουδαιότητα διὰ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς Μας.

»Θὰ ἀποτελέσῃ ἐγγύησιν ὅτι ὅσους ἀγῶνας καὶ ἂν τυχὸν χρειασθῇ νὰ διεξαγάγωμεν, θὰ τοὺς διεξαγάγωμεν ὡς ἓνα ἄρραγὸς καὶ ἀδιάσπαστον σύνολον. Ἡ ἐνότης αὐτὴ, δοκιμασμένη ἀπὸ τὰ δεινὰ καὶ εὐλογημένη ἀπὸ τὰς θυσίας, θὰ εἶναι ἡ ζωογόνος δύναμις ἡ ὁποία θὰ στερεώσῃ καὶ θὰ ἐπιταχύνῃ τὸν δρόμον τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀποστολὴν τῆς.

»Ὅπως ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Ἕλληνα στρατιώτην νὰ πολεμήσῃ καὶ νὰ θυσιασθῇ, οὕτω ζητῶ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐπωμισθῶν ὡς βάρος κοινόν τὸ βάρος τῆς προσφυγιάς. Μία ἐπιστράτευσις τῆς ἀγάπης πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀπάντησις τῇ ὁποίαν θὰ δώσωμεν ὅλοι εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος. Τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν τὴν ὀφείλομεν εἰς τοὺς στρατιώτας μας, εἰς τοὺς ἀγωνιστάς μας, εἰς τοὺς ἀναπήρους μας, εἰς τοὺς τιμημένους νεκρούς μας. Τὴν ὀφείλομεν ἀκόμη τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν εἰς τὸν κακοῦργον ἐπιδρομέα. Διότι αὐτὸς ἐσκόρπισε τὴν ἐρήμωσιν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἑλληνικῆς γῆς, μὲ τὸν σατανικὸν ὑπολογισμόν, νὰ ὀδηγήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὸν ἐξαφανισμόν.

»Μὲ τὴν ἐμπράκτον ἀλληλεγγύην θὰ δώσῃ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἰς τὸν ἐγκληματίαν τὴν συντρι-

πτικὴν ἀπάντησιν ποῦ τοῦ ἀξίζει. Καὶ θὰ τοῦ ἀποδείξῃ ὅτι ἀπέτυχε πλήρως εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του, ὅτι ἡ ἐρήμωσις καὶ ὁ ὄλεθρος, ὅχι μόνον δὲν ἐλύγισαν τὴν θέλησιν μας, ἀλλὰ ἐτόνωσαν τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν μας καὶ ἐσφυρηλάτησαν τὴν ἐθνικὴν μας ἐνότητα μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ οἰκοδομήσωμεν μίαν Ἑλλάδα ἀξίαν τῶν θυσιῶν αἱ ὁποῖαι ἐγίναν ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς. Θὰ δώσωμεν ἀκόμη εἰς τὸ ἐσωτερικόν καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰς τοὺς φίλους καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς ἓνα μεγάλο διδάγμα. Τὸ διδάγμα ὅτι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς κομμουνιστικὰς δημαγωγίας, διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἡ ἰσότης καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδελφωσύνη δὲν εἶναι λόγοι κενοί, ἀλλὰ πραγματικότης.

»Τέλος θὰ ἀποδείξωμεν καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας ὅτι εἴμεθα ἡ χώρα ἡ ἀσυγκρίτως πάσης ἄλλης ταλαιπωρηθεῖσα εἰς τὸν τελευταῖον γιγάντιον ἀγῶνα τοῦ πολιτισμοῦ ἐναντίον τῆς βαρβαρότητας, ἐξακολουθοῦμεν νὰ μὴ βασιζώμεθα μόνον εἰς τὴν ξένην βοήθειαν, ἀλλὰ νὰ ὑπολογίζωμεν κυρίως ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μας θελήσεως. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐκθέσω εἰδικώτερον τὸ πῶς θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐπιστράτευσις αὐτὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πανελληνίου ἀλληλεγγύης. Ὅταν ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν πίστην καὶ ἀπὸ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀγῶνος μας, ἡ ἀγάπη ἐπιτελεῖ θαύματα.

»Ἐχομεν ἤδη τὸ φωτεινὸ παράδειγμα ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν οἱ ὁποῖοι εἰς ἀπάντησιν ἐκκλήσεως τῆς Βασιλίσσης ὅταν τὸ πρῶτον ἐξεδηλώθη τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων, διέθεσαν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἐν ἡμερομίσθιον καὶ οὕτω κατωρθώθη νὰ πραγματοποιηθῇ μετὰ ξύ ἄλλων καὶ τὸ θαῦμα τῶν παιδοπόλεων καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν σχολῶν Λέρου.

Πρόβλημα ψυχικόν

»Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω ὅτι τὸ πρόβλημα τῶν προσφύγων δὲν εἶναι κυρίως πρόβλημα ὕλικόν, ἀλλὰ πρόβλημα ψυχικόν. Ὅταν ἡ ψυ-

χή τοῦ καθενός μας λάβη ἕναν-
τι τοῦ προβλήματος τὴν ὀρθὴν
θέσιν, τότε ἡ ὕλική λύσις θὰ
ἐπακολουθήσῃ φυσικὴ καὶ εὐκο-
λος.

»Ἡ κρατικὴ ἀρμοδιότης, ὑπὸ
τὴν καθοδήγησιν τῆς Κυβερνή-
σεως καὶ τὴν πολῦτιμον ἀρω-
γὴν τῶν μεγάλων μας Συμμά-
χων καὶ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία
θὰ συμπληροῦνται καὶ πάλιν
ἀμοιβαίως. Ἡ ἐκκλησίᾳ μας θὰ
πρωτοστατήσῃ ὡς ὁδηγὸς πνευ-
ματικὸς καὶ κήρυξ τῆς χριστι-
ανικῆς πίστεως. Τῆς πίστεως, ἡ
ὁποία θὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἀγάπην,
ὅπως ἐνέπνευσε τὴν θυσίαν. Θὰ
συμμετάσχη τὸ ὅλον σύστημα
Προνοίας, τὸ ὁποῖον ἐργάζεται
ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Βασιλίσ-
σης. Θὰ ἐργασθῶν αἱ διάφοροι
ὀργανώσεις, τὰς ὁποίας κινεῖ ἡ
ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, ἀλλ' ἐμ-
πνέει εἰς καὶ ἐνιαῖος ἐθνικὸς
παλμός.

»Καὶ ἀκριβῶς πρὸς συντονι-
σμὸν ὅλων αὐτῶν τῶν προσπα-
θειῶν ἐκλήθητε εἰς τὴν αἵθου-
σαν ταύτην, κατὰ τὴν ἱεράν αὐ-
τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐπιτελοῦμεν
τὴν ἑορτὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ Τι-
μίου Σταυροῦ. Ἐπειτα ἀπὸ νέ-
ας νίκας κατὰ βαρβάρων, τὰς
ὁποίας μᾶς ἐδώρησεν ὁ Θεὸς
διὰ τοῦ Σταυροῦ τούτου, θὰ ἀρ-
χίσωμεν καὶ τὸν νέον ἀγῶνα,
μὲ τὸν ἴδιον Τίμιον Σταυρὸν ὡς
σύμβολον καὶ ἐγγύησιν τῆς νί-
κης.

»Ἡ Βασιλίσσα καὶ ἐγὼ θὰ
συμμετάσχωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα
αὐτὸν ὀλοφύχως. Καὶ ὅταν τὸ
ἔργον αὐτὸ ἐπιτύχη, τότε θὰ ἔ-
χωμεν κερδίσει ὅχι μόνον τὸν
ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην.
Καὶ ὅπως ἔμεινεν ἱστορικὸν τὸ
μεγάλο ΟΧΙ, τὸ ὁποῖον εἶπαμεν
ἄλλοτε εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς πα-
τρίδος, θὰ μείνῃ ἐξ ἴσου ἱστο-
ρικὸν τὸ μεγάλο ΝΑΙ, τὸ ὁποῖ-
ον θὰ εἴπωμεν σήμερον εἰς τὴν
ἰδίαν τὴν πατρίδα, τὴν ἀγαπη-
μένην μας Ἑλλάδα.

**Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Πρωθυ-
πουργοῦ**

Ἀκολουθῶν τὸν λόγον ἔλαβεν
ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ.
Ἀλ. Διομήδης, ὁ ὁποῖος ἀπαν-
τῶν εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Βασι-

λέως εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὰ
ἑξῆς:

»Ἠκούσαμεν ὅλοι μὲ βαθεῖαν
προσοχὴν καὶ παλλομένην ἀπὸ
συγκίνησιν ἐκκλησίαν τοῦ Βασι-
λέως τῶν Ἑλλήνων, ἀσφαλῶς
δὲ ἡ ἀπήχησις αὐτῆς θὰ δονήσῃ
εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας ὅλα
τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ. Εἶμαι
βέβαιος ὅτι, λαὸς ὅστις δὲν ἐ-
κουράσθη ἀγωνιζόμενος σκλη-
ρὸν ἀγῶνα ἐπὶ ὁλόκληρον δε-
καετίαν, ἀγῶνα κυριολεκτικῶς
ὑπὲρ βαμῶν καὶ ἐστίων, ὑπὲρ
τῶν παλαιῶν του παραδόσεων
καὶ τῆς ἀκαταλύτου ἀφοσιώ-
σεώς του εἰς τὴν ἐθνικὴν του πί-
στιν, θὰ πράξῃ μὲ ἴσην προθυ-
μίαν ὅ,τι χρειάζεται διὰ τὰ ἀ-
σφάλισιν εἰρήνην, τάξιν, νὰ συμ-
βάλῃ δὲ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν
τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων συμ-
πολιτῶν του, τοὺς ὁποίους ἡ
λαϊλαψ τῆς κομμουνιστικῆς ἀν-
ταρσίας ἐξερρίζωσεν ἀνοικτιρ-
μόνως ἀπὸ τὰς ἐστίας των.

»Σήμερον πρόκειται ἐνώπιόν
μας πρόβλημα κοινωνικὸν ἀλη-
θῶς τεράστιον. 700.000 κατοί-
κων ἐξερριζώθησαν. Πρέπει ὅλοι
αὐτοὶ νὰ ἐπανέλθουν, ὅχι ἀ-
πλῶς εἰς τὰς ἐστίας των, ἀλλὰ
νὰ ἐγκατασταθοῦν, νὰ προικι-
σθοῦν μὲ ὅ,τι χρειάζεται διὰ ν'
ἀποβῶν καὶ πάλιν ἐνεργοὶ πα-
ράγοντες τῆς οἰκονομίας, πλου-
τίζοντες τὴν χώραν μὲ πολῦτι-
μα κοινωνικὰ στοιχεῖα καὶ πλή-
ρεις πάλιν ἐλπίδων νὰ γνωρί-
σουν πάλιν τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

**Ὁ λόγος τοῦ Ἀρχιεπισκό-
που**

Τέλος ὁ Μακαριώτατος Ἀρ-
χιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. Σπυρίδων ἐξεφώ-
νησε λόγον, εἰπὼν μεταξὺ ἄλ-
λων τὰ ἑξῆς.

«Δεδοξαμένον τὸ ὄνομα τοῦ
Παναγάρχου Θεοῦ, τοῦ ἐμπνεύ-
σαντος εἰς τὸν Σεπτὸν ἡμῶν
Ἀνακτα τὴν ὡραίαν ἰδέαν νὰ
ἐκλέξῃ τὴν σημερινὴν ἡμέραν
διὰ νὰ ἀπευθύνῃ τὴν ὑψηλὴν
του βασιλικὴν ἐκκλησίαν. Ἡ ἑορ-
τὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μᾶς ἐπα-
ναφέρει εἰς τὴν μνήμην ἱστορι-
κὰς στιγμὰς ἀναλόγους ἐν πολ-
λοῖς πρὸς τὰς παρούσας περι-
πετείας τῆς ἀθανάτου Φυλῆς.

Ὁ μέγας κίνδυνος

»Εἶναι ἀληθὲς ὅτι καὶ ἀπὸ τὴν
τεραστίαν ταύτην προσπάθειαν
δὲν λείπει ἡ βοήθεια τῶν μεγα-
λῶν μας Συμμάχων, ἀλλ' αὕτη
δὲν εἶναι, δὲν δύναται νὰ εἶναι
ἐπαρκής. Ὁμοιάζει μὲ τὰ σιτία
τῶν ἱατρῶν, τὰ ἐπαρκοῦντα μό-
νον διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἀ-
σθενῶν ἐν τῇ ζωῇ. Τὰ μέσα ὅ-
μως τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν
ὑπερσίτισιν τῶν ἐν ἀναρρώσει
εὐρισκομένων ὁργανισμῶν θὰ τὰ
δώσῃ, δύναται νὰ τὰ δώσῃ ὁ
ἐλληνικὸς κόσμος καὶ ὀφείλει
νὰ τὰ δώσῃ, ἂν θέλῃ νὰ ἐπιζήσῃ.

Πρέπει νὰ πεισθῶμεν ὅλοι οἱ
Ἕλληνες ὅτι δὲν δύναται νὰ
ὑπάρξῃ προσωπικὴ εὐτυχία ἐν
τῷ μέσῳ δυστυχούντων συναν-
θρώπων. Ἄς παραδειγματισθῶ-
μεν ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν παράδειγμα
τῆς μεγάλης μας Συμμάχου, τῆς
Ἀμερικῆς, τῆς ὁποίας ἡ γενναι-
όφρων πολιτικὴ ἐμπνέεται ἀκρι-
βῶς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅτι ὅχι μό-
νον τῶν ἀτόμων, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἔθνων καὶ τῶν Κρατῶν ἡ εὐη-
μερία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν εὐημε-
ρίαν τῶν ἐγγύς καὶ μακρὰν εὐ-
ρισκομένων συνανθρώπων. Ἄς
θελήσωμεν νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι
ὅχι ἀπλῶς χριστιανικὸν καθήκον
φιλανθρωπίας καὶ φιλαλληλίας,
ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἐνστικτὸν τῆς αὐ-
τοσυντηρήσεως, αὕτη ἡ μέριμνα
ὑπὲρ τῶν ἰδίων οἴκων καὶ τῶν
τέκνων μας μᾶς ἐπιβάλλει γεν-
ναιοδωρίαν. Ἡ βασιλικὴ ἐκκλη-
σις καθορίζει ἐν κατώτατον ὅ-
ριον καθήκοντος. Ἀλλ' ὅχι τὸ
κατώτατον ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνώτα-
τον ὅριον καθήκοντος εἶναι ἀ-
νεπαρκές.

Ἡ πραγματικὴ δημιουργικὴ
ἐργασία ἀρχίζει ἀκριβῶς ἀπὸ
τὸ σήμερον ὅπου τελειώνει ἡ ἔν-
νοια τοῦ καθήκοντος. Καὶ αὕτην
τὴν γενναιοφρόνως ἐκδήλωσιν ἐ-
πικαλοῦμαι ἐκ μέρους πάντων,
πλουσίων καὶ πενήτων. Καὶ τὴν
ἐπικαλοῦμαι ὅχι μόνον ἐν ὀνό-
ματι τῶν αἰώνιων καὶ ἀθανάτων
ἀγίων τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ Ἑλ-
ληνικοῦ πνεύματος, ὅχι μόνον
ἐν ὀνόματι τοῦ συμφέροντος, τὸ
ὁποῖον ἀσφαλῶς ἐπιβάλλει τὴν
ἀξιοποίησιν καὶ αὐξήσιν τῆς κα-
ταναλωτικῆς δυνάμεως τῶν πλη-

θυσμῶν τῆς ὑπαίθρου, ἀλλ' ἐν
ὀνόματι αὐτοῦ τοῦ ἐνστίκτου
τῆς αὐτοσυντηρήσεως.

Ἡ βασιλικὴ ἐκκλησίς ζητεῖ νὰ
προσφερθῇ οἰκειοθελῶς, ὅ,τι θὰ
εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λάβῃ
ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς μας ἡ
Πολιτεία νομίμως αὐρίον, ἢ ἐν
περιπτώσει παραλείψεως τῆς Πο-
λιτείας θὰ ἀρπάσῃ ἡ παράνο-
μος βία μεθαύριον. Διότι οὐδε-
μία δύναμις θὰ εὐρεθῇ νὰ συγ-
κρατήσῃ τοὺς πεινῶντας. Διὰ
τοῦτο, ὑπογραμμίζοντες ἐξ ὀνό-
ματος τῆς Ἐκκλησίας τὴν βασι-
λικὴν ἐκκλησίαν, προσκαλοῦμεν
πάντας, ὅπως ἐνισχύσωσι τὴν
ὑπερόχον καὶ εὐγενῆ προσπά-
θειαν τῆς Α. Μεγαλειότητος τῆς
Βασιλίσσης τῶν Ἑλλήνων, ἐπι-
δεικνύοντες γενναιοφροσύνην, μὲ
τὴν βεβαιότητα ὅτι ὅχι μόνον
ἔργον χριστιανικὸν καὶ φιλαν-
θρωπικὸν ἐπιτελοῦμεν, ἀλλὰ καὶ
τὸ ἴδιον συμφέρον ἐξυπηρετοῦ-
μεν.

Εἴθε ὁ Πανάγαθος νὰ φωτίσῃ
πάντας καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς
ταγοὺς τοῦ ἔθνους νὰ φέρωσιν
εἰς αἴσιον πέρας τὸ ὑπ' αὐτῶν
ἀναληφθὲν ἐθνικοσυντηρητικόν.

Ἡ Βασιλικὴ Εἰσφορὰ

Κατόπιν τῆς ἐκκλήσεως εἰς
τὴν ὁποίαν προέβη σήμερον πρὸς
ὅλους τοὺς παράγοντας τοῦ ἔθ-
νους διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντι-
μετώπισιν τοῦ βασικοῦ προβλή-
ματος τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν
θυμάτων τοῦ συμμοριτισμοῦ, ὁ
Βασιλεὺς ἔθεσεν εἰς τὴν διάθε-
σιν τῆς πρὸς τοῦτο σχηματισθη-
σομένης ἐπιτροπῆς κατὰ μῆνα
καὶ ἐπὶ 6 μῆνας τὴν ἀναλογίαν
μῆς ἡμέρας ἀπὸ τὴν βασιλικὴν
ἐπιχορηγίαν.

ὦ! Τριακόσιοι σηκωθεῖ

[τε

καὶ ξανάλθετε σ' ἐμᾶς

τὰ παιδιὰ σας θελ' εἰ-

[δῆτε

πόσο μοιάζουνε μὲ Σᾶς.

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

Ὁ ἀρχιστράτηγος κ. Παπάγος ἀπηύθυνε τὴν 15-9-49 πρὸς
τὰς μονάδας τοῦ στρατοῦ, τοῦ ναυτικοῦ, τῆς ἀεροπορίας
καὶ τῆς χωροφυλακῆς τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διαταγὴν:

»Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται.

»Εἰς τὴν ἀπὸ 31-8-49 ἡμερησίαν διαταγὴν μου ἐτόνισα
ὅτι καὶ μετὰ τὰς νίκας Βίτσι — Γράμμου μᾶς ἀπομένῃ
ἀκόμη ἔργον καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν εἰρηνι-
κὴν περίοδον, ἂν δὲν ὑποταγῇ πλήρως καὶ ἄνευ ὀρων ὁ
ὑπουργὸς ἐχθρός.

»Ἡ ἀποστολὴ μας ἤδη εἶναι: Νὰ συντρίψωμεν τὰ ὑπο-
λειπόμενα λείψανα τῶν ἐγκληματιῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν
καὶ τὰ μετόπισθεν. Νὰ φρουρῶμεν ἀγρύπνως τὰ σύνορά
μας καὶ νὰ ἐξοντώσωμεν κάθε συμμορίαν, ἥτις ἤθελε
τολμήσῃ νὰ ἐπανεισέλθῃ εἰς τὸ ἔδαφός μας ἀπὸ τὰ γειτο-
νικά κράτη, εἰς τὰ ὁποία κατέφυγον οἱ φυγάδες τοῦ Βί-
τσι — Γράμμου — Ἡπείρου — Μπέλες — Θράκης κλπ.

»Ἡ ἀποστολὴ μας αὕτη εἶναι σοβαρά. Μὲ τὴν δραστη-
ριότητα, τὴν ἐπιμονήν, τὴν θέλησιν καὶ τὴν πίστιν, ἡ ὁποία
διακρίνει στελέχη καὶ στρατεύματα, δὲν εἶναι δύσκολος.
Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὴν φέρῃ εἰς πέρας καὶ τὴν ἀποστο-
λὴν ταύτην, ὥστε πολὺ συντόμως νὰ ἐξασφαλίσῃτε ὅλας
ἐκεῖνας τὰς ἐγγυήσεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ
τὴν γαλήνευσιν τῆς χώρας μας.

»Βεβαίως κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ, κατὰ τὴν πε-
ρίοδον ταύτην, ἐφ' ὅσον αἱ ἀνάγκαι τῶν ἐπιχειρήσεων τὸ
ἐπιτρέπουν, δὲν θὰ παραμελήσωμεν τὴν ἱκανοποίησιν τῶν
λογικῶν αἰτήσεων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, ὅπως καὶ
τὴν δικαίαν καὶ ἐνδεικνυομένην κατανομήν τῶν βαρῶν
τοῦ ἀγῶνος εἰς τὸν στρατευόμενον λαόν. Μέχρις ὅμως
τῆς στιγμῆς τῆς γαληνεύσεως τῆς χώρας μας πιστεύω
καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι πιστεύετε ἐπίσης ὅλοι σας ὅτι πρέ-
πει νὰ εἴμεθα μὲ τὸν δάκτυλον εἰς τὴν σκανδάλην, ἀγρυ-
πνοὶ φρουροὶ, πρέπει νὰ βελτιώσωμεν τὴν ὁργάνωσιν μας
καὶ τὴν ἐκπαίδευσίν μας, ὥστε νὰ καταστῶμεν ζηλευτὸν
πολεμικὸν ὄργανον εἰς χεῖρας τοῦ ἔθνους μας. Οὕτω καὶ
μόνον θὰ μᾶς ὑπολογίζουσιν οἱ караδοκοῦντες ἐχθροὶ μας
καὶ θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ παραιτηθοῦν συντόμως τῶν πε-
ραιτέρων σχεδίων των.

»Τιμηθεῖς διὰ δευτέραν φοράν διὰ τῆς ἡγεσίας τῶν
ἐλληνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων, εἶμαι ὑπερήφανος διότι
διοικῶ τοὺς καλυτέρους στρατιώτας τοῦ κόσμου, τῶν ὁ-
ποίων τὰ ἀνώτερα προσόντα καὶ αἱ θυσίαι προυκάλεσαν
κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ ἤδη τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν.

»Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὅλοι μας, ἀπὸ τοῦ ὑποφαινομέ-
νου μέχρι τοῦ τελευταίου ἀφανοῦς μαχητοῦ, ἔχομεν διαί-
σθησιν τῶν κινδύνων, οἱ ὁποῖοι ἀπειλοῦν ἀκόμη τὴν φυ-
λὴν μας ὡς καὶ τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασιν ὅπως φέρωμεν
εἰς αἴσιον πέρας τὴν εἰς χεῖρας μας ἐμπιστευθεῖσαν ὑψη-
λὴν ἀποστολήν.

ΑΛ. ΠΑΠΑΓΟΣ
Ἀρχιστράτηγος

ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΠΩΡΟΦΟΡΩΝ

Υπό τοῦ κ. ΚΩΝ. ΛΑΖΑΡΙΔΗ

Ἡ σημασία τῶν φρούτων στὴν υγεία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μεγάλη. Μάλιστα νεώτεροι πρόδοι τῆς διαιτητικῆς ὄχι μόνο δὲν ἀπαγορεύουν τὴ φρουτοφαγία, τὸ ἀντίθετο μάλιστα συσταίνουν αὐτὴ σὲ πολλές ἀρρώστειες.

Στὴν πατρίδα μας ὅμως παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουμε φτάσει ἀκόμα σὲ σημεῖο τέτοιο, πού νὰ ξαίρουμε ὅσα χρειάζονται νὰ ξαίρουμε τὴν ὠφέλεια τῶν φρούτων καὶ κατὰ συνέπεια νὰ δίνουμε τὴν πρέπουσα σημασία καὶ στὴν πηγὴ, ἀπ' τὴν ὁποία παίρνουμε τὰ φρούτα, δηλαδὴ στὰ ὀπωροφόρα δέντρα. Ὅχι μόνο δὲ φροντίζουμε γιὰ τὸν πολιτισμὸ τῶν ὀπωροφόρων δέντρων καὶ τὴν ἀνάπτυξη γενικὰ τῆς δειντροκομίας, μὰ καὶ τὰ λιγοστά ὀπωροφόρα πού ἔχουμε ὁ καθένας μας, στὴν αὐλή, στὸν κήπο, στὸ ἀμπέλι καὶ στὸ χωράφι, ἀπὸ ἀγνοία καὶ πολλές φορές ἀπὸ ἀμέλεια τ' ἀφίνουμε στὴν τύχη τους κ' ἔτσι ὄχι μόνο ἡ ἀπόδοσή τους γίνεται χρονιὰ μὲ τὴ χρονιά μὴδαμινὴ, μὰ καὶ τὰ δέντρα μας πολὺ γλήγορα τὰ χάνουμε ὁλοτελῶς.

Οἱ περιποιήσεις, πού θέλουν τὰ ὀπωροφόρα, ἔχουν τραβήξει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιστημόνων στὴν ἀρχὴ στίς ξένες χώρες, ἀλλὰ καὶ στὴ δική μας ἀργότερα κι ἔχει ἀναγνωριστεῖ ἀπ' ὅλους ἡ σημασία κ' ἡ ἀξία τῆς δειντροκομίας, γιὰ τὴν ὁποία ἔχουν γραφεῖ τόσο πολλὰ ὠραῖα πράγματα σὲ ἀφθονὰ βιβλία καὶ περιοδικὰ στὴ γλῶσσα μας.

Οἱ ἀπαιτήσεις, πού ἔχει τὸ ὀπωρ. δέντρο ἀπὸ μᾶς γιὰ νὰ μᾶς ἀποδώσει καρπὸ, εἶναι πολλές καὶ ποικίλλει. Ἐχει ἀπαιτήσεις τὸ ὑπόγειό του μέρος, δηλ. τὸ ριζικὸ του σύστημα, γιὰ

νάχη τὴ δύναμη ὄχι μόνο νὰ διατηρηθῇ στὴ ζωὴ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποδώσει. Χρειάζεται ἀκόμα νὰ τὸ προστατέψουμε ἀπὸ πολλές ἀσθένειες καὶ μικρόβια, πού τὸ περιτριγυρίζουν ἐπικίνδυνα καὶ τοῦ κάνουν πάρα πολὺ μεγάλες βλάβες. Ἐχει ἀκόμα τὴν ἀξίωση ἀπὸ μᾶς τὸ δέντρο νὰ τοῦ ἱσορροποῦμε καὶ νὰ τοῦ διευκολύνουμε τὴν καρποφορία ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμη, πού παρουσιάζει. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ οἱ ἐργασίες, πού πρέπει νὰ κάνουμε στὸ δέντρο εἶναι ἀφθονες καὶ διάφορες: σκάλισμα, πότισμα, λίπανση, εἰδικὰ κλαδέματα, ἀσβεστώματα, καθάρισμα, ραντίσματα κλπ.

Στὸ ἄρθρο μας αὐτὸ θὰ διαπραγματευτοῦμε γιὰ ἓνα πολὺ σοβαρὸ ἐχθρὸ τῶν ὀπωρ. δέντρων, πού μᾶς κάνει πολὺ μεγάλη ζημιὰ. Εἶναι δὲ αὐτὸς ὁ ἐχθρὸς τὰ ξυλοφάγα σκουλήκια. Πολὺ δύσκολο εἶναι νὰ φανταστῇ κανένας πόσο μεγάλη ζημιὰ φέρνει αὐτὸς ὁ ἐχθρὸς στὴ δειντροκομία μας. Χωρὶς νὰ τὸν προσέξουμε, ὑποῦλα τρυπῶναι στὸν κορμὸ τῶν δέντρων μας καὶ κατατρῶγει τὸ ξύλο σὲ ἀφάνταστο σημεῖο φέρνοντας τὴ μεγάλη του καταστροφὴ. Κάνοντας στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου διαφορὲς στοῖς καὶ τρυπες φτάνει σ' ὅλα τὰ σημεῖα καὶ μέχρι τὴν καρδιά τοῦ δέντρου, πού ἀρχίζει τότε νὰ φθίνει, νὰ μαραινέται, νὰ φυτοζωῇ προσπαθώντας νὰ διατηρηθῇ στὴ ζωὴ μόνο μὲ μιὰ λωρίδα γεροῦ ξύλου ἢ ἀγγιχτοῦ φλοιοῦ, πού τοῦ ἔφησε ὁ ἐχθρὸς. Πολλὲς φορές ὁλόκληρα δέντρα (κυδωνιά, μυλιά, ἀχλαδιά) ξαπλώνονται κάτω μὲ τὸ φύσημα τοῦ ἀέρα γιὰ μόνο τὸ λόγο, γιὰ τὸ σκουλήκι ἔχει πριόνισι τὸν κορμὸ τοῦ δέντρου χωρὶς ἡμεῖς νὰ τὸ κα-

ταλάβουμε καθόλου. Ἀφθονὰ δέντρα στὴν αἰτία αὐτὴ χρωστᾶνε τὴν καταστροφὴ τους.

Ἀς ἐξετάσουμε τώρα τί εἶναι αὐτὰ τὰ σκουλήκια καὶ πῶς βρίσκονται στὰ δέντρα μας. Αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ διάφορα εἶδη ἀπὸ βλαβερὰ ἔντομα πού περιτριγυρίζουν τὸν ἄνθρωπο. Τὰ σκουλήκια δὲ προέρχονται ἀπ' τὰ αὐγά, πού ρίχνουν τὰ ἔντομα αὐτά. Κι ἐπειδὴ τὰ σκουλήκια αὐτὰ γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὸ βιολογικὸ τους κύκλο θέλουν νὰ παραμείνουν πολὺν καιρὸ στὸ στάδιο τοῦ σκουληκιῦ καὶ νὰ μεγαλώσουν ἀρκετά, γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ γίνονται ἐπικίνδυνα στὰ δέντρα μας καὶ ἰδιαίτερα σὲ κεῖνα, πού ἔχουν γλυκὸ καὶ μαλακὸ ξύλο, ὅπως εἶναι ἡ μυλιά, ἡ ἀχλαδιά, ἡ κυδωνιά κλπ.

Πῶς ὅμως μποροῦμε νὰ γλυτώσουμε τὰ δέντρα μας ἀπ' τὸν ἀπαίσιό αὐτὸ καὶ τρομερὸ κίνδυνο; Ἡ δειντροκομία συσταίνει πολλοὺς τρόπους καὶ πολλὰ μέσα γιὰ τὴν καταπολέμηση τῶν ξυλοφάγων σκουληκιῶν. Ἐδῶ μὲ λίγα ἀπλά λόγια θὰ ποῦμε, πῶς μποροῦμε πρακτικὰ καὶ εὐκόλως ν' ἀπαλλαγούμε ἀπ' αὐτά.

Τὰ ἔντομα, ἀπ' τὰ ὁποία θὰ προέλθουν τὰ ἐπικίνδυνα σκουλήκια ρίχνουν τὰ αὐγά τους ἢ στὰ σκασιματα τοῦ φλοιοῦ τοῦ δέντρου ἢ καὶ στὸ χῶμα γύρω ἀπ' τὸν κορμὸ τοῦ δέντρου. Ὅποιος θέλει ἀπὸ περιέργεια ἂς σηκώσῃ ἓνα κομμάτι ξερὸ φλοιὸ ἀπὸ ἓνα δέντρο καὶ θὰ βεβαιωθῇ πόσο σπουδαῖο καταφύγιό εἶναι γιὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα καὶ γιὰ τὰ αὐγά τους ἢ ξερὴ πέτσα.

Ἡ καταπολέμηση ὅμως ἐπιβάλλεται νὰ γίνεται καὶ σ' αὐτὸ τὸ σκουλήκι, πού βρίσκεται μέσα στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου καὶ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ

ΚΑΙ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥ ΣΩΜ. ΕΛΛ. ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

— Ἀξία ἐξάρσεως παρουσιάζεται ἡ δράσις τῶν Προσκόπων Ἰωαννίνων, οἱ ὁποῖοι προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐθνικῆς προσπάθειας.

Οὕτω ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ 406 Στρατ. Νοσοκομείου ἐργαζόμενοι διὰ τὴν ὁποδοχὴν, περίθαλψιν καὶ διακομιδὴν τῶν τραυματιῶν. Ἐκτὸς τούτου Πρόσκοποι Ἰωαννίνων διένειμον προπαγανδιστικὸν ὑλικὸν τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Γεν. Διοικήσεως Ἡπείρου, τοῦ Α' Σώματος Στρατοῦ καὶ τῆς VIII Μαρμαρχίας.

Ἡδὴ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν στελεχῶν τῶν Προσκοπικῶν Ὁμάδων τῶν Παιδοπόλεων « Ἁγίος Κωνσταντῖνος » καὶ « Ἀπόστολος Παῦλος », ὥστε τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἐπαναπατριζόμενα, νὰ ἀποτελέσουν τοὺς πυρῆνας διὰ μίαν εὐρυτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνοφελούς προσκοπικῆς κινήσεως.

— Τὴν 20-9-49 οἱ Πρόσκοποι τῆς Παιδοπόλεως Πατρῶν, ἔδωσαν εἰς σεμνὴν τελετὴν τὴν Ὑπόσχεσιν των παρουσία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Στρατιωτικῶν, Πολιτικῶν καὶ Προσκοπικῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως των καθὼς καὶ πλήθους κόσμου.

— Ἡρξατο τὴν 22-4-49 εἰς τὸν Λόφον Σχολῶν τοῦ Σ.Ε.Π. εἰς Πύργον Βασιλίσσης Σχολὴ Προκαταρτικῆς Προσκοπικῆς Ἐκπαίδευσεως τὴν ὁποίαν παρακολουθοῦν τριᾶκοντα Νομαρχιακοὶ Ἐπιθεωρηταὶ Σωματικῆς Ἀγωγῆς καὶ καθηγηταὶ Φυσικῆς Ἀγωγῆς ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Τὴν Σχολὴν διευθύνει ὁ Ἐφορος Σχολῶν κ. Δ. Μακρίδης βοηθούμενος ἀπὸ τὸν Ἐφορον Ἀλ. Κονηνὸν καὶ τοὺς Ἐπιθεωρητὰς κ. κ. Σαββόπουλον καὶ Ἰατρίδην.

ὄχι μονάχα ἐνάντια στ' αὐγά, πού πρόκειται νὰ γίνουν σκουλήκια καὶ νὰ τρυπώσουν μέσα στὸν κορμὸ. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, γιὰ νὰ περιορίσουμε τὸ κακὸ— γιὰ τὴν νὰ τὸ καταπολεμήσουμε ἐντελῶς εἶναι ἀδύνατο— πρέπει νὰ προβοῦμε, ἀρχίζοντας ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, στίς παρακάτω ἐνέργειες καὶ ἐργασίες:

1) Θὰ κοιτάξουμε μὲ προσοχὴ γύρω ἀπ' τὸ δέντρο μας, μήπως δοῦμε τίποτε σημάδια ἀπὸ ξυλοφάγο σκουλήκι. Θὰ προσέξουμε μήπως δοῦμε τίποτε σὰν πριονίδια νὰ βγαίνουν ἀπὸ καμμιὰ μικρὴ τρυπούλα. Τὰ ἄσπρα ἢ κίτρινα αὐτὰ πριονίδια προέρχονται ἀπὸ σκουλήκι καὶ πρέπει νὰ βροῦμε τὴν τρύπα του, πού πολλές φορές αὐτὴ δὲν εἶναι πολὺ μεγαλειτέρη ἀπὸ κεφάλι καρφίτσας. Ἀμα δοῦμε τὴν τρύπα, τότε μὲ τὸ σουγιαδάκι καθαρίζουμε τὸ σάπιο φλοιὸ καὶ προχωροῦμε στίς στοῖς τοῦ σκουληκιῦ, τὸ βρίσκουμε καὶ τὸ σκοτώνουμε. Ἄν δὲν μπορέσουμε νὰ τὸ βροῦμε, τότε μεταχειριζόμεστε ἄλλον τρόπο γιὰ νὰ τὸ σκοτώσουμε. Μ' ἓνα λεπτό

μαλακὸ σύρμα χώνοντάς το στίς στοῖς προσπαθοῦμε νὰ σκοτώσουμε τὸ σκουλήκι. Ἄν καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο δὲν κατορθώσουμε τίποτε, τότε μέσα στὴ στοὰ βάζουμε λίγο βαμβάκι βουτηγμένο στὴ βενζίνη. Τότε τὸ σκουλήκι, ἂν τυχὸν δὲ σκοτῶθηκε μὲ τὸ σῦρμα, θὰ ψωφίση ἀπ' τὴ μυρωδιὰ τῆς βενζίνης, ἀπὸ ἀσφυξία. Ὑστερα φροντίζουμε νὰ διευκολύνουμε τὸ κλείσιμο τῆς πληγῆς τοῦ δέντρου, ἀλοϊφοντάς τα μὲ κάποια ἀλοιφή ἢ μὲ κερί.

2) Γιὰ νὰ καταστρέψουμε τὰ αὐγά, πού τυχὸν θὰ ναι ριγμένα στὸ φλοιὸ τοῦ δέντρου, ξύνουμε πρῶτα τὸν κορμὸ τοῦ δέντρου γιὰ νὰ φύγουν τὰ ἄχρηστα κομμάτια τῆς πέτσας. Ὑστερα ἀσβεστώνουμε τὸ φλοιὸ μὲ ἀσβεστόγαλα φροντίζοντας νὰ μὴ τὸ ἀσβεστόγαλο σ' ὅλα τὰ σκασιματα τοῦ φλοιοῦ. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ὅσα αὐγά εἶναι στὸ φλοιὸ πρέπει νὰ καοῦν, νὰ καταστραφῶν. Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτὸ τὸ καλὸ, τὸ ἀσβεστόμα ὠφελεῖ τὸ δέντρο, γιὰ τὸ σταθεύει τὸ φλοιὸ ἀπ' τὴν πα-

γωνιά τοῦ χειμῶνα κι ἀπ' τὴν μεγάλη ζέστα τοῦ καλοκαιριοῦ. Τέτοια ἀσβεστώματα πρέπει νὰ γίνονται ἀρκετά. Τουλὰχιστο ὅμως δύο εἶναι ἀπαραίτητα καθ' ἑκαστὸν ἓνα τὸ φθινόπωρο καὶ τὸ ἄλλο στίς ἀρχὲς τῆς ἀνοιξης.

3) Γιὰ νὰ καταστραφῶν τὰ αὐγά, πού τυχὸν ρίχτηκαν στὸ χῶμα γύρω ἀπ' τὸ δέντρο, πρέπει νὰ κάνουμε σκάψιμο. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὰ αὐγά ἔρχονται ἐπιφάνεια καὶ καταστρέφονται εἴτε ἀπὸ κρύο, εἴτε ἀπ' τὴν μεγάλη ζέστη. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ τὰ ξελακκώματα γύρω ἀπὸ καθε δέντρο εἶναι βέβαια ἀπαραίτητα καὶ γιὰ ἄλλους λόγους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ γόνου τῶν βλαβερῶν ἐντόμων καὶ τῶν ξυλοφάγων σκουληκιῶν.

Εἶναι ἡ ἐποχὴ, πού ὁ καθένας μας μπορεῖ ν' ἀρχίσῃ νὰ ἐπισκέπτεται οἱ δέντρα του καὶ νὰ τοὺς παρέχῃ τὴς ἀναγκαῖες περιποιήσεις. Πρέπει δὲ νὰ μᾶςτε βέβαιοι, πῶς οἱ κόποι μας δὲν θὰ πᾶνε χαμένοι.

Κ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ

ΠΕΤΡΟΥ

ACAMA

ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΘΕΥΛΟΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ὁ ἥλιος ξεπροβόδισε πανώρειος στὶς κορφές. Πρωτὸν λαμπρό...

Ξάφνω στο πλευρό μου άναψε ή μάχη. Πηγαίνω πρὸς τὰ εκεί. "Αρχισε άγρια πάλη. Τους καθηλώσαμε.

Πλησίασα τὸν πολυβολάρχη. —“Ε, πῶς πᾶν τὰ πολυβόλα, τοῦ εἶπα.—Καλά, μοῦ ἀπάντησε περήφανα. Ὁνειρευόμουν Λοχαγέ μου τὸ γυρισμὸ καὶ νὰ τῶρα ὁ τόπος ζωήρεψε ἀπ’ τὸν ἀλαλαγμὸ τῆς μάχης. Ὁμορφο πρῶϊνὸ γιὰ νὰ σκοτωθῆς... Ὅλοι τὸν κυττάξαμε περίεργα. Τὴ νᾶθελε τάχα; Γύρισα ἀριστερά. Ἐπρεπε νὰ καλύψω τὸ ἀριστερό. Ἐνας λοχίας μὲ τὴν ὁμάδα ἐτοιμάστηκε.

—Θά πᾶς, τοῦ εἶπα, στ' ἀριστερό μας γιὰ
ν' ἀναγνωρίσης τὸ λοφάκι ποῦναι μπροστὰ ἀπ'
τὸ Σίδερη. Ἀντελήφθηκε τί τοῦ εἶπα κι' ἔκανε
πτερά.

—Ὁ ἥλιος προχώρησε ψηλὰ κι' ὁ οὐρανὸς ἔμοιαζε σὰν τοῦλι. Μακρυνοὶ ἀντίλαλοι κανονιῶν μᾶς ἀνοίξαν τ' αὐτιά καὶ στὸ βάθος τ' ἀεροπλάνα ἀσημοκοποῦσαν ἀπ' τὶς ἀκτίνες τοῦ φοίβου. Ὅλα ἐκεῖ ἐπάνω σίψυχα στριμώχθηκαν. Ἕνας ἀτέλειωτος ψίθυρος μᾶς τόνωσε τὰ νεύρα. Ὑποπτα ὅλα. Κι' αὐτὴ ἡ χαρὰ μας ἀπ' τὴ νίκη, κι' αὐτὴ σὰν ὑποπτη.

Και πραγματικά τὸ πρωῒνὸ αὐτὸ κεραύνωνε τὸν ὀρίζοντα. Κεραύνωνε τοὺς στοχασμούς μας ποὺ ἐφθάναν ὡς τὸν οὐρανόν. Ζητούσαμε ἀδέρφωση μὲ τὸ Θεό. Ὁ ἄνθρωπος ξανάρχισε πάλι τὸ ἔργο του, ἓνα ἔργο γεμάτο παλμούς καὶ θυσίες.

—Περίεργο, μοῦ λέει ὁ σιτιστὴς τοῦ Λόχου, ἕνας ἐφηβος μὲ χρυσή καρδιά...—Μοῦ φαίνεται πὼς ἡ ὀβίδα ποῦ ἔπεσε μᾶς ἦρθε ἀπ' τοὺς δικούς μας!... "Ἐπесαν κι' ἄλλες βροχή. Καὶ πραγματικά. Ὁ οὐλαμὸς Δαγκλῆ ποῦχε τὸ Τάγμα μᾶς ἔβραζε μὲ τὴν ψυχὴ του. Καὶ δὲν τὸν ἀδικήσαμε. Κανένας δὲν ὑπελόγιζε τὸ ἀνέβασμά μας ἐκεῖ. Ξᾶφνω σταμάτησαν ἀπότομα... γιατί;

Γύρισε κι' ὁ Λοχίας. —'Απὸ τὸ Σίδερη, μοῦ ἀναφέρει, ἀνεβαίνει μιὰ φάλαγγα μεγάλη. Τὸν

ἔστειλα ξανά ἐκεῖ κι' εἰδοποίησα τὸ Λόχο. Σὲ λίγο ἓνα τάγμα ἐχθρικό καταλάμβανε θέσεις ἀριστερά μας. Στὸ δεξιό ὁ Λόχος ποῦ μᾶς ἐπέ- τέθη τὸ πρῶτ' ἐκαραδοκοῦσε. Δοκιμασίᾳ μᾶς ἀ- ναμένει σκέφθηκα καὶ πῆγα στὸ παρατηρητή- ριό μου.

Ἦτορ 12η. Βαρὺ πυροβολικὸ ἄρχισε τὸν κα-
ταιγισμό. Οἱ ἀτσαλένιοι ἔφηβοι γαντζώθηκαν
μὲ λῦσσα στὰ βράχια κι' ἀνέμεναν. Κι' οἱ ὀβι-
δες πετιώνταν μὲ τὸ τσουβάλι. Τὰ κορμιά τσα-
κίζονται. Πιὸ δεξιὰ ἀκούω φωνὲς ἀπὸ τραυμα-
τίες... Εἶπε ἀντίσει ἡ ἐξόρμηση.

Κόκκινες γλώσσες χύθηκαν άπάνω τους καί
τούς ρούφηξαν. "Έκαμαν ένα άλμα καί πέσαν
στό χώμα ξεροί.—Ρίχτε, τούς είπα δυνατά καί
τά πολυβόλα τοῦ Λόχου ολόλυζαν σάν κακοί
δαίμονες.

Ἀρχισαν οἱ τραυματίες νὰ κατηφορίζουν πρὸς τὴν κοιλάδα. Ἐμοιαζαν σὰν Φαραὼ ποὺ τοὺς ὠδηγοῦσαν οἱ φελλάχοι... Μὲ στενοχωροῦσε αὐτό. Ἐσφιξα τὴν καρδιά μου. — Λέγω στὸν ἐπιλοχία :

—Γιατί ένα τραυματία τὸν ὀδηγοῦν πέντε στρατιῶτες; Μὲ κύτταξε ἀπορώντας κ' ἔτρεξε πρὸς τὰ κάτω. "Ἄφησε τὸν τραυματία στὸ σταθμὸ κ' ἔφερε τοὺς ἄλλους φαντάρους κοντά μου. —Τί νὰ τοὺς πῶ; Αὐτὸ ποὺ κάνατε εἶναι κακούργημα τοὺς εἶπα, φαντασθῆτε τί θὰ γίνη ἂν ὅλους τοὺς τραυματίες τοὺς φέρνουμε πίσω ἀπὸ πέντε. Θὰ ἔμεινα μόνος μου ἐδῶ. Τὸ δύστυχο!.. Τοὺς ἔστειλα κατ' ἀνέμου γιατί ἡ μάχη ζώηρεψε. Βροχὴ ἀπὸ ὀβίδες ἔπεφταν συνέχεια μὲ χιτῶνίδικο πείσμα.

Καὶ δίναντες σάρκες στὸ πεισματάρικο κανόνι. Τὸ χῶμα βάφεται μὲ αἷμα καὶ πίνεται μονομιᾶς σὰν ρουφιητὸ αὐγὸ. Βογγᾶνε ὅλα καὶ τὰ πυρῶμένα σίδερα ἀγκαλιάζονται μὲ τὴ γῆ σὰν ἀ-
δέρφια.

Ξάφνω χαμήλωσα τὰ μάτια μου σάν ἀπὸ φρικαστικό ὄνειρο μέσα στὸ σκοτάδι τῆς Ραχὴλ... Τὰ σήκωσα πάλι κι' ἔρριξα μιὰ ματιά βλοσυρὴ γύρω μου. Κόκκινη λάβα ἀυλάκωνε τὸν ὀρίζοντα κι' ὅλοι τους μὲ σφιγμένα δόντια ἔρριχναν στὸ ψητό. "Εμοιαζαν σάν μεθυσμένοι

ποῦ ἦπιαν τὸ ζουμὶ τῆς μπαρούτης. Ἀρχισαν καὶ οἱ ὀλμίσκοι. Μούγκριζαν κι' αὐτοὶ σὰν δαμάλα. Ἦταν τ' ἀλλάδερχα τῶν ὀλμων. Ἐνα κομμάτι ἀπὸ δαύτους μοῦ χτύπησε τὸ κράνος. Ὅμορφο πράμμα.

Μοῦ ξύπνησε τὰ νεῦρα καὶ με φοῦρκισε. — Ρίχτε παιδιά, φώναξα μὲ στρυγγὴ φωνή, κ' ἔφερα μιὰ βόλτα σὰν σβοῦρα στὴ διάταξη τοῦ Λόχου. Ὅλοι τους στεκόνταν ἀντρειωμένοι. Λίγοι στὸν ἀριθμὸ, ἀλλὰ ἀπόγονοι τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Διάκου καὶ τοῦ Βελησσαρίου.

Ὁ ἥλιος ἀρχοντικός μαλάκωνε τὰ θρυμμα-
τισμένα κορμιά μας. Πενταπαρθενή ἡ ψυχὴ μας
βογοῦσε ἀπὸ πείσμα μέσα στὴν ἀντάρα τῆς
μάχης. Καρφωθήκαμε ἐκεῖ σὰν τὸν τάνταλο ὡ-
σπου ἦρθε ἡ στιγμή νὰ σκεφθῶ μιὰ ἐξόρμησι.
Ἀλλὰ πῶς; Εἵμασταν μιὰ φουχτα κι' ἦταν μι-
λιούνια. Ἀνατρίχιασα... Τί διάβολο, εἶπα μέσα
μου, θὰ ὑστερήσουμε ἐμεῖς τῶν Μαραθωνομά-
χων; Μὲ κατέλαβε ἐγωϊστικὴ ὑπερηφάνεια σὰν
ἐκεῖνες ποὺ κυρίευε ὅλους τοὺς πολεμιστὲς με-
τὸ μονόπλευρο φωτισμὸ καὶ τὴν ἀλλόκοτη ψυ-
χοσύνθεσι. Σηκώθηκα ὀρθὸς κι' ἔρριξα μιὰ μα-
τιά στὸ στέρφο κάμπο. Ἀρχισε καὶ κεῖ ἡ μάχη.
Τὸ ὑπόλοιπο Τάγμα ξεδιπλώνονταν πρὸς τὴν
διάβαση. Ἀργὰ ὅμως γιὰ μένα. Ὁ κάμπος γέ-
μισε κι' αὐτὸς ἀπὸ τραυματίες. Φαινόταν σὰν
πλουμιστὸ χαλὶ ποὺ ἀπάνω του χόρευαν τὸν
πυρρίχιο οἱ μοῖρες. Γεμᾶτος ἀπὸ πίστη τραβή-
χθηκα στὸ κέντρο. Ἐπρεπε νὰ προσέξω τὰ πο-
λυβόλα γιατί ὁ δμοιοφίτης χορτάτος ἀπὸ πα-
τριωτικὴ ἔξαψη πολεμοῦσε ὁλόρθος. Τοῦ εἶπα
πρῶσεξε. Ἐνα πολυβόλο σὲ βάζει ἀπ' τὸ πλευ-
ρό. Ἀλλὰ ἡ ἔξαψη συνέχισε γιὰ νὰ τοῦρθη μιὰ
σφαῖρα στὴν κοιλιά. Τὸν τραυμάτισε βρεῖα καὶ

σύρθηκε πρὸς τὰ ὀπίσω. — Λοχαγέ, μὴ εἶπε, λυπούμαι πού σ' ἀγῆνω, ὁ θεὸς μαζί σου. Τὸν φίλησα στὸ μέτωπο καὶ τὸν παρέδωσα στὸν τραυματιοφορέα. Ἡ μάχη κόρωσε τώρα. Κρίσιμη ὥρα. Πλευρίσα στὰ πολυβόλα. Συνέχιζαν τὴ βολὴ μὲ τὸν ἴδιο τόνο. Ὁ θάνατος μᾶς ἦταν ἓνα ξεκόλλημα πιά. Ὁ θάνατος μᾶς γυρόφερνε σὰν ἀπαίσσιος δαίμονας. Ἀκούω στὸ γαλᾶζιο βάθος τοῦ τοπείου μὲ κραυγὴ. Κραυγὴ σὰν ἐκείνες πού βγάζουν τὰ τσακάλια ὅταν ροκανίζουσι τὰ κόκκαλα τῆς λείας των. Ρίχνω τὰ μάτια μου ἐκεῖ. Ἕνα κορμὶ ὀρθώθηκε στὰ πόδια μου. Κουλουριάστηκε ὕστερα σὰν ποδαρούσα καὶ μ' ἓνα νέο πήδημα ἔμεινε ἀσάλευτο στὸ χῶμα. Ποιὸς νᾶταν τάχα; Πλησίασα νὰ δῶ. Ἦταν τὸ κυπαρισσένιο κορμὶ τοῦ Λοχία πού ἐστεῖλα πρὸς τὸ Σίδερη. Τὸ ἔργο τῆς θυσίας πρὸς τὴν πατρίδα συνεχίζεται, σκέφθηκα καὶ μὲ πέρασε ἓνας πόνος σὰν μαχαῖρι δικοπο. Ἡρωϊκὴ ἔξαρση, σ' ἓνα πόλεμο ὠραιοποιημένο καὶ μεστὸ ἀπὸ ἰδανικὰ ὑπερούσια.

— Λοχαγέ, μοῦ εἶπε, μὲ φωνὴ μισοσβυσμένη
μὴ μ' ἀφήσεις νὰ πεθάνω. Τί νὰ τοῦ ἔκανα;

Τὸν ἄφησα ἐκεῖ μ' ἕνα σύντροφό του καὶ τράβηξα δεξιὰ. Ἀγέρας τσουχτερός χτύπησε τὸ πρόσωπό μου καὶ πόνεσε τὸ κεφάλι μου. Ἡ κούραση καὶ τὸ φαρμάκι μοῦ ἔγιναν ἐφιάλτες. Δίνω κουράγιο στὰ παιδιὰ κι' ἀκουμπισμένος σὲ μιὰ πέτρα μὲ πιστιλιές, παρακολουθῶ. Περιμένω ἐξόρμηση, ἀλλὰ στὰ χαμένα. Ὁ ἐχθρὸς δίσταζε σὲ ὅλα καὶ περίμενε. Ἀλήθεια, τί μποροῦσα νὰ κάνω ἂν εἶχα ἐφεδρεία ! Πλησιάζω σ' ἕνα βράχο ποὺ ἔμοιαζε σὰ βραχμανικὸ σπίτι. Στέκομαι ἀπότομα.

Πίσω του ἔνα κορμί παράδερνε μὲ τὸ θάνατο. Κι' ἐδὼς τὸ ἔργο τοῦ Μολῶχ. Ὁ Ἀποστολίδης, λεβένταρος, μὲ τ' ὄπλοπολυβόλο στὴν ἀγκυαλιά του γυρνοῦσε τὸ φύλλο τῆς ζωῆς. Δάγκωσε τὰ χεῖλια κι' ἀνασηκώθηκε. Ἀγωνίσθηκε νὰ σταθῇ. Μάταια. Ἔπεσε. Μὴν κουράζεσαι τοῦ εἶπα, πέσε ν' ἀναπαυθῇς. Μὲ ἔκουσε, λές κι' ἦταν ἀκόμα στὸ Στρατῶνα. Ἄνοιξε τὰ ματόκλαδά του, γοργά, χόρτασε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τὰ σφάλισε. Ἀγκομάχησε λίγο, τινάχθηκε σὰν κάβουρας στὴ φωτιά καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦμα. Ὁ λεβένταρος πέθανε! Ποιὸς πόνεσε γι' αὐτόν;

Οἱ καμπάνες καὶ τὰ φτωχὰ σήμαντρα δὲν χτύπησαν. Κανένas δὲν ἔρριξε λουλούδια στὸ παγωμένο κορμὶ του. Κανένas δὲν ἔκλαψε τὸ χαρὸ τοῦ πολλήκαριου. Καὶ τὸ φτωχὸ παλληκάρι ἔμεινε ἐκεῖ στὴν ἀφιλόξενη χώρα. Ἐμεινε, ὀρφανὸ ἀπὸ ὅλους. Μόνο ἓνας σκοραβαῖος φτωχός, σέρνει τὰ βήματά του ἕως ἐκεῖ. Καὶ τραγουδαὶ πλααῖ στὸν ἄγνωστο αὐτό, τὸ τραγουδὶ τῆς Νιόβης. Νᾶναι τάχα αὐτὸς ὁ φτωχός τὸ ἐλπιδοφόρο ἀπομεινάρι μας ποὺ μιὰ μέρα θὰ γίνῃ ὁ ΘΡΥΛΟΣ ΤΩΝ Αἰωνῶν; Μιὰ μέρα μέσα στὴν τύρβη τοῦ κοσμοπολιτισμοῦ σήκωσα τὸν ἑαυτὸ μου ψηλότερα ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ κτήνους... Καὶ σκέφθηκα. Σκέφθηκα τὰ λόγια τοῦ Διμοιρίτη ποὺ τραυματίσθηκε: « Ἀλήθεια, καθάριο πρωῒνὸ γιὰ τὴ θυσία τῶν Ἠρώων... » τῶν ἡρώων ποὺ ἐγίναν οἱ χαϊδεμένοι τῶν θεῶν καὶ τὸ καύχημα τῶν θνητῶν.

“Άφησα τὸν Ἀποστόλιν στὸ χῶμα—οὔτε ὁ
πρῶτος ἦταν οὔτε ὁ τελευταῖος—καὶ γλύστη-
σα σὰν φεῖδι μπροστά. Ρίχνω μιὰ ματιά ἀπέ-
ναντί μου σὰν ἄλλος Ἰσραὴλ. “Ὅλοι στὴ θέση
τους κι’ ἐμεῖς κι’ ὁ ἐχθρός. “Ὁ ἐχθρὸς χαλάρω-
σε τὴν πίεση, οἱ δικοί μου ἀγρυπνοῦσαν. Σὲ λί-
γο ὁ ἥλιος ἔσβυνε στὶς κορφές καὶ φάνηκε τὸ
σούρουπο. Ἦταν ἡ ὥρα ποὺ οἱ ἀρμιοὶ ξεδιπλώ-
νωνταν. Ἡ μάχη κόπασε ὥστόσο. “Ὅλοι μας
πῆραμε ἀνάσα. Ἐπιτέλους, εἶπα, θάῤῥθαι ἡ νύ-
χτα μὲ τὰ μάγια τῆς.

Κι' ἡ νύχτα ἦρθε. Ἦρθε μὲ τὸν τρόμο ποὺ σπέρνει στοὺς μαχητὲς ὅστερ' ἀπ' τὸ μακελειό. Θεὲ τοῦ ἐλαίους μας, τί θλιβερὴ νύχτα κι' ἐκείνη... Ἕνα ρίγος ζωντάνεψε τὰ κορμιά μας. Ἀρχισε τσουχτερό τὸ κρῶο. Ὁ Ἀδάμ μοῦ λέει. Λοχαγέ θ' ἀνάψουμε φωτιά; Κάνε ὅτι θες. Στάθαι σὲ λίγο πλανιάζω κοντά της.

— 23 —

“Η φωτιά κορώνει. “Απλώνουμε και ζεσταίνουμε τα πόδια μας.

“Η φωτιά φουντώνει και πηρουιάζει τα κόκαλα. Τα μάτια στηλώθηκαν σαν μάτια αγριόγατας στη φλόγα. Τα σηκώνουμε στο βάθος του σκοταδιού. Σπινθηροβολούν σαν τὸ Σείριο. Τὰ ρίχνουμε στὸν οὐρανό. “Ενα ψηλὸ βουνὸ ἀντιφεγγίζει μετὶ τὶς λευκὲς κορφές του. Μιά ἀχτίδα φεγγαριοῦ κρυμμένη στὰ σύγνεφα πέφτει ἀπάνω του καὶ μᾶς τραβάει πρὸς τὰ ἐκεῖ. Εἶναι ἕνα μῆνυμα καλὸ ὕστερ’ ἀπ’ τὴν ἀπελπισία.

“Ακούω δυνατά:

—Θᾶνο πῶς τὰ πᾶς ἀπὸ τσιγάρο;

Κι’ ὁ Θᾶνος με κλεισμένα τὰ μάτια τοῦ ἀπαντάει.—“Ελα χαντακωμένε, ἔχω καπνὸ ἡερομερίτικο. “Ενας ἄλλος τραγουδαὶ τὸ Εἰρηνάκι καὶ ζητάει νὰ φιλήσῃ τὴν κλειδαριά... τῆς ἀπιστῆς...

Πιὸ κάτω ἕνας ἀμανὲς ἡρώποιετὶ τὴ γαλέττα καὶ τὴ σταφίδα. Εἶναι τὸ διώνυμο τῆς χαρᾶς τῶν φαντάρων. “Οταν τὰ μεταγωγικά τοῦ Λόχου ξεφόρτωναν σταφίδες ὁ Λόχος πανηγύριζε.

Μόνον ὁ Θᾶνος στρίβοντας ἀρειμάνια τὸ τσιγάρο, ἔλεγε: «Ποναίε τὸ δόντι μου βρε παιδιά».

“Η μάχη κόπασε πιά ὀριστικά. “Ολα σταμάτησαν κι’ ὅλοι νυστάζαμε σὰ νήπια. Τὰ κορμιά μας ξενεφριασμένα δὲν ἔχουν τίποτα μέσα τους. “Ακούω μερικά βογγητὰ λαβωμένων. Τρέχω πρὸς τὰ ἐκεῖ. Τὸς τακτοποιῶ καὶ ξαναγυρνῶ. Τύφλα στὸν ὕπνο. “Ακουμπᾶω σ’ ἕνα κούτσουρο ποῦ κοφόκαie. “Ο “Αδάμ, ὁ σύντροφος τοῦ Θᾶνου, με κυττάει περιέργα. Τὸν κυττάζω καὶ γὼ καὶ λαγοκοιμῶμαι. Μὲ πῆραν οἱ σκέψεις. Σκέψεις θεόρατες. Θυμήθηκα τὴ μικρή μου κορούλα μετὰ τὰ ξανθὰ μαλλιά της. “Α, ἡ νουσταλγία τοῦ πατέρα πόσο με ἔδερνε. “Η μικρούλα μοῦ φαινόταν σαν Μαντόννα... Κι’ αἱ σκέψεις ἔκαιγαν τὰ σωθικά μου. “Απολύτρωση ζητούσαμε ἀπ’ τὴ νουσταλγία... ἀλλὰ πῶς; “Ηρθαν ὀπέναντί μας οἱ γκιώνηδες γιὰ νὰ μοιρολογήσουν. Οἱ γρουσουζήδες... Πάντοτε μᾶς συντρόφευαν ὅταν τὸ φεγγάρι δειλὸ ξεπετιόταν ἀπ’ τὰ βᾶθη. Νᾶθελαν τάχα νὰ μᾶς θυμίσουν τὸ χαμὸ τῶν παλληκαριῶν;

Πετιέμαι γιὰ μιὰ στιγμή ὁλόρθος. Μὲ ἔτρωγε ἡ ἔγνοια. “Ολοι τοὺς λικνίζονταν μέσα στὴν ἀπέραντη κούρασή τους. “Αλλὰ ἦταν κακό. “Επρεπε νὰ ξυπνήσω τὸν κακὸ δαίμονα τοῦ σαρκίου. Καὶ φώναξα μέσα στὴν ἀπέραντη ἡσυχία:

—Παιδιά, ξυπνάτε...

“Ολοι με ἄκουσαν καὶ γρηγοροῦσαν ὡς τὸ πρωτὶ.

Δεξιότερα, πρὸς τὴ διάβαση, ἡ μάχη ὅλη τὴ νύχτα ἄγρια συνεχίζονταν ἀπ’ τὸ Τάγμα “Ο τόπος κήκε.

23η Νοέμβρη

Ξημέρωμα. “Επρεπε κάποιος νὰ ὑποχωρήσῃ. Τὸ πρᾶγμα ἔφθασε ἐκεῖ. Τὸ Μάλι-Κτένι μετὶς μυθικὲς γκάτ γαλούχιζε ἀκόμη τοὺς πιστοὺς

τοῦ Γάγγη.

—Κουράγιο παιδιά, εἶπα. Μοῦ φαίνεται πῶς ὁ ἐχθρὸς ἔφυγε. “Εστειλα μιὰ περίπολο γιὰ ἀναγνώριση. Γύρισε μετὰ χαρὰ καὶ μοῦ ἀνέφερε τὴν ὑποχώρησιν. Χαρὰς Εὐαγγέλια!

“Ολοι σηκωθήκαμε ὀρθοὶ σαν σαββανισμένοι Λάζαροι. Εἶναι ὁ καὶμὸς τοῦ πολεμιστῆ ὕστερ’ ἀπ’ τὴν πάλιν. “Ενας ἀγγελιοφόρος ἔρχεται τρεχάτος. Μοῦ δίνει ἕνα χαρτί. Διαβάζω «“Ο Λόχος ν’ ἀκολουθήσῃ τὸ Τάγμα ἀπ’ τὴ διάβαση ὡς ἐφεδρεία. “Ο ἐχθρὸς ἐγκατέλειψε τὶς Φιλιάτες...». Συγκεντρώνω τὸ Λόχο με σπουδή. — Παιδιά, τοὺς λέγω, οἱ Φιλιάτες ἔπесαν, θ’ ἀκολουθήσουμε τὸ Τάγμα. Μυριόστομη φωνὴ ἐδόνισε τὸν ἀέρα: «Ζήτω οἱ Φιλιάτες».

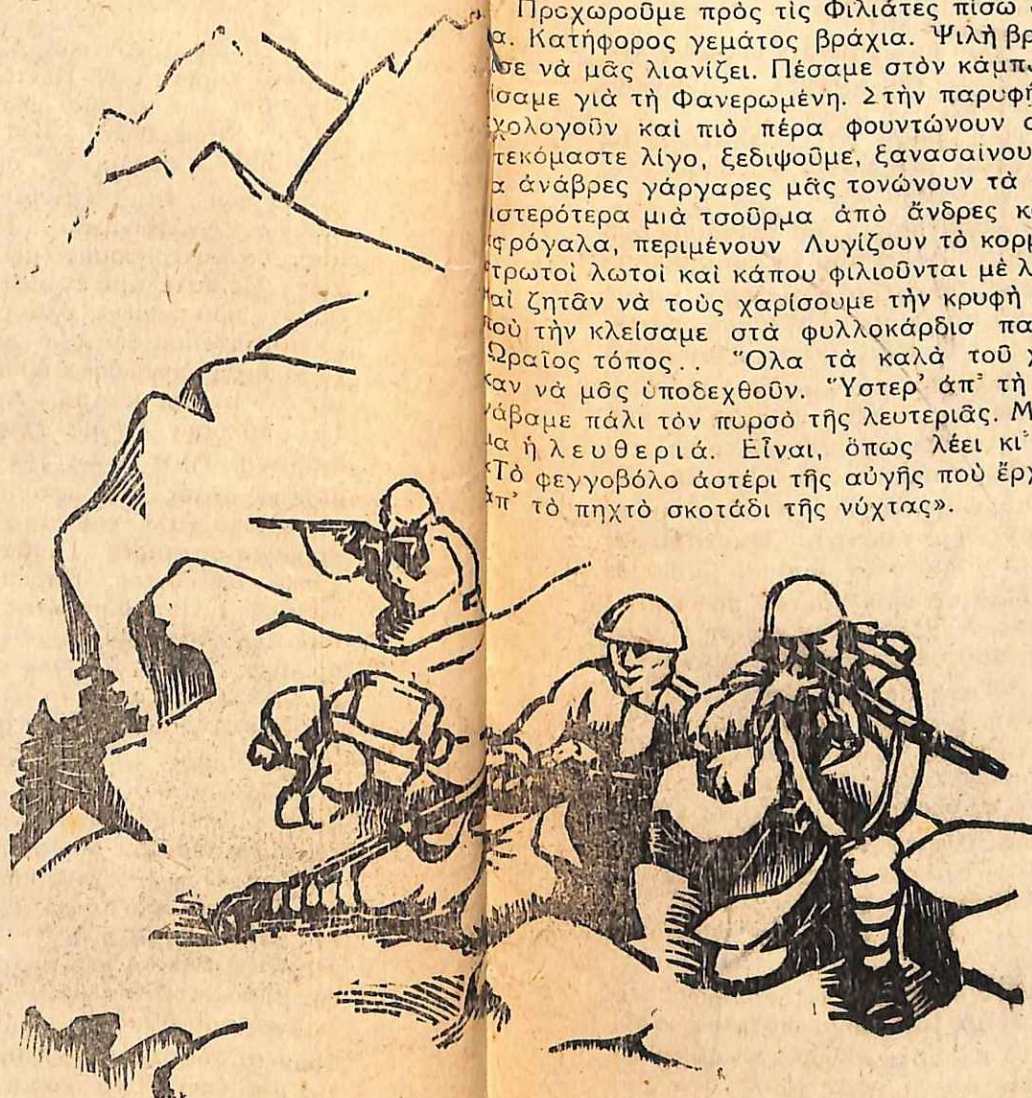
“Εγὼ Φειδιπίδης σὲ νέο Μαραθῶνα. Ξεκινήσαμε γιὰ τὴ διάβαση. Εἶμασταν κουρασμένοι μέχρι θάνατο. “Αλλὰ ποὺς κύτταζε τέτοια πράματα.

Τὸ πιότὸ τῆς Νίκης ξεφλογίζει καὶ τὴν πιὸ παραλυμένη καρδιά. Βαδίζουμε ὁλοραχίς, σοβαροὶ κι’ ἀμίλητοι. “Ο ἥλιος ἄρχισε νὰ ροδίζει τὶς βουνοκορφές. Οἱ πέρδικες—μιλιούνισ—μετὶ τὸ τραγοῦδι τοὺς μαλάκωναν τὴν κούρασή μας.

—Λοχαγέ, μοῦ λέει ὁ “Αδάμ, μετὶ τὴν αἰώνια ἀφέλειά του, θὰ φᾶς καμμιὰ στάλα; Τρεῖς μέρες νηστικός εἶσαι εὐλογημένε...

Πραγματικὰ μᾶς τσάκισε ἡ πείνα, ἀλλὰ ὅχι τοῦ εἶπα θὰ φᾶμε καλὰ θὰ πὺ σταθοῦμε. Θυμήθηκα τὴν «Πείνα» τοῦ Χάουσιν. “Η «πείνα» κακὸ πρᾶμα. Βγάζει μάτια. Χαρὰ σὲ κεῖνον ποῦ ἀντέχει. Καὶ τὸ λέμε αὐτὸ γιὰτὶ οἱ ρωμηοὶ εἶναι λιχουδιάρηδες. “Οταν διανυκτερεύσαμε στὸν “Αετο—Τουρκοχωρὶ πλοῦσιο—τὰ μεσάνυχτα, ἡ φάρα ρίχτηκε στὸ πλιάτσικο.

Δὲν ἀντέχει ὁ ρωμηός. “Εάν δὲν ψῆσῃ τὸ βράδυ σφαχτὸ τοῦ φαίνεται πῶς θὰ πάῃ θράσιος. Συχαίνομαι ἀπὸ χαρακτήρα τὸ πλιάτσικο. “Ηταν τὸ μεγαλύτερο κακὸ ποῦ γινόταν στὸ μέτωπο. Εἴτε εἴσι εἴτε ἄλλοιως, ὁ ρωμηὸς ἐξακολουθοῦσε τὸ χαβᾶ του.

“Φθάσαμε στὴ διάβαση τῆς “Αχλαδιάς στὴν ὁποία τὸ Τάγμα πετσοκόφτηκε ὁλονυχτίς. Σωρὸς ἀπὸ λάβρα. Σὲ μιὰ καλύβα, μερικοὶ “Ιταλοὶ τραυματίες, ὀρλιάζουν. Φαίνεται πῶς τοὺς ἔχασαν ἀπ’ τὴ βία τους. Ρωτᾶμε πόσοι ἦταν στὴ διάβαση καὶ σὲ μᾶς.—“Ολόκληρο τὸ 26ο Σύνταγμα “Αλπεινιστῶν κι’ ἕνα Σύνταγμα βαρὺ πυροβολικό, μᾶς ἀποκρίθηκαν. Οἱ αὐμένοι οἱ “Ελληνες...

Πολεμοῦσε ἕνα Τάγμα μετὰ δύο Συντάγματα! Καὶ ἱκησαν. Θρύλος ἀνάμεσα στοὺς αἰῶνες.

Προχωροῦμε πρὸς τὶς Φιλιάτες πίσω ἀπ’ τὸ Τάγμα. Κατήφορος γεμάτος βράχια. Ψιλὴ βροχούλα ἄρσε νὰ μᾶς λιανίζει. Πέσαμε στὸν κάμπο κι’ ἀνηφορίσαμε γιὰ τὴ Φανερωμένη. Στὴν παρυφῇ, οἱ βρύσες χολογοῦν καὶ πιὸ πέρα φουντώνουν οἱ καρυδιές. Τεκόμεστε λίγο, ξεδιψοῦμε, ξανασαινοῦμε. Πιὸ πέρα ἀνάβρες γάργαρες μᾶς τονώνουν τὰ νεῦρα κι’ ἀστερότερα μιὰ τσοῦρμα ἀπὸ ἄνδρες καὶ γυναῖκες τρώγαλα, περιμένουν. Λυγίζουν τὸ κορμὶ τους σαν τρωτοὶ λωτοὶ καὶ κάπου φιλιοῦνται μετὰ λαχτάρια λὲς αἱ ζητᾶν νὰ τοὺς χαρίσουμε τὴν κρυφὴ ἀγάπη μας. Τὸν τὴν κλείσαμε στὰ φυλλοκάρδισ παραδαρμένη. Ωραῖος τόπος... “Ολα τὰ καλὰ τοῦ χωριοῦ βγῆκαν νὰ μὸς ὑποδεχθοῦν. “Υστερ’ ἀπ’ τὴ σκλαβιά ἀβάσαμε πάλιν τὸν πυρὸς τῆς λευτεριάς. Μεγάλὸ πρᾶμα ἡ λευτεριά. Εἶναι, ὅπως λέει κι’ ὁ ποιητής: “Τὸ φεγγοβόλο ἀστέρι τῆς αὐγῆς ποῦ ἔρχεται ὕστερ’ ἀπ’ τὸ πηχτὸ σκοτάδι τῆς νύχτας».

Πλησιάζουμε. “Ολοι τοὺς μᾶς φίλησαν μετὰ ἀνάβρα. Ζῆσαν σκλάβοι, ἤξεραν πιά νὰ ζοῦν ἐλεύθεροι. Μᾶς ζήτησαν οἱ ἄνδρες τουφέκια γιὰ νὰ πολεμήσουν.

—Γιατί, τοὺς εἶπα, δὲ ζητοῦσατε τουφέκια ὅταν περνοῦσαμε ἀπ’ τὸ χωριὸ σας. —Καλὰ τὰ λὲς Καπιτάνιε, μοῦ πρόσθεσε ἕνας νεαρός, τότε δὲν ξέραμε τί θὰ πῇ σκλαβιά, ἐνῶ τώρα... “Εδωσα τρία ντουφέκια σὲ τρία μεστωμένα παιδιά καὶ τοὺς πῆρα μαζί μου.

25η Νοέμβρη

Μείναμε κοντὰ στὴ Φανερωμένη λίγες μέρες. “Επρεπε νὰ ξεκουρασθοῦμε. “Η μάχη τοῦ Μάλι-Κτένι μᾶς κόστισε πολὺ.

Τὸ γιόμμα, συμμάζεψα στὴ σκηνή μου τὴν παρέα. “Ο Θᾶνος, πρῶτος καὶ καλλίτερος. “Ο “Απόλλων μετὶ τὴν ἀπέραντη καρδιά. “Ο “Αδάμ ὁ ἡρωϊκός... “Ηρθαν ὕστερα, ὁ Χρῆστος ὁ Τσελεμεντές καὶ ὁ ἀξέχαστος πρόεδρος ὁ Μαρούλης. “Ολοι τοὺς καλόκαρδοι μοῦ διασκέδαζαν τὴν ἀνία. “Αλλὰ ποῖον νὰ πρωτοθυμηθῇ κανεὶς ἀπ’ τοὺς “Ελληνες ποῦ μετὶ τὴν ἀπέραντη ἐξαψή τους ἤρθαν στὰ βουνὰ γιὰ τὴν “Ελλάδα; Θυμήθηκα αὐτοὺς τοὺς λίγους γιὰ νὰ τονώσω τὴν πίστη τῶν ἄλλων... τῶν πολλῶν. Τὴν πίστη ἐκείνων ποῦ ὅταν πάλιν ἡ πατρίδα τοὺς κινδυνεύσει, θὰ βρεθοῦν στὶς ἐπάλξεις.

27η Νοέμβρη

“Ολες τὶς μέρες τὸ καζάνι ἔβραζε καρτερικότητα. “Η πείνα μας στομώθηκε σαν σίδερο ποῦ χτυπάει τὸ ἀτσάλι. Τὸ βράδυ, ἔαστερο, στοργικό. “Ο “Απόλλωνας μετὶ τὴν κithάρα κι’ ὁ “Επιλοχίας μετὰ τὸ κλασσικὸ σουρτίνι σκαρουνουν μιὰ συναυλία στὸ ποδάρι. Μοῦ θυμίσαν περασμένες καντισονέτες. Μοῦ θυμίσαν τοὺς τροβαδούρους στὰ καντόνια τῆς Βενέτσιας. Τί νὰ πρωτοθυμηθῇ κανεὶς... Τὰ περασμένα!

Μιὰ νιότη λαμπροφόρα φορτωμένη ἀπ’ τὰ μάγια τῆς χαρᾶς κάποτε ἀσήμωνε τώρα, τὰ πλάτια τῶν ἀγνωστων δρυμῶν. Τρελλὰ τραγοῦδια ἀντηχοῦσαν κάποτε στὸ χωριό. Τώρα τᾶφερε τὸ ἀγέρι σαν ξωτικὸ μοσχοβόλημα στὶς μυρωμένες βουνοκορφές. “Η νιότη τὰ συνέπαιρνε σκεπτικά καὶ βυθιζόταν στοὺς καὶμούς της. Τραγουδοῦσε τώρα μετὰ καὶμὸ, τραγουδοῦσε μετὰ ντέρτι. “Ηταν τραγοῦδι μιᾶς ζωῆς γεμάτης πίκρες. Κι’ οἱ τόνοι ἔφευγαν μακριά... μέσα στὸν κόσμο ὅλο γιὰ νὰ σβυστοῦν στὴν ἀπέραντη λήθη του. Καὶ τὸ τραγοῦδι ἔδινε κι’ ἔπαιρνε.

Σπαρταροῦσε μέσα στὸ ἰδανικὸ ποῦ λατρεῦσαμε, μέσα στὸ ἰδανικὸ ποῦ ζοῦσε αἰώνια στὸ πνεῦμα τοῦ καθένα μας.

Κι’ ὁ “Αδάμ συνέχιζε... «Θ’ ἀφήσω γένεια καὶ μαλλιά γιὰ νὰ με λένε γέρο».

—Πέστο “Αδάμ, τοῦ φώναξα, μοῦ θυμήσες τὰ περασμένα ντέρτια...

—Τὸ λέω καπιτάνιε, μοῦ ἀπάντησε, αὐτὸ μοῦ ἀπομένει...

30η Νοέμβρη

“Η μάχη πιὸ πέρα ἀπ’ τὶς Φιλιάτες ζωήρεψε. Τὸ Σύνταγμα μᾶς καλπάζοντας ἐμπρὸς ἀπώθησε τὸν ἀντίπαλο στὰ σύνορά μας. Στὴν κορφή τῆς Πούλιας ἀγῶνας σκληρός. “Ετοιμασθήκαμε γιὰ νὰ ἐπέμβουμε.

1η Δεκέμβρη

Σήμερα ἡ ἀεροπορία μᾶς τρέλλανε. “Ολοι μᾶς εἶμαστε σκυμένοι στὴ γῆ σαν ἱερομάντες τῆς Μέμφιδος.

Περιμένουμε νὰ φανοῦν τὰ δικά μας πουλιά, ἀλλὰ τίποτα... Κατάρια, κανένα δὲν ἦρθε γιὰ νὰ μᾶς

παρηγορήση κι' ή άδεισώπητη μοίρα μās κατα-
δίκασε νά ζούμε σάν τὰ σκουλίκια.

—Βρέ αδερφέ, φώναξε ένας Διμοιρίτης, τί
δουλειά είναι αυτή. "Όλες τις μέρες θά καθό-
μαστε άκίνητοι σάν βράχοι που τούς χτυπάνε
τά κύματα;

—Εάν έξης όρεξη για δουλειά, του είπα,
έτοιμασε τη διμοιρία σου για προφυλακές στη
διάβαση της Φανερωμένης.

—Αμέσως, μου άπάντησε, και πριν κινηθί,
ένα Στούκας σάν γεράκι μās έλουσε με τορπίλ-
λες. "Όταν συνήλθαμε άπ' τη ζάλη κυτούσαμε
ό ένας τον άλλο περιεργα. Ζούσαμε όλοι; Οι
καρδιές μας είχαν σπαράξει.

Ο Διμοιρίτης αλαφιασμένος και χωρίς νά
ρωτήσει τίποτα άλλο, πήρε τη διμοιρία του κι'
έφυγε.

2α Δεκέμβρη

Επισκέφθηκα σήμερα με τόν Έπιλοχία, τις
Φιλιάτες. Κόσμος και ντουνιας. Εμειαζαν σάν
την περίφημη Άγρα με τὰ γραφικά μνημεία
της. Στο κέντρο, περήφανη ή Έλληνική σημαία
ύψωνονταν κάθετα στο τζαμί του Μουεζίνη.
Χριστός και Μωάμεθ! Άλλά έπρεπε στόν άγώ-
να αυτό ο Μωάμεθ νά έχθρευεται το Χριστό;
Ο άγώνας μας ήταν κοινός. Οι Άρβανίτες τί
περίμεναν άπ' τούς κατακτητές; Περιεργο πρᾶ-
μα, που μ' έφερε μιά μέρα σε σφίξη νά ρωτήσω
ένα Χότζα μορφωμένο.

—Γιατί δέν βοηθάτε τούς Έλληνες στόν ά-
γώνα αυτό, τόν ρώτησα.

—Μή σκοτίζεις το μυαλό σου, μου είπε, ο
πονηρός Όθωμανός. Ημείς συμπαθούμε τούς
Έλληνες σάν παλληκάρια, εκείνο μόνο που δέ
χωνεύουμε είναι ή Σημαία με το σταυρό σας.
Σατανά! Ουδέποτε το σκέφθηκα στο σοβαρά,
κι' όμως έτσι ήταν. Αυτό μās το βεβαίωσαν και
πολλοί χριστιανοί. Άς όσονται όσοι κρατούν
τούς λαούς σε τέτοιο φανατισμό.

3η Δεκέμβρη

—Ατακτοι!..

—Δέν είναι δυνατόν. είπα στο λοχία που
μου το ανέφερε. Κύτταξα στο βάθος της χαρά-
δρας που έβγαίνει άπ' το Σίδερη. Πραγματικά,
τρεις όπλισμένοι κατηφόριζαν άπ' το χωριό κι'
έρχονταν σε μās. Θέλεις νάναι, σκέφθηκα, οι
πολίτες που όπλισα προχθές; Σε λίγο, ένας
πυροβολισμός άκούστηκε βαθείά. Ο διμοιρίτης
τούς σταμάτησε και τούς έστειλε σε μένα. Τούς
αναγνώρισα. Ήταν φαντάροι του Λόχου.

—Τί χάλια είναι αυτά, τούς ρώτησα.

—Ενας άπ' αυτούς μου είπε:

—Πήγαμε στο άπέναντι χωριό για λίγο κρασί.

—Βρέ παιδιά τότε στο διάβολο θά λείψη
αυτή ή άηδία;

Κοκκίνησαν από ντροπή κι' έσκυφαν τὰ κε-
φάλια. Ένας άλλος μου άπόσωσε:

—Δίκαιο έχεις, πρέπει νά λείψη.

Η μάχη στην «Πούλια» δυνάμωσε. Τρία ή-
μερόνυχτα ξεροσταλήσαμε στα πόδια ως έφε-
δρεία. Τ' άπόβραδο της τρίτης ο έχθρός ύπε-
χώρησε. Πρωί - πρωί την άλλη μέρα άρχισαμε
την έτοιμασία. Η διαταγή για την κίνηση μās
καθόριζε νυχτερινή πορεία προς Μαυρομάτη—
Κονίσπολη.

4η Δεκέμβρη

Ξεκινήσαμε. Όλοι μας είμαστε κεφάτοι. Θά
περνούσαμε τὰ σύνορα κι' ύστερα άλλοι από-
λογοι. Άλλες δάφνες.

Νύχτα και ψιλή βροχή μās τσαλάκωσε τὰ
νεύρα. Πηχτό σκοτάδι μās κάνει νά σκουντου-
φλάμε ο ένας πάνω στόν άλλο.

—Έδω στα σύνορα παιδιά, θά μείνουμε δυό
ώρες ως το χάραμα. Άλλά που νά κοιμηθούμε;

Δεξιά μας χάος, άριστερά φαράγγια, κατα-
γής βόρβωρος, από πάνω βροχή. Όμως, κανέ-
νας δέν γκρινιάζει. Ο ένας πλάι στόν άλλο
στριμώνονται. Πιο παρέκει γρονθοκοπούνται.
Στο βάθος, μιά φωτιά θεόρατη φωτίζει ως τόν
ουρανό. Και ή νύχτα φριχτή μās πιέζει τὰ στή-
θεια. Φωνή και παράπονο κανένα. Το πήραμε
άπόφαση. Κάθε πορεία με νύχτα. Κατάρα ήταν,
κακό γραφτό, πάντως ο άθάνατος φανταράκος
προχωρούσε με το γυλιό στόν ώμο και βυθισμέ-
νος στη λάσπη. Παντού όρθωνόνταν σάν ώκα-
νός παραδαρμένος. Χόχλαζε σάν μαύρη πίσσα.
Λάσπη άλλόκοτη που σε ρουφούσε σάν κροκό-
δειλος, που σου βύζανε τη σάρκα, που σου έ-
κοβε τη ζωή. Αυτή ή λάσπη που βρήκαμε στην
Άρβανιτιά θά μείνη ως σημάδι του φοβερού
ρου στοιχειού. Ρούφηξε ή άθλια έναν κόσμο ο-
λόκληρο. Άλλά ο φανταράκος βυθισμένος στη
μεγάλη του έγνοια. στην έγνοια της Έλλάδος,
δέν σήκωνε κεφάλι. Έβλεπε, όλους μας νά κά-
νουμε το ίδιο. Είχαμε στρώσει καλά άπ' το
Στρατώνι, γιαυτό κόβαμε καρπούς γεμάτους
προσδοκίες...

Η βροχή έσερνε τὰ βήματά της άπελπιστι-
κά. Οι χλαίνες και τὰ έσώρουχα πότισαν νερό.
Τὰ κόκκαλα ως το μεδοδλι πονούσαν. Πήρε το
χάραμα. Ρίχνω μιά ματιά γύρω μου. Στο βά-
θος ή Σαγιίδα κοιτώνταν ήσυχη. Καταμεσίς του
δρόμου αυτοκίνητα σκορπισμένα και μπαταρι-
σμένα. Όλα μαρτυρούσαν την άτυκτο φυγή
του έχθρου. Έτοιμασθήκαμε νά φύγουμε. Μπρο-
στά μας μιά θαυμάσια γέφυρα και στο βάθος
χάνονταν ο δημόσιος δρόμος που πήγαινε στην
Κονίσπολη. Όλα έδειχναν πώς εκεί δούλευε
καλά το Μηχανικό τους. Και πραγματικά ο' αυ-
τό ύπερτερούσαν. Μόνο ψυχή δέν είχαν. Σ' αυ-
τή ύπερτερούσαμε ήμείς.

«ΠΙΝΔΟΣ»

5η Δεκέμβρη

Πρωί, βρεγμένοι μέχρι κόκκαλο μπήκαμε
στην Κονίσπολη. Χωριό πλούσιο σε λάδια και
σε κτηνοτροφία.

Άριστερότερα λειβάδια καταπράσινα και
πιο βαθύτερα ο κόλπος της Κερκύρας με το
νησί των Φαιάκων. Η Κέρκυρα, ή ξακουσμένη
πόλη της όμορφιάς και των γραφικών καντονιών,
φάνταζε στα μάτια μας σάν την άρχαία βαβυ-
λώνα πολιορκημένη άπ' τις όρδες του Ταμερ-
λάνου. Τί νά πρωτοθυμηθούμε άπ' τις γοητείες
της; Ξεχωρίσαμε άπ' τις παληές άναμνήσεις,
τη ζηλεμένη φύση και τόν ωραιόκοσμο, ένα κομ-
μάτι άπ' τη χώρα του παραμυθιού, τη Χονο-
λουλού.

Μεσημέρι. Η βροχή κόπασε. Ένας ήλιος
πλούσιος στεκόταν από πάνω μας. Όλα γε-
λούσαν από χαρά. Και τ' άρματά μας άκόμα,
γιατί ήταν το πρώτο χωριό που μπαίναμε ύστερ'
άπ' τὰ σύνορα. Ξάφνω ρίχνω μιά ματιά στο
βάθος. Ένα σμήνος άπ' άεροπλάνα πετούσε
άπό πάνω άπ' την Κέρκυρα και σε λίγο βαρύν
χτύπος φανέρωνε πώς βομβαρδιζόταν σκληρά.
Τί άπαίσιο πρᾶμα! Ένας λαός πολιτισμένος
χτυπούσε έναν άμαχο πληθυσμό, έπειδή άντι-
στάθηκε στα δεσμά της σκλαβιάς. Μεγαλύτερη
πόρωση δέ γνώρισε ο κόσμος. Όσοι στάθηκαν
περήφανοι για τόν όλοκληρωτικό πόλεμο, ως
κρύψουν το πρόσωπό τους από ντροπή. Θά πητε:

—Μή χύνες το μελάνι σου άσκοπα... μα-
ταιοπονείς... Δέ λέγω όχι, αλλά ποιός ξέρει,
ίσως με τόν καιρό νά γεννηθί κάποιος άλλος
κόσμος. Ο κόσμος που θά σεβεται τὰ άδύνατα
πλάσματα. Κάτι τέτοιο διδάξαν ο Όρφείας, ο
Ζωροάστρης κι' ο Ναζωραίος...

Το βραδάκι μπήκαμε σε σπίτια. Έπρεπε νά
ζεσταθούμε και το σπουδαιότερο νά στεγνώ-
σουμε τὰ ρούχα μας.

Ξαπλώσαμε εκεί φαρδειά, πλατειά τις άρί-
δες μας. Το δικό μου είχε ιδιοκτήτη ένα φίλο
του Ζώγου που μισούσε θανάσιμα τούς φρατέλ-
λους. Μας δέχτηκε όλόχαρος κι' όλη ή παρέα
με το Θάνο μαζί, κουλουριάστηκαν γύρα άπ'
το τζάκι Παραπλεύρως σ' ένα άλλο δωμάτιο
οι ύπόλοιποι της παρέας με τόν έπιλοχία, έβγα-
λαν τις κιλότες. Θέατρο ποικιλιών... Οι όρφα-
νοι, έπρεπε νά στεγνώσουν. Τους μιμηθήκαμε
και μείς κι' άπ' τὰ μεσάνυχτα άρχισε το γενικό
ξεψείριασμα. Κεμέρια λογής - λογής γέμιζαν τις
παληές στρωματσάδες και τ' άρβανίτικα κελί-
μια. Ήταν κεμέρια με γνήσιο έλληνικό φιλότιμο.

Έπερνε νά ξεμερώσει κι' ή παρέα νυσταμέ-
νη άπ' την κούραση σπιθοβολούσε τὰ σπλάχνα
της φωτιάς. Ο Θάνος κάπου κάπου ξεδαύλιζε
τη θράκα μ' ένα χάρακα ώσου ξενύσταξε κι'
άρχισε τις μπροφές. Στις ώρες αυτές ο Θάνος
ήταν σωσίβιο. Ήταν άρχιστράτηγος μέσα σ' ο-

«ΠΙΝΔΟΣ»

λους. Κυριαρχούσε με το μαχαίρι του γελοτο-
ποίου. "Υστερ' άπ' το στέγνωμα ήρθε κεφάτος
κι' ο Γατζίας ο ψηλέας. Έμοιαζε σάν κατάρτι
θαλασσοδεμένο και κάθισε κοντά μου.

—Γατζία, του είπα για μιά στιγμή, άπόψε
φαντάζομαι θάσαι ευτυχισμένος.

—Μά τόν "Αη-Μηνά Λοχαγέ μου, άπόψε
καρύκωσα ένα μιλιούνι ψείρες... Είναι σάν
σιντέφη και τσιμπάνε σάν σκορπιοί. Τόν διέκο-
ψε ο Φοίβος ο Απόλλων που όνειρευόνταν το
θάνατο του Μαρσούα και του Ύακίνθου.

—Τσιμπάνε Γατζία, τσιμπάνε;

—Μπρέ τσιμπάνε σάν ζαργάνες συνέχισε ο
Γατζίας και ξύνοντας το μουστάκι του πέταξε
ένα κεμέρι στη φωτιά. Η θράκα βροντολόγησε
περήφημα άπ' το σκάσιμο κι' όλη ή παρέα φώ-
ναξε: Άφερούμ Γατζία, άφερούμ... είσαι λε-
βεντιά. Ο πονηρός Λευκαδίτης έκανε πώς δέν
κατάλαβε και θέλοντας νά μās ευχαριστήσει για
τη φιλοξενία που του κάναμε μου είπε:

—Λοχαγέ θά σοι πω κάτι. συχώρα με που
θά το πω χοντρά.

Και στρίβοντας το μουστάκι του σάν βαρ-
κάρης που πληρώθηκε φτηνά, άρχισε:

—Προτού έρθω έδω, είμουν με το Βλάσση
το μισοκερκυαίο. Μπήκαμε για ξενύχτι σε μιά
άχυρώνα γεμάτη από άράχνες. Ξαπλώσαμε εκεί
χοζούρι. Εάν πιάσω Γατζία, μου είπε, μιά ά-
ράχνη, αύριο θάχω γράμμα. Δέν πρόφθασε νά
τελειώσει και νά δυό μουστακαλλήδες άρουραίοι
έπέρασαν από πάνω του. Παναγία μου, τρελ-
λάθηκα, όχτροί, όχτροί... Κυττάζω, τί νά δώ!
Δυό αξιέραστοι δανδηδες ζητιάνευαν στόν κόρ-
φο του Βλάσση. Ξαμώνω, βουτάω έναν άπ' την
ουρά και τόν πετάω στα μούτρα του. Άνάστα
ουρά και τόν πετάω στα μούτρα του. Άνάστα
ο θεός! Ο Βλάσσης πήγε νά χαθί. Λιποθύμισε
ό κακός του και με χιλια βάσανα τόν έφε-
ρα στο λογαριασμό. Όταν συνήλθε με κύτταξε
ήλίθια και δέ μίλησε. Έγώ μόνο του πρόσθεσα.
Βλάσση, τώρα που θά πάω στο Λοχαγό θά του
πω νά σε προτείνω για μετάλλιο. Είσαι παλλη-
κάρι της φακής. Σου αξίζει. Άλλά ο Βλάσσης
το χαβά του. Βρέ Γατζία δέ σοι τρώε έσένα
τίποτα; Έγώ άφανίστηκα ούλος. Τί σε τρώε
του είπα. Νά δέ βλέπεις, κι' άφησε μιά φούχτα
του ψύλλους πουχε πιάσει άπ' το σβέρκο του. Οι
άθεόφοβοι μοιάζαν σάν Βουλγάρικες κοκόσκες,
σάν Καναδικά μανάρια. Δέ βάσταξα. Σηκώθηκα
και προχώρησα προς την πόρτα. Δυό προκλητι-
κές άττίδες έπλεκαν το διάφανο τουλι τους.
Διάβολε! είπα. Νά τούς χαλάσω το σπίτι που
έκλεισε την πόρτα; Μή, μη χαλάς, τὰ κορίτσια,
μου φώναξε άπ' το βάθος ο Βλάσσης, αύριο
θάχουμε γράμμα. Νά μη χαλάσω τὰ κορίτσια...
και πώς θά βγώ δέω βρέ Βλάσση; μου πόνεσε
για την παρέα του Λοχαγού. Τόν κύτταξα ήλί-
θια και χάλασα το σπίτι.

—Κρίμα Γατζία, κρίμα, του είπε ή παρέα.

—Μή, μη χαλάς, τὰ κορίτσια, μου φώναξε άπ' το βάθος ο Βλάσσης, αύριο

—Βρέ τσοχτρες, είπε ο Γατζίας, έγώ χάλα-
σα το δικό μου σπίτι και θά σεβόμουν τὰ ξένα.

—27—

ΤΕΡΑΣΤΙΑ Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ Η ΗΘΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

«ΠΙΝΔΟΣ»

20. Τὰ τμήματα τοῦ ἄκρου δε-

Ειοῦ μὲ βάσιν ἐξορμήσεως τὴν περιοχὴν Ἀλεβίτσας ὕψ. 1425 ἐξορμοῦσι κατὰ τῶν στηριγμάτων Κόντρα Πολίγκα, Μονόπυλον, Ψωριάρικα. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα διεξήχθη ἀγὼν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν σημείων τούτων κατελήφθησαν. Ἀμα τῇ ἑφ' δε τῆς 25)8)49 ἡ ἐπίθεσις ἐπεκτείνεται. Νοτιότερον μέχρι Τσάρνου, τῇ ἐπεμβάσει τῆς ἀεροπορίας, ἐνῶ ἐπὶ τοῦ λοιποῦ μετώπου ἀπὸ Πύργου διὰ Σαρανταπόρου μέχρι Καμενίκ τὰ τμήματά μας παραπλανοῦσι τὸν ἐχθρὸν διὰ τοπικῶν ἐπιθέσεων.

21. Ὁ ἀγὼν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 25)8)49 ὑπῆρξε πολὺ σκληρὸς, ἰδίως πρὸ τοῦ Τσάρνου καὶ τῶν βορειότερων σημείων στηριγμάτων. Πάντως μέχρις ἐσπέρας καταλαμβάνονται Τσάρνο, Ὁτορίτσε, Ψωριάρικα, Μονόπυλον, Σλημνίτσα καὶ Καλύβια Κατσάρ. Τὴν ἐπομένην 26)8)46 ὁλοκληροῦται ἡ κατάληψις τῆς κορυφογραμμῆς Τσάρνο—Παππούλι, ὕψ. 1531, καὶ ὅλαι αἱ ἀντεπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ θραύονται μὲ σημαντικὰς ἀπώλειαις. Ἡ κατεύθυνσις ἐκμεταλλεύσεως ἦτο πλέον ἀνοικτή.

22. Τὴν νύκτα τῆς 26)27 ἀρχίζει ἡ ἐκμετάλλευσις κυρίως ἐπὶ τῆς καθορισθείσης κατευθύνσεως (παραλλήλως τῆς μεθορίου). Μέχρις ἐσπέρας 27)8)49 κατελήφθησαν διαδοχικῶς Πόρτα Ὁσμάν, Γκουμπές καὶ Σακκούλι ἐπὶ τῆς κυρίας κατεθύνσεως, ἐνῶ ἀνατολικώτερον ἐξεκαθαρίζοντο αἱ βόρειαι κλιτύες τοῦ Γράμμου καὶ τὰ τμήματα ἤγοντο πρὸς Σκίρτση, Κιάφα, Τζούμια. Τὴν πρωτὴν τῆς 28)8)49 κατελαμβάνετο ἡ κορυφή 2520. Οὐσιαστικῶς πᾶσα ἀντίστασις πλέον ἐξέλιπεν.

23. Κατὰ τὰς ἐπομένας ἡμέρας, παρὰ τὴν σοβαρωτάτην κόπωσιν τῶν τμημάτων, συνεχίσθη ἡ καταδίωξις μὲ μηδαμινὴν ἀντίδρασιν τοῦ ἐχθροῦ. Μόνον τὴν 29)8)49 προεβλήθη μικρὰ ἀντίστασις εἰς περιοχὰς Πυρσόγιαννης, Κάμενικ καὶ Μπάρας ἐπὶ τῷ σκοπῷ καλύψεως συμπτύξεώς του εἰς Ἀλβανίαν. Πάντως τὴν πρωτὴν τῆς 31)8)49 ὁ στρατὸς εὐρέθῃ ἐπὶ τῆς Ἑλλη-

νοαλβανικῆς μεθορίου καθ' ὅλον τὸ μήκος αὐτῆς, μὲ διάταξιν ἀπαγορεύουσιν εἰς τοὺς κομμουνιστοσυμμορίτας πᾶσαν ἀνακατάληψιν οἰουδήποτε τμήματος τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους ἢ διείσδυσιν εἰς αὐτό, ἐνῶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς περιοχῆς συνεχίζετο ἡ ἐξερεύνησις.

Τὰ ἀποτελέσματα.

24. ΑΠΩΛΕΙΑΙ

α') Ἡμετέρων: Νεκροὶ 233 τραυματῖαι 1.444. Ἀγνοούμενοι 16.

β') Κομμουνιστοσυμμοριτῶν: Νεκροὶ 922. Συλληφθέντες 765. Παραδοθέντες 179. Τραυματῖαι ἀνεξακριβώτου ἀριθμοῦ καθ' ὅσον οὗτοι μετεφέροντο εἰς τὸ ἐγγὺς Ἀλβανικὸν ἔδαφος.

25. Ὑλικὸν (περισυλλεγὲν καὶ καταμετρηθὲν): 14 πυροβόλα ὁρειβατικά 75 χιλ., 15 ἀντιαεροπορικὰ πυροβόλα παντὸς τύπου, 8 ἀντιαρματικά πυροβόλα παντὸς τύπου, 92 πολυβόλα, 522 ὁπλοπολυβόλα, 63 ἀτομικά αὐτόματα, 2716 τυφέκια, 10 ὁλοβόλα τῶν 120, 159 ὅλμοι βαρεῖς, 56 ὅλμοι ἐλαφροί.

26. Εἶναι γεγονός ὅτι ὅπως εἰς τὸ ΒΙΤΣΙ οὕτω καὶ εἰς τὸν ΓΡΑΜΜΟΝ, τὸ πλεῖστον τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν διέρρευσε ἀτάκτως εἰς ΑΛΒΑΝΙΑΝ ἵνα σωθῇ. Τὸ ἀνακοινωθὲν ὅμως τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν, ἐπὶ τῇ λήξει τῆς μάχης τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ εἶπε: «... καὶ τὰ τμήματά μας ἐλίχθησαν στὶς ἄλλες (;) περιοχὰς τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ καὶ στὸ ἐσωτερικόν...».

Ἡ διαρροὴ εἰς τὴν Ἀλβανίαν μὲ οὐδεμίαν παρομοίαν φύσεως προηγούμενην ὁμοιάζει. Ἐστὼ καὶ μὲ τὴν τοιαύτην τοῦ ΒΙΤΣΙ. Κατὰ τὸ παρελθὸν οἱ κομμουνιστοσυμμοριτῖαι συνεπεύσσοντο εἰς τὰ γειτονικά κράτη διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐξόντωσιν καὶ διὰ νὰ ἀνασυγκροτηθῶσι καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ εἰσέλθωσιν ἐς ἄλλου σημείου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα συνεχίσωσι τὸ καταστρεπτικὸν τῶν ἔργων.

Τώρα ὅμως αἱ συνθήκαι εἶναι διαφορετικαὶ καὶ ὁ στρατὸς κατέχει σταθερῶς τοὺς κυριωτέρους χώρους, οἱ ὅποιοι προ-

σφέρονται διὰ μίαν ἐκ νέου εἴσδυσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὸ «... ἐλίχθησαν στὶς ἄλλες περιοχὰς τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ καὶ στὸ ἐσωτερικόν», τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν, εἶναι βέβαιον ὅτι οὐδεὶς διέρρευσε... εἰς τὸ ἐσωτερικὸν κατὰ ἡμετὰ τὴν πτώσιν τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ, θὰ ἠυχόμεθα δὲ νὰ ἦτο ἀληθὲς διότι ὅσοι ἀπὸ αὐτοὺς θὰ ἐλίχθουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν δὲν πρόκειται ποτὲ πλέον νὰ ἀνασυγκροτήσωσι τὸν συμμοριτισμόν.

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

27. Ἡ μάχη τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ ἐκτὸς ὅλων τῶν ἄλλων, εἶχε μεγίστην ἐπίδρασιν, τόσον ἐπὶ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς λύσεως τοῦ συμμοριακοῦ προβλήματος.

Οἱ κομμουνιστοσυμμοριτῖαι, ἀπώλεσαν τὸ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ἔρεισμά των ἐπὶ ἑλληνικὸν ἔδαφος, τὸν ἔσχατον χώρον, τὸν ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἱσχυρισθῶσιν ὅτι εἶναι ἰδικὸς των καὶ εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἱσχυρίζωνται ὅτι εὐρίσκεται ἡ προδοτικὴ ἡγεσία των κλπ.

Ἡ ἀπώλεια τοῦ χώρου τούτου ἔχει ἀκόμη μεγαλυτέραν σημασίαν διὰ τοὺς κομμουνιστοσυμμορίτας, διότι δὲν διαθέτουν ἕτερον, εἰς τὸν ὁποῖον, διὰ γειτονικοῦ κράτους κινούμενοι, νὰ καταφύγῃ καὶ νὰ ἀρχίσωσιν ἐκ νέου τὴν ἐγκληματικὴν δρᾶσιν των.

Εἰς τὸν λαόν μας ἐγεννήθη ἡ πεποίθησις ὅτι καὶ ἂν ἀπαιτηθῶσιν ἀκόμη ἀνάγκαι τηρήσεως ὑπὸ τὰ ὅπλα σοβαρῶν δυνάμεων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν πάσης νέας ἀποπείρας τοῦ συμμοριτισμοῦ, αἱ ἀνάγκαι αὗται θὰ εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ πλήρης ἐδραίωσις τῆς ἀσφαλείας καὶ ἡ κατοχύρωσις τῶν μέχρι τοῦδε προσταθειῶν τοῦ Στρατοῦ μας διὰ σοβαρῶν διεθνῶν πολιτικῶν ἐγγυήσεων.

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΓΡΑΜΜΟΣ - ΒΙΤΣΙ

(Λόγος τοῦ Ἐπιτελάρχου τοῦ Α'.Σ.Σ κ. Κετσέα ἐκφωνηθεὶς εἰς εὐχὰς στήριον δέησιν πρὸς τὴν Παναγίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον τῶν πεσόντων 8ης καὶ 11ης Μεραρχιῶν)

Αἱ δύο μεγάλαι καὶ περιλάμπροι νίκαι τῶν Ἑθνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων εἰς ΒΙΤΣΙ καὶ ΓΡΑΜΜΟΝ συνέτριψαν τὸν ὄγκον τῆς ἐνόπλου στρατιωτικῆς δυνάμεως τῶν προδοτῶν τῆς Πατρίδος, ἀπληυθέρωσαν τὰς δύο αὐτὰς ὠραίας καὶ ἱστορικὰς ὁρεινὰς περιοχὰς τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ἀπὸ τὸ Σλαυοκομμουνιστικὸν μίasma καὶ ἐπέθεσαν ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως ἐπὶ τοῦ πολέμου τὴν σφραγίδα τῆς ὀριστικῆς καὶ τελικῆς νίκης.

Ἐντὸς 18 ἡμερῶν καὶ εἰς δύο τετραήμερους μάχας τὰ 2 αὐτὰ πελώρια ὄχυρά τοῦ συμμοριτισμοῦ κατέρρευσαν ὡς χάρτινοι πύργοι, πρὸ τῆς θουελλώδους ὀρμῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Στρατοῦ καὶ ὑπὸ τὰ ἀνηλεῆ πλήγματα τῆς Ἀεροπορίας καὶ τοῦ Πυρκοῦ.

Ἦσαν πράγματι ἱσχυρότατα τὰ 2 αὐτὰ ὄχυρά, ἰδίως ὁ ΓΡΑΜΜΟΣ ὅπου ἡ φύσις ἀνύψωσε ἀδιαπέραστα πελώρια τεῖχη τελείως ἄβατα καὶ ἀπόκρημνα.

Τὴν φυσικὴν ἰσχύν τοῦ ἐδάφους συνεπλήρωσαν οἱ συμμοριτῖαι, ἐργαζόμενοι ἐντατικῶς ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον ἔτος, διὰ πολυπληθῶν καὶ ἱσχυροτάτων ἀμυντικῶν ὁργανώσεων ἐξωπλισμένων μὲ ἀπειρίαν ὅπλων πάσης φύσεως, τροφοδοτούμενων μὲ ἀφθονίαν πυρκοῦ καὶ προστατευόμενων ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐκτεταμένων ναρκοπεδίων.

Ἐπὶ τῶν 2 αὐτῶν ὄχυρῶν ἐβασίζετο κυρίως ἡ συμμοριακὴ ἡγεσία διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν στρατηγικῶν τῆς σχεδίων.

Ἦσαν αἱ δύο βάσεις ἐξορμήσεως διὰ τὴν διεύρυνσιν τοῦ συμμοριακοῦ χώρου καὶ τὴν κατάρκτησιν τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ συμμοριακὴ ἡγεσία συγκεντρώσασα εἰς τὰς δύο αὐτὰς ὄχυράς βάσεις τὸν ὄγκον τοῦ ἐμψύχου καὶ ἀψύχου ὕλικου τῆς διεκήρυξε μὲ θρασυτητα τὰ συν-

θήματα «Εἰς τὸ ΒΙΤΣΙ κανεὶς δὲν θὰ περάσῃ» «Ὁ ΓΡΑΜΜΟΣ θὰ εἶναι ὁ τάφος τοῦ μοναρχοφασισμού». Ἦγνόνησαν οἱ αὐτοσχέδιοι καπεταναῖοι ὠρισμένας θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ πολέμου, ὅτι αἱ ἠθικαὶ δυνάμεις ἐμψυχώνουν τὰ ὕλικά μέσα καὶ ὅτι εἰς τὴν πρωτοβουλίαν, τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐπιθέσεως οὐδὲν φρούριον ὅσονδήποτε ἰσχυρὸν καὶ ἂν εἶναι δυνατὰ νὰ ἀνδῇ. Πεπορωμένοι οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὴν προδοσίαν καὶ τὸ ἐγκλημα κατὰ τῆς Πατρίδος των, πιστεύοντες ἀνοήτως ὅτι μὲ τὰς προπαγανδιστικὰς φλυαρίας των καὶ συνθήματά των περὶ συμφιλώσεως, ἔχουν διαφθείρει τὴν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ δὲν κατάρθωσαν νὰ ἐκτιμήσωσιν οὔτε τὴν σιδηρὰν καὶ ἀδάμαστον θέλησιν καὶ δύναμιν τοῦ Ἑθνικοῦ νὰ τοὺς συντρίψῃ, οὔτε τὴν φλόγα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ἐκδικήσεως ἥτις θερμαίνει τὴν καρδίαν τῶν γενναίων Ἀξιωματικῶν καὶ Ἀεροπορίας καὶ κυρίως ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ὑπεράνω ὅμως ὅλων εὐρίσκεται ἡ θεία δύναμις, ἡ Ὑπερμαχὸς Στρατηγὸς ὁδηγὸς καὶ προστάτης τῶν εὐσεβῶν στρατιωτῶν τῆς Πατρίδος, φρουρῶν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Πρὸς τὴν Ὑπερμαχὸν Στρατηγὸν ἀναπέμπομεν τὰ νικητήρια, εὐχαριστήρια καὶ δεόμεθα ὅπως σώζῃ καὶ προστατεύῃ τὸν λαόν μας ἀπὸ ἀπειλῶν καὶ κινδύνων.

— Ἀς συγκεντρώσωμεν τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν μας εἰς εὐλαβὲς προσκύνημα πρὸς τοὺς μεγάλους νεκροὺς οἱ ὁποῖοι ἀπουσιάζουν ἀπὸ τὸ σημερινὸν προσκλητήριον. Ἀπουσιάζουν διότι ἔπεσαν ἡρώικως μαχόμενοι ὑπὲρ τῶν δαίμων καὶ ἱερῶν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἐπεσαν ἐπιθέσεως. Δὲν ἦτο συνήθης ἐπι-

θεσις Στρατοῦ, ἦτο θουελλώδης ἐξορμησις γιγάντων ποῦ ἐπλημύρισε καὶ ἐσάρωσε τοὺς ἐλεεινοὺς προδότας. Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ἀνυψώθη ὑπερήφανος πάλι στὴν κορυφὴ τοῦ ΓΡΑΜΜΟΥ δίπλα στὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας στὴ ΚΡΥΣΤΑΛΟΠΗΓΗ καὶ στὶς ΠΡΕΣΠΕΣ. Ὁ συμμοριτισμὸς κατέρρευσε, ἐτάφη, ὁ πόλεμος ἐκερδήθη ὀριστικῶς.

— Ἡ μεγάλη νίκη εἶναι ἔργον τοῦ ἔθνους ἐπιτελεσθὲν διὰ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων του ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν Ἀρχηγείαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν Διοίκησιν τοῦ ἐνδόξου Ἀρχιστρατήγου.

Μεγάλη εἶναι ἡ συμβολὴ τῶν μεγάλων Συμμάχων διὰ τῶν συμβουλῶν των καὶ τῆς ὕλικης βοήθειας, ἰδίως τῆς Μεγάλης Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας πρὸς ἣν ἀμέριστος στρέφεται ἡ εὐγνωμοσύνη μας.

Ὁ Ἑργάτης ὅμως τῆς νίκης εἶναι ὁ Ἀξιωματικὸς καὶ ὁ στρατιώτης τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας καὶ κυρίως ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ὑπεράνω ὅμως ὅλων εὐρίσκεται ἡ θεία δύναμις, ἡ Ὑπερμαχὸς Στρατηγὸς ὁδηγὸς καὶ προστάτης τῶν εὐσεβῶν στρατιωτῶν τῆς Πατρίδος, φρουρῶν τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Πρὸς τὴν Ὑπερμαχὸν Στρατηγὸν ἀναπέμπομεν τὰ νικητήρια, εὐχαριστήρια καὶ δεόμεθα ὅπως σώζῃ καὶ προστατεύῃ τὸν λαόν μας ἀπὸ ἀπειλῶν καὶ κινδύνων.

— Ἀς συγκεντρώσωμεν τὴν σκέψιν καὶ τὴν ψυχὴν μας εἰς εὐλαβὲς προσκύνημα πρὸς τοὺς μεγάλους νεκροὺς οἱ ὁποῖοι ἀπουσιάζουν ἀπὸ τὸ σημερινὸν προσκλητήριον. Ἀπουσιάζουν διότι ἔπεσαν ἡρώικως μαχόμενοι ὑπὲρ τῶν δαίμων καὶ ἱερῶν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἐπεσαν ἐπιθέσεως. Δὲν ἦτο συνήθης ἐπι-

«ΠΙΝΔΟΣ»

αὐτοὶ δυνατοὶ καὶ γενναῖοι διὰ
νὰ προστατεύσουν τοὺς ἀδυνά-
τους καὶ ἀσθενεῖς ἀπὸ τὴν μά-
χαιραν τοῦ κομμουνιστοῦ, διὰ
νὰ προστατεύσουν τὴν ἀγιότητα
τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πίστεως
διὰ νὰ προστατεύσουν τὴν ἱερό-
τητα τῆς οἰκογενείας, τοὺς τά-
φους τῶν προγόνων μας, τὴν
ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν τοῦ ἀν-
δρός καὶ τῆς γυναίκος εἰς μίαν
Χριστιανικὴν καὶ ἠθικὴν κοινω-
νίαν. Διὰ τοῦ τιμίου καὶ ἀγνοῦ
Ἑλληνικοῦ αἵματος τῶν καθη-
γίασαν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἐν-
νοίαν τοῦ σημερινοῦ πολέμου,
ἐστερέωσαν τὰ νόμιμα καὶ ἀπα-
ράγραπτα δικαιώματα τῆς Ἑλ-
ληνικῆς φυλῆς νὰ ζήσῃ ἐλευθέ-
ρα ἐν τῷ οἴκῳ τῆς καὶ διεκλήρυ-
ξαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι ἡ
μικρὰ αὕτῃ χώρα εἰς τὴν ὁποίαν
ἐγεννήθησαν καὶ ἠνδρώθησαν αἱ
ἐννοίαι τῆς Ἑλευθερίας, τῆς
Πατρίδος, τοῦ πνεύματος, τῆς
τέχνης τῆς ἀρμονίας καὶ τοῦ
κάλλους εἶναι αἰώνια, οὐδεμίαν
ἀλλοίωσιν ἐπέφερον οἱ αἰῶνες
εἰς τὴν ἀξίαν, τὸν χαρακτῆρα
καὶ τὰ γνωρίσματα τῆς φυλῆς
καὶ πρὸ παντός ὅτι εἶναι πάν-
τοτε ἔτοιμος καὶ ἱκανὴ διὰ οἵαν-
δήποτε θυσίαν προκειμένου νὰ
ὑπερασπίσῃ τὴν Ἑθνικὴν ἀκε-
ραιότητα, τὴν Ἑθνικὴν τιμὴν καὶ
ἐλευθερίαν.

Τιμὴ καὶ δόξα εἰς αὐτοὺς καὶ
τὰς οἰκογενείας των.

Αἰώνια ἡ μνήμη των.

—Ὁ πόλεμος ἐκερδήθη τὸ ἔρ-
γον ὅμως δὲν ἐτελείωσε. Λη-
στρικαὶ ὁμάδες ἀπέμειναν εἰς τὸ
ἐσωτερικόν. Τὸ καλλίτερον ποῦ
ἔχουν νὰ κάνουν εἶναι νὰ σπεύ-
σουν νὰ παραδοθοῦν. Ἡ ἐξόν-
τωσις των δὲν θὰ βραδύνῃ—οὐ-
δεὶς προδότης θὰ διαφύγῃ ἀπὸ
τὰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης.
Τὸ Κράτος τοῦ νόμου καὶ ἡ τά-
ξις θὰ ἐπιβληθῇ πάσῃ θυσίᾳ.
Τὸ ὅπλον δὲν θὰ τεθῇ εἰς τὸν
ὀπλοβαστόν πρὶν ἢ ἐξοντωθῇ
καὶ ὁ τελευταῖος συμμορίτης. Ἡ
ώραία καὶ ταλαιπωρημένη χώρα
μας δικαιούται καὶ πρέπει νὰ
ἐπανεύρῃ συντόμως τὴν ἡσυχίαν
τῆς καὶ νὰ ἐργασθῇ δι' ἓν καλ-
λίτερον καὶ εὐτυχὲς μέλλον.

ΖΗΤΩ Ἡ ΕΛΛΑΣ

Ἐπιστολὴ τοῦ πατρὸς τοῦ πεσόντος ὑπὲρ τῆς
ἐλευθερίας τῆς πατρίδος Λοχαγοῦ τῆς 74ης Ταξιαρ-
χίας Μπράβου Κωνσταντίνου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ἰουλίου 1949.

Κύριε Ἐπιτελάρχα,

Μὲ ξεχωριστὴ συγκίνηση ἔλαβα τὸ γράμμα σας,
ποῦ εἶχάτε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ γράψετε, ἐπὶ τῇ
ἀπωλείᾳ τοῦ ἀγαπημένου μας παιδιοῦ Λοχαγ. Κώστα.
Μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, γιὰ
τὰ αἰσθήματά σας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἐλπίδα πα-
ρηγορίας. Εἶναι ἀναμφισβήτητο γεγονὸς πῶς τὸ ἡ-
ρωϊκὸ πέσιμο τοῦ παιδιοῦ μου δημιουργήσῃ καὶ σὲ
μένα ἀλλὰ καὶ στ' ἄλλα ἀδελφία του ὑποθήκες καὶ
κληρονομίαις ἱερές.

Τὸ παράδειγμα τοῦ θὰ ἀκολουθῇ τὴν ἀφιετηρίαν,
τὸν πόθον καὶ τὴν συνισταμένην εἰς ὅλας τὰς ἐκδη-
λώσεις μας. Ἡ οἰκογένειά μας στερήθηκε πολυτίμου
καὶ ἀναντικαταστάτου μέλους τῆς, ἡ ἀγαπημένη του
74η Ταξιαρχία τοῦ καλοῦ, ἀγνοῦ καὶ προθύμου Λο-
χαγοῦ. Ἡ ἔλλειψις τοῦ Παλληκαριοῦ ἀπὸ τοῦ Ἑθνικοῦ
χαράκωμα τῆς Πατρίδος μας εἶναι αἰσθητὴ. Μὰ οἱ
θρηνωδίες καὶ οἱ κλαυθηρισμοί, δὲν πρέπει σὲ ἡμι-
θέους. Ἡ Ἑλλάδα τοῦ ἡ ἀγαπημένου του Μεγάλου
Μάννα, τὸν ἔσυρε κοντὰ τῆς καὶ τὸν ἀνέγραψε ἤδη
στὶς σελίδες τῆς ἱστορικῆς τῆς πορείας. Προμαχοῦσε
πάντοτε τὸ ἀγαπημένο μου παιδί, τὰ ὄνειρα καὶ οἱ
σκοποὶ τῆς ἀγαπημένης μας Πατρίδος, ἀποτελοῦν
διαρκῶς τὸ μοναδικὸ κίνητρό του στὴ ζωὴ. Στὸν ἐαυ-
τό του φώλιαζε ἡ πίστις στὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος.
Ἡ ὑπόθεσις τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτο-
διαθέσεως τοῦ Λαοῦ, ἀπετέλουν τὴν πῶς εὐχάριστη ἀπα-
σχόλησί του. Τὸ χτύπημα τῶν Σλαβικῶν ὀρδῶν κυριαρ-
χοῦσε στὴν ὁρμὴ τῆς νεανικῆς του διεκδικήσεως.

Ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἶχεν ἀνατραφῇ μὲ τὰ Ἑλλη-
νικὰ νάματα καὶ τὶς προγονικὰς ἱερὰς κληρονομίαις.
Καὶ στὸν Τιτάνιο σκληρὸ ἀγῶνα τῆς Φυλῆς, ἔδωκε
πρόθυμα ὅ,τι ποιοὶ πολυτιμώτερον διέθετε, διὰ τὴν
διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας στὴν γωνίαν τῆς γῆς τὴν
ζυμωμένην ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ πέρασμα.

Δὲν εἶδε δυστυχῶς, Κε Ἐπιτελάρχα, νὰ ἐκπληρῶ-
νται τὰ ὄνειρά του. Μὰ οἱ ἐπιζῶντες θὰ διαβεβαι-
ώσωμεν πῶς μὲ τὴν ἴδια τρέλλα καὶ φανατισμὸ θὰ
ἐξακολουθήσουμε τὸν μεγάλο καὶ ἱερὸ ἀγῶνα. Πῶς
δὲν θὰ ἡσυχάσωμε, ἂν δὲν στήσωμε περήφανα τὴν
γαλανόλευκὴ σ' ὅλες τὶς ἀκριτικές μας γωνίες. Πῶς
διαρκὲς μέλημά μας θάναί τὸ ξεκλήρισμα τῶν κόκ-
κινων φασιστῶν ποῦ θέλησαν νὰ φορέσουν τῆς Ἀλυσ-
σίδες τῆς βίας στὸν ἡρωϊκὸ Λαὸ μας. Πῶς αὕτῃ του-
λάχιστον τῇ φορά, δὲν θὰ ἐξαπατηθοῦμε ἀπὸ τὰ προ-
δοτικὰ κηρύγματα τῶν ἐντοπίων καὶ ξένων συνοδοι-
πόρων. Καὶ πῶς ὅταν θάρθῃ ἡ ἀγία καὶ εὐλογημένη
στιγμὴ τῶν λογαριασμῶν, τότε θὰ μπορέσουμε ἐλευ-
θερα μὰ καὶ ἀμείλικτοι νὰ ἀποδώσουμε δικαιοσύνη
χτυπώντας φανατισμένα τοὺς ὑπονομευτὰς τοῦ ἀγῶ-
νος, τοὺς ἐπιτηδεῖους καὶ προθύμους γιὰ συζητήσεις
μεγαλοσχήμες προστάτας τῶν κόκκινων τσακαλιῶν.
Αὐτὸ ὅς εἶναι βέβαιοι πῶς θὰ γίνῃ. Γιατὶ ἂν γίνῃ
τὸ ἀντίθετον θάμασσε ἀξιοὶ τῆς τύχης μας καὶ πολὺ
περισσότερον θὰ φανοῦμε ἐπίορκοι στὸ ὄραμα τῶν
παιδιῶν ποῦ ἔπεσαν γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς Ἰωάννης Κ. Μπράβος.

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΧΑΡΜΟΣΥΝΑ χτυποῦσαν τοῦ
χωριοῦ οἱ καμπάνες. Τί νὰ
συμβαίνει τάχατες; Πόλεμος
πόλεμος μὲ τὴν Ἰταλία. Ἀμέσως
διαδόθηκε ἡ εἶδησι. Πῆρε τὸ τη-
λεγράφημα ὁ Πρόεδρος. Πρό-
σκλησις ἡλικιων. Ἐπιστράτευση
ἔχομε.

Ὅλοι τοὺς τὸ ἀκούσανε μὲ
χαρὰ καὶ μὲ τρανὴ περηφάνεια.
Ἡ τρομερὴ τοῦ πολέμου ὄψις
δὲν τοὺς φοβίζει. Ὁ τορπιλι-
σμός τῆς ΕΛΛΗΣ ἦταν νωπὸς
ἀκόμη. Τοὺς εἶχε προκαλέσει
τὴν ἀγανάκτησι. Τοὺς εἶχε ἐμ-
πνεύσει τὸ αἶσθημα τῆς ἐκδική-
σεως. Τοὺς εἶχαν μολύνει τὴ
θρησκευτικὴ τους μελέτη μὲ τὴν
ὑπουλο καὶ ἀνανδρο πρᾶξι τους.
Τοὺς βουλιάξανε τὸ πολεμικὸ
τους καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ τόσους
τῆς Παναγίας προσκυνητὰς. Τὸ
θεωροῦσαν θρησκευτικὴ ἀνευ-
λάβεια καὶ Ἑθνικὴ ταπείνωσις.

Καὶ τώρα! Ναί, τώρα ἦλθε ἡ
στιγμὴ νὰ τιμωρήσουν καὶ ἀπο-
καστήσουν τὴν Ἑθνικὴ τους
ὑπερηφάνεια. Ζωηρὸ αἶσθημα
ἀνακουφίσεως δοκιμάζουν. Ἡ
Μεγαλόχαρη θὰ τοὺς βοηθοῦσε.
Πιστεύανε ἐπὶ τὴν νίκη τους. Ἐ-
τσι κι' ἐγινε.

Ἐνα ΟΧΙ ἐβροντοφώνησε τὰς
πρωῖνὰς ὥρας τῆς 28 Ὀκτω-
βρίου 1940 τὸ ἔθνος μας διὰ
τοῦ Ἀρχηγοῦ του. Τὸ ἱταμὸ τε-
λεσίγραφο τῶν Ἰταλῶν ἀπερρί-
πτετο. Οἱ Κοκορόφτεροι χωρὶς
νὰ περιμένουν ἀπάντησιν εἰσέ-
βαλον στὸ ἅγιο καὶ αἱματοποτι-
σμένο ἔδαφός μας. Ἀέρα—Ἀέ-
ρα ἀχολογοῦσαν οἱ λαγγαδιὲς
οἱ ρεμματιὲς κι' ὅλες οἱ βουνο-
κορφές τῆς Πίνδου καὶ τοῦ Γράμ-
μου. Ἐμπρὸς στὴν ἀκάθεκτὴ ὁρ-
μὴ τοῦ Στρατοῦ μας οἱ φρατέλ-
λοι ὅπου φύγει—φύγει. Γρήγορα
οἱ κοκορόφτεροι βάζουν τὰ φτε-
ρά ἀπ' τὰ καπέλα στὰ πόδια
καὶ τρέχουν.

Ἡ Μεγαλόχαρη ἔκανε τὸ
θαῦμα τῆς. Τοὺς τιμώρησε. Τὸ
Τσαροῦχι γίνεται σύμβολο τῆς
Ἑλληνικῆς παλληκαρίας στὸν
κόσμο στὴν οἰκουμένη πέρα ὡς

πέρα καὶ ἡ πολεμικὴ μας ἰαχὴ
ΑΕΡΑ--ΑΕΡΑ ἀκούεται παντοῦ.

Ἐτσι ἡ θρησκευτικὴ μας προ-
σβολὴ καὶ ἡ πληγωθεῖσα Ἑθνι-
κὴ μας ὑπερηφάνεια ἀποκαθί-
στανται.

ΟΧΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΟΧΙ

Β. Σταυρογιαννοπούλου
Ἀντ'ρχου

Βρίσκομαι σὲ κάποιο βουνὸ
κοντὰ στὴν Πρέσπα. Ἡ ψηλὴ
τοῦ κορυφῇ 2176 μέτρα μὲ διευ-
κολύνει στὴν παρατήρησιν. Δια-
κρίνω στὴν ἀντίπερα τῆς Πρέ-
σπας ὄχθη, τὴ Δυτικὴ, τὰ χωριά
ΤΟΥΣΕΜΙΣΤΑ, ΠΟΓΡΑΔΕΤΣ.

Νά! καὶ τὰ βουνὰ IBAN-MO-
POBA. Στέκουν μαῦρα σιωπηλὰ
σὰν νὰ εἶναι λυπημένα.

Ἀφίνω τὴ σκέψι μου νὰ πε-
τάξῃ ἐκεῖ ποῦ δὲν βλέπω μὲ τὰ
μάτια. Ἡ μνήμη μου τὴν ἀκο-
λουθεῖ καὶ γυρίζει μερικὰ χρό-
νια πίσω.

Βλέπω δρόμους γνώριμους χω-
ριὰ γνωστά. Ἀδελφία μας Ἑλ-
ληνες ποῦ μὲς ἀνοιξαν τὰ σπί-
τια τους νὰ κοιμηθοῦμε, μὰς ἄ-
ναψαν φωτιὰ νὰ στεγνώσωμε
καὶ νὰ ζεσταθοῦμε. Ἡ Ἑρσέκα,
ἡ Κορυτσά τὸ Λεσκοβίκι, καὶ
τόσα ἄλλα μικρὰ χωριουδάκια.
Ὁ Ἀῶς μὲ τὰ θολὰ νερά του
κυλᾷ ἡσυχᾶ. Ἡ Κλεισούρα, τὸ
Σπὶ Καμαράτε, τὸ Φράσαρι.

Σταματῶ μὲ τὴν σκέψι μου
στὴν κορυφὴ τῆς Τρεμπεσίνας
στὸ ὕψωμα 731, στὸ Μπούμπεσι
στὸ Τομόρι. Βλέπω τάφους καὶ
κάπου—κάπου κανένα ξύλινο
σταυρό. Τοὺς ἔχει σαπίσει τὸ
πέρασμα τοῦ χρόνου. Λίγα ξερά
χόρτα ποῦ τοὺς σκεπάζει τοὺς
τὰ ἔχει κι' αὐτὰ τώρα μαράνει
τοῦ βοριά τ' ἀγέρι. Στέκω μ' εὐ-
λάβεια καὶ διαβάζω μερικὰ ὀνό-
ματα Στρατιωτῶν μου ποῦ σκο-
τώθηκαν στὴν κορυφὴ τοῦ ὕψω-
ματος 731. Βλέπω ἔμπρὸς μου
τὶς σκιές των χαρούμενες ἀπ' τὸ
ἐπάνω μου νὰ περνοῦν καὶ νὰ
μὲ χαιρετοῦν.

Κάποια μοῦ σιγαμίζει «ΠΑ-
ΛΙ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΘΑΝΑΙ». Τὴν
τὴν εὐχαρίστησα γιὰ τὴν πλη-
ροφορίαν καὶ ὑπεσχέθη πῶς σὰν
θάρθῃ ἐκεῖνη ἡ μέρα θὰ τῆς
στήσουμε ἐκεῖ μαρμάρينو μνη-
μεῖο. Βλέπω τὰ ἀδελφία μας
τοὺς Βορειοηπειρώτας νὰ μὰς

καμαρώνουν καὶ νὰ μὰς εὐχα-
ριστοῦν γιατί τοὺς γλυτώσαμε
ἀπὸ τῶν Ἰταλῶν τὸ στυλὸ καὶ
ἀπὸ τῶν Ἀλβανῶν τὸ μαχαίρι.

Ἐνας πυροβολισμὸς στὸ κον-
τινὸ φυλάκιο μοῦ διέκοψε τὴ
σκέψι καὶ μ' ἔφερε στὴ σκληρὴ
πραγματικότητα. Βλέπω ὀλόγυ-
ρά μου χωριὰ ρημαγμένα. Σχο-
λεῖα κατεστραμμένα, Ἐκκλησίαις
πυρπολημένες. Πολυβολεῖα μὲ
15 σειρές κορμούς δένδρων. Ὁ-
λα ἴχνη διαβάσεως ἐνὸς σίφου-
να ποῦ πέρασε καὶ τὰ ρήμαξε.
Εἶχε γιὰ ὀρμητήριο καὶ καταφύ-
γιο τὰ πολυβολεῖα αὐτά.

Μὰ ὁ σίφουνας αὐτὸς ποῦ πέ-
ρασε, ὁ ἀνεμοστρόβιλος αὐτὸς
ποῦ φύσηξε, δὲν ἦταν ἄλλος
παρὰ τὸ ἀνθρωπόμορφο τέρας
ὁ Σλαυοκομμουνιστοσυμμοριτι-
σμός. Αὐτὸς στὸ διάβα του τὰ
ρήμαξε ὅλα αὐτά, στὸ πέρασμά
του τὰ κατέστρεψε γιὰ νὰ εὐχα-
ρίστησιν τοὺς πατέρωνάς του τοὺς
Ἀλβανοὺς καὶ τοὺς Βουλγάρους.

Μὰ πάλι μὲ τὴ θύμησί μου
φέρνω ἔμπρὸς στὰ μάτια μου τὴ
Μεγαλόχαρη. Θυμᾶμαι τὶς πο-
λύχρωμες τροχειοδεικτικές, τὶς
πολύχρωμες φωτοβολίδες καὶ τὰ
φωτιστικὰ βλήματα ποῦ αὐλά-
κωναν τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὴν
Πρέσπα, τὴ βραχώδη τῆς Ρου-
σέλιτσας κορυφῇ, τὸ Μοσχοχώρι,
τὸ Μάλι—Μάδι, τὸ Σμαρδέσι,
τὴν Ἀλεβίτσα κι' ἀνήγγειλαν σ'
ὅλον τὸν κόσμον πῶς ὁ Σλαυο-
κομμουνιστοσυμμοριτισμὸς δὲν
ὑπάρχει πιά στὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Μεγαλόχαρη τοὺς ἐτιμώ-
ρησε κι' αὐτοὺς. Τῆς εἶχαν κρε-
μάσει τοὺς παπᾶδες. Τῆς εἶχαν
κάψει τὶς ἐκκλησίες τῆς. Δὲν τῆς
εἶχαν ἀφίσει τίποτε ὀρθιον ἱερὸν
καὶ ὄσιον.

Βλέπω τοὺς ἴδιους δρόμους
τοὺς γνώριμους ποῦ περάσαμε
καὶ τότε κυνηγώντας τοὺς Ἰτα-
λούς. Στὰ ἴδια κορφοβούνια. Νὰ
ὁ Γράμμος, ρουθοῦνι τώρα συμ-
μορίτου δὲν ὑπάρχει κι' ἐκεῖ. Τὸ
περίφημο Βίτσι στέκεται καμα-
ρωτό, περήφανο σὰν νὰ κατα-
λαβαίνει πῶς ὅλοι γι' αὐτὸ μι-
λᾶνε. Καὶ στὸν Ο.Η.Ε γι' αὐτὸ
κουβεντιάζουν. Τ' ἀπόρρητα τοῦ
Ζαχαριάδη Φρούρια συντρίφτη-
καν ἔμπρὸς στὴν ὁρμὴ τοῦ Ἑ-
θνικοῦ μας Στρατοῦ καὶ τ' ἀπαρ-
τὰ τῶν Σλαυοκομμουνιστῶν κά-
(συνέχεια στὴ σελ. 41)

Για να γνωρίσουμε τους ποιητές μας

ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ

ΠΕΡΑΣΤΙΚΕΣ

Γυναίκες που σ' είδα σ' ένα τραίνο
τη στιγμή που έκινουσα γι' άλλα μέρη
γυναίκες που σ' είδα σ' άλλων χέρι
μέ γέλιο να περνάτε εύτυχισμένον.

Γυναίκες σε μπαλκόνια να κυττάτε
στο κενό με βλέμμα ξεχασμένο
ή από ένα πλοίο, ξεκινημένο
μ' ένα μαντήλι άργο να χαιρετάτε.

Να ξέρετε, με πόση νοσταλγία
στά δειλινά, τ' αβροχέρ' και κρύα,
σας ξαναφέρνω στην ανάμνησή μου.

"Ω, έσείς που επεράσατε μ' ένα ώρα
απ' τη ζωή μου μέσα, και που τώρα
στά ξένα έχετε πάρει την ψυχή μου!...

ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η ΠΡΩΤΗ ποιητική συλλογή του Κώστα Ουράνη είναι τα Σπλήν, πρωτόλεια ποιήματα που δεν μπορεί να γίνει σοβαρός λόγος γι' αυτά. Το 1920 εκδίδει τις «Νοσταλγίες». Από τότε δημοσιεύει ποιήματα στη «Νέα Έστια» σποραδικά. Οι «Νοσταλγίες» είναι ένας σταθμός για τον ποιητικό μας λόγο. Φέρνουν καινούργια θέματα και ουσία στη νεοελληνική ποίηση. Τα μακρινά λιμάνια του βορρά και οι χαυνές από μεσογειακή ζέση πολιτείες, οι βορινές χλωμές κοπέλλες και οι παθητικές Ισπανίδες, ο κόρος, το ταξίδι, οι τάφοι νέων βασιλιάδων, παλάτια μακρινών πολιτειών, τα θέματά του που στο βάθος διακρίνει κανένας πάντα μια θανατερή πλήξη ζωής, μια γεύση πικρής νοσταλγίας. Ποιήματα ελάσσωνος τόνου, χαμηλόφωνα και ρεμβώδη. Ποιήματα που θυμίζουν Ρόντενμπαχ, καθαρές ουσίες, άγνα και άψογα. Βασανιστικά τον πιέζει ή ιδέα της φυγής, των μακρινών ταξιδιών, ή περιπέτεια του αύριο και των άγνωστων λιμανιών. Δεν έχει ρίζες, έχει μονάχα κάτι μεγάλα φτερά ταξιδιάρικα και κάτι πολύ όμορφες και συγκρατημένες μελωδίες στα στήθη του. Έχει ακόμα τη νοσταλγία των περασμένων ωρών. «Είμαι από τις φύσεις εκείνες που δε μπορούν να νοιώσουν την ευτυχία παρά μόνο ως παρελθόν», σημειώνει ο ίδιος. Κάθε ποίημά του έχει ψυχικότητα. Μπορεί συνεχώς να κινείται στο ίδιο κλίμα με την ίδια διάθεση και πικρία, μα ποτέ το ένα ποίημα δε

θυμίζει ή επαναλαμβάνει το άλλο.

"Όπως σε άλλους θ' αναζητούσαμε το άνεκπλήρωτο των πόθων τους στις γυναίκες ή στην κοινωνική τους κατάσταση, στον Ουράνη πρέπει να το διακρίνουμε στην ακαταμάχητη ιδέα της φυγής, στη βουλμία του για ταξίδια, στην αναζήτηση άνυπαρχτων όνειρικών τοπειών, με μια τυφλή όρμη ανθρώπου απογοητευμένου από τα καθημερινά σχήματα που φθείρουν. Η γής μας για τους τύπους Ουράνη, είναι πάρα πολύ κοινή και δε σβύνει τη φλόγινη προτροπή της ψυχής τους.

Η φύση περνά στην ποίησή του πάντα στις πιο μελαγχολικές της στιγμές. Είναι κι αυτό γνώρισμα μιας χαμηλής φλόγας ζωής που διαθέτει. Τα φθινοπωρινά βράδια διαδέχονται τους ανέμους των δειλινών, οι σωροί των σάπιων φύλλων στις στέρνες τους χρυσούς καρπούς· όλα έτοιμοθάνατα και οι φωνές ακόμα και τ' αρίστη της έσπέρας. Είναι μια μόνιμη κατάσταση που δεν αποκτά ποτέ την λαμπερήν υγεία, μα και που δεν γνωρίζει τον όριστικό θάνατο.

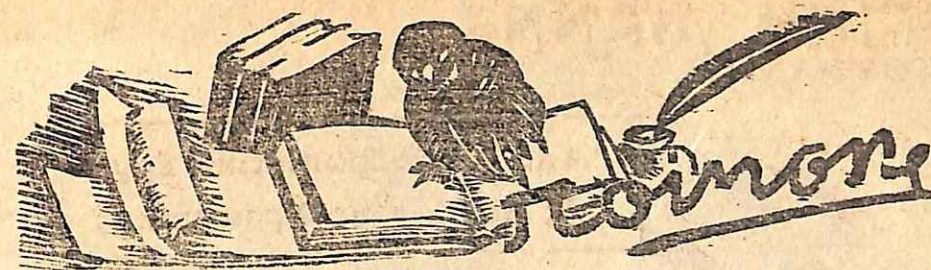
Η ποίησή του νεορομαντική, εισάγει στο νεοελληνικό στίχο την αίσθηση της ποιητικής καθαρότητας, την έσωτερική μουσικότητα, την ανεπίληπτη αγνότητα, πάνω από κάθε άγυρτα ρητορικής ακροβασίας, από κάλπικες ρίμες, από αγοραίες προχειρότητες. Έμπασε μέσα στον ελληνικό ποιητικό χώρο νέες ψυχικές καταστάσεις: τη θεϊκή μανία της αποδημίας, με όλα τα ποιητικά της επακόλουθα, τη θανάσιμη πλήξη των ωρών και των πραγμάτων, την ανία της ψυχής και ό,τι ντελικάτο και φευγαλέο διαθέτει μέχρι σήμερα ή ποίησή μας. Με το Σολωμό, τον Καβάφη και ώρισμένους πιο νέους απ' αυτόν, λάλησε το παλιό και πάντα νέο φλάουτο, απ' όπου βγήκε μια καινούργια παθητική θύελλα ρωμαντισμού.

Η άραιη όμοιοκατοληξία (208 με 40 στίχο) και ο δεκαπεντασύλλαβος, κατά προτίμηση, επιτρέπουν να ειπωθούν ό,τι θα στενοχωρούσε το φράκο των γοργών ρυθμών και το κουδούνισμα της ρίμας. Η έσωτερική μουσικότητα παίρνει άπειρες εναλλαγές, λόγω του χώρου που διαθέτει, όπως ακριβώς συμβαίνει στον ελεύθερο στίχο.

Ο έρωτας, οι γυναίκες, στην ποίηση του Ουράνη, περνούν σαν γλυκή αναπόληση, σκιές αγαπητών ήμερων περασμένων, σχήματα ωραίων προσώπων—με καμμία συγκεκριμένη μορφή, όπως τίποτε δεν είναι συγκεκριμένο στον ψυχικό του βίο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στέκει το ποίημα «Περαστικές».

Έτσι ο άνθρωπος, με τη βαλίτσα του ταξιδιού πάντα στα χέρια, είναι άπειρα μόνος και νοσταλγός. Έχει μια μορφή αρρώστιας από τις πλέον πολύτιμες και φίνες που λιώνει το κερί της ζωής του. Οι κόμποι του κεριού καθώς πέφτουν σχεδιάζουν μορφές γέρων ναυτικών, νέους βασιληάδες πρόωρα πεθαμένους, Ζουλιέτες και Ναυτίλες βορινών πολιτειών και προπαντός έσένα Παρίσι γκρίζο!...

Φρίξος Τζιόβας
«ΠΙΝΔΟΣ»

ΡΩΜΑΝΤΙΚΟ

Ο κύριος από καιρό βρισκότανε στα ξένα.
Ο γέρος πλέον κηπουρός εξούσε προς τ' αβάθη
εκεί που μόνον οι σκιές, ή μούχλα, μαραμένα
στα φύλλα ζούν ο θησαυρός προγόνων που έχαθη.

Φαντάζαν πολύ πένθιμα οι σταυλοί χωρίς ίππους...
Μεγάλα φύλλα καφεδιά πλέανε στο νερό,
και μόνο λίγο θαμπό φως έπέρναγε στους κήπους,
σαν ύποψια στις φωλιές, στα νούφαρα νεκρά.

Έκει, λέν, έγεννήθηκαν από τον ούρανό,
από την άκρα σιωπή, τη σκόνη, τ' άχρα φύλλα.
Κόμπος έστάλαξε γλυκός κάποιος θλιμμένο δειλινό
που ρέμβαζαν τ' αγιασεμιά και οι πελαργοί στη βίλλα.

Του πιάνου του οι έγχρωμες τολύπες πλάϊ στα κρίνα
έρωτευμένες έκλαιγαν με νέφη νευρασθενικά.
Θυμάμαι κάτι φώτιζε τους τοίχους μελαγχολικά
βάλες όταν χόρευες με κρινολίνα.

Από μετάξι πέφτοντας το φως εϊρηνικά
τ' αάντια σου φιλούσε σαν ίππότης.
Σου τρέμανε στο μέτωπο δυο φλέβες τόσο ευγενικά
ένω γλυκά σε τ' αράζε των κουρτινιών ή άχρότης.

Τώρα το πιάνο του βραδιού σε μήνυσε. "Αχ το πιάνο...
Δέν είναι αυτό με τη γλυκιά ρομάντζα ενός τενόρου;
Από τις καπνοδόχες νά, κι' ακόμη πιο επάνω
σε φέρνει δειλιασμένο φως χρυσό του φθινοπόρου.

Για τ' α νησιά ταξίδεψες, κάποιος έιπε στη Ρώμη
που ή μελαγχολία σου θ' αφευγε στο κοίταγμα της δύσης
στο τέννυς, μα ως οι βραδυνοί πλάϊ σου θ' απέφτουν τρόμοι
ρωμαντικά στα μάτια σου θ' α κλαίν οι άναμνήσεις.

(Από τ' α «Έντελβάις» 1940)

Φρίξος Τζιόβας

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Χόρτα παρασέρνουνε και έξυλα
τ' αρυθμα νερά τ' α ξαφνικά.
Τρέμουνε γλυκά τ' αναιμικά
χρώματα που παίζανε στα φύλλα.

Στον κήπο τραγουδεί ένας
[μπάτσος].
Το νεράκι τρέχει δυσμικά
κι' όλο κλαίει λυγμικά
μοναχό στο δάσος.

Τ' α πέταλά σου γύρε απ' το
[πανέρι]
άνθος που σ' έκόψαν στο
[δρυμό,

στο πορτραίτο της θερμό
δές το πρώτο καλοκαίρι.

Το καπέλλο με τ' α φύλλα εϊ-
[ναι δικό της].

Ήταν τότε αύγη και ό πε-
[τεινός]
στην αύλη χρυσός και φω-
[τεινός]

έπρολόγιζε τον έρχομό της.

"Αν ήταν κάποιος δώρα να
[μ' ας φέρει..]
Βάλες δυο γριές χορεύουν με
[βιολί.

Νοσταλγεί ταξίδια το πουλί
που φωλιά βρήκε στη φτέρη.

Το λυκόφως όνειροπολεί, με
[θειάφι]

ό μανδύας του βάφει τις σκε-
[πές.

Μ' ας νανούρισε ό Μυλός και
[π' ας και π' ας]

ξύπνησε το πέτρινο έλάφι.
Κάνε την καρδιά σου να με-
[ρώσει...]

Στο πουλί της στέγης σκου-
[τουφλά]

ό βοριάς που πάει τυφλά
κι' ίσως αύριο ξαστερώσει.

‘Από τὸ ἀνθρωπιστικὸ ἔργο τῆς Βασιλίσσης Φρειδερίκης

Τοῦ Δεκ. ΘΑΝΟΥ ΚΑΡΒΕΛΑ

ΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ τοῦ ‘Ελληνικοῦ Κομμουνισμοῦ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ κρατήσουν κοντά τους τὰ τραγικά θύματά τους, γιὰ νὰ τὰ ἐκμεταλλευθοῦν μετὸν πῶ ἀίσχρὸ τρόπο σέρνοντάς τα, ἄβουλα ρομπότ, στὴν προδοσία καὶ στὸ θάνατο, ἔβαλαν σ’ ἐνέργεια κάθε μέσο.

Μὲ τὴ μάσκα τοῦ ἀνθρωπιστῆ, πλησίασε τὴ νειότη γιὰ νὰ τῆς τάξη μὲ ὠραῖα φανταχτερά λόγια, ὅ,τι ὀνειρεύονταν. Κι’ ἡ νειότη μέσα στὴ δυστυχία τῆς, ὕστερα ἀπ’ τὸ σάλαγο τοῦ πολέμου, ἔνοιωσε νὰ τὴν λικνίζει τὸ μαγευτικὸ ὄνειρο μιᾶς καλλιτέρας ζωῆς κι’ ἐνὸς παραδείσου πάνω στὴ γῆ.

Ψυχὲς Φλογισμένες ἀπὸ ἀνώτερα ἰδανικά, ψυχὲς γεμάτες πίστη γιὰ τὸ δίκιο τοῦ τυραννισμένου ἀνθρώπου, νέοι μὲ καθαρὴ συνείδηση, ξεγελάστηκαν ἀπ’ τὸ ποθητὸ παραμῦθι τοῦ ἰνστρούχτορα καὶ χάθηκαν μέσα στὴ δίνη τῆς Κομμουνιστικῆς ἀπάτης... Χάθηκαν γιατί ἡ κόκκινη ἀπειλὴ στράφηκε πρῶτα ἐναντίον τῆς νειότης. Τὴν ἤθελε μόνο γιὰ τὰ μπράτσα τῆς καὶ τὴν τράβηξε στὸν ἀφανισμό. Ὁ Κομμουνισμὸς τῆς ἀρνῆθηκε κάθε ἀξία. Τὴν ἔφτιαξε μιὰ ἀσυνείδητη μάζα μὲ κιτρινωμένη ἀνέκφραστη ὕψη, ἔρμαιο τῶν πρωτόγονων ἐνστίχτων, ἀσυναίσθητο πιόνι γιὰ τὸ ἀπάνθρωπο παιχνίδι τοῦ.

Μετά τὴ βία καὶ τὴν κατάπιψη τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ εὐγενικῆς πρωτοβουλίας, μετὰ τὸ ποδοπάτημα κάθε ἀνθρώπινης ἀξιοπρεπείας, ὕστερα ἀπ’ τὸ ξερρίζωμα τῆς συνείδησης, μεταχειρίστηκαν τὴν «ἐπαγρύπνηση», πού ὅπως λέει εἶναι «σιδε-

ρένιος Νόμος τοῦ πολέμου», μὰ στὴν ἀλήθεια ἡ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης σὲ σκλάβους. Τὸ μεγαλύτερο ὅμως ὄπλο στὰ χέρια τους ἦταν ἡ προπαγανδιστικὴ «κατασυκοφάντηση τοῦ ἀντιπάλου» πού σὰν ἀποτέλεσμα θὰ εἶχε τὴ δημιουργία τοῦ φόβου γι’ αὐτὸν κάνοντάς τον μισητὸ στοὺς ὁπαδούς τους. Στὶς συκοφαντικὲς ψευδολογίες ἔδειξαν ὅλη τους τὴν ἐπιστήμη οἱ μεγαλύτεροι ψεῖστες τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας. Κοντὰ στὴ βία καὶ στὸ ἔγκλημα, τὸ ψέμμα καὶ τὴ συκοφαντία, τὰ μεταχειρίστηκαν μὲ σατανικότητα, στηρίζοντας σ’ αὐτὰ τὶς ἐλπίδες τοῦ γιὰ τὴν ἐπιτυχία.

Σὲ κάθε εὐκαιρία οἱ διαφωτιστές, ἄρχιζαν τὸ τροπάρι: «Ὁ Μοναρχοφασιστικὸς Στρατὸς θὰ σὰς σφάξῃ ἂν πέσετε στὰ χέρια του». Οἱ Μοναρχοφασίστες βασανίζουν τοὺς αἰχμαλώτους. «Οἱ Μπουραντάδες ἐκτελοῦνε ὁμαδικά...» γιὰ νὰ καταλήξουν σ’ ἓνα ἀκατάσχετο συκοφαντικὸ ὕβρεολόγιο ἐναντίον τῶν «μακελάρηδων τῆς Ἀθήνας»...

Ποιά ὅμως εἶναι ἡ ἀλήθεια; Τὴν μαρτυρᾶνε οἱ χιλιάδες πρῶην συμμορίτες, πού βρίσκονται ἐλεύθεροι κοντὰ στοὺς δικούς μας. Τὴν κάνει πῶ φανερὴ τὸ φωτεινὸ χαμόγελο τοῦ ἐλευθεροῦ ἀτόμου πού ἀπολυτρώθηκε ἀπ’ τὶς φριχτὲς ἀλυσίδες τῆς Κομμουνιστικῆς σκλαβιάς. Τὴν μαρτυρᾶνε οἱ ξένοι ἀνταποκριτές, πού ἀντικειμενικά, ἀμερόληπτα, γράφουνε ὅ,τι εἶδαν.

Τὴν μαρτυρᾶνε ἡ στοργὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ‘Ελληνοχριστιανικῆς Κοινωνίας γιὰ κείνους πού γλύτωσαν ἀπ’ τὴν κόλαση τοῦ Κόκκινου Φασισμοῦ, καὶ ἡ βοήθεια πού δίνεται στὸ κάθε

θῆμα, νὰ ξαναφτιάξῃ τὴ ζωὴ του, νὰ ζήσῃ χαρούμενο κι’ εὐτυχισμένο.

Τὴν μαρτυρᾶνε ἡ θερμὴ ἀγκαλιά μιᾶς ΣΤΟΡΓΙΚΗΣ ΜΑΝΝΑΣ πού σφίγγει μὲ ἀγάπη κοντὰ τῆς τὴν παραπλανημένη νειότη, καὶ τῆς ξαναφτιάχνει τὸ δρόμο τοῦ ἀνθρώπινου προορισμοῦ τῆς.

Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ μιλήσουν πρῶην συμμορίτες.

Μέχρι προχθὲς ἦσαν μαζί μὲ τοὺς ἄλλους καὶ πρόσμεναν τὸ θάνατο γιὰ ἀπολύτρωση. Τώρα ζοῦν κι’ ἀντικρύζουν τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξία.

Εἶναι μικρὰ παιδιὰ ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν. Ζοῦσαν κάποτε ἀμέριμνα στὸ χωριό τους, ὥσπου μιὰ κακὴ μέρα τ’ ἄρπαξαν οἱ κουρσάροι τοῦ Ζαχαριάδη, οἱ σκλαβωτὲς τῶν ψυχῶν καὶ τῆς νειότης.

Ἐξῆσαν τὴ φρίκη τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ», ἄκουσαν κι’ αὐτὰ τὶς ψευτιὲς τῶν Πολιτικῶν Ἐπιτρόπων, εἶδαν τὸ θάνατο μὲ τὰ μάτια τους, μὰ γλύτωσαν. Ἐπεσαν στὰ χέρια τοῦ ‘Ελληνικοῦ Στρατοῦ. Δὲν τοὺς «ἔσφαξε» οὔτε τοὺς «βασάνισε» ὅπως λέγανε οἱ Ἀρχηγοὶ τοῦ προδοτικοῦ Κομμουνισμοῦ. Τοὺς δέχτηκε μὲ στοργή. Τὸ Κράτος τοὺς περιβάλει καὶ ἡ Στοργικὴ Μάννα, ἀγκάλιασε τὰ πονεμένα αὐτὰ νειάτα, τὰ νειάτα πού πλάνεψε τὸ ψέμμα τοῦ Τύραννου καὶ τὰ ὠδήγησε στὴν ἀποκτήνωση. Ἡ ‘Ελλάδα ξαναδέχτηκε τὰ παιδιὰ τῆς. Ἡ μεγαλόψυχη Βασιλίσσα Φρειδερίκη, γίνθηκε ἡ φιλόστοργη Μάννα γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ‘Ελληνόπουλα. Ἡ στοργὴ τῆς, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς γιὰ τὴ νειότη, ἀπλώθηκε καὶ σ’ αὐτὰ τὰ δύστυχα παιδιὰ. Ἐτοίμη μὲ δική τῆς πρωτοβουλία, δη-

«ΠΙΝΔΟΣ»

μιουργήθηκαν οἱ Τεχνικὲς Σχολὲς Λέρου. Μέσα σ’ αὐτὲς οἱ μικροὶ πρῶην συμμορίτες, μαθαίνουν γράμματα κι’ ὅποια Τέχνη διαλλέξουν, γιὰ νὰ βγοῦν αὔριο ἀπὸ κεῖ, ἀνθρώποι χρήσιμοι στὸν ἑαυτὸ τους καὶ στὴν Κοινωνία. Ὑπέροχες ἐγκαταστάσεις, ὠραῖα κτίρια καὶ μαγευτικὴ τοποθεσία, συμπληρῶνουν τὸ ἀνθρωπιστικὸ αὐτὸ ἔργο καὶ ξαναδίνουν τὴν ψυχικὴ γαλήνη στὰ πλανεμένα αὐτὰ νειάτα...

Κρατᾶω στὰ χέρια μου μερικά εὐχαριστήρια γράμματα πού στάλθηκαν οἱς ἐδῶ ἀρχές, ἀπὸ πρῶην συμμοριτοπαιδὲς καὶ σημερινούς μαθητὲς τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν Λέρου.

Μὲ ἀπλὰ λόγια βγαλμένα ἀπὸ τὴν ψυχὴ τους, μιλάνε μὲ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸ ἔργο τῆς ‘Ελληνικῆς Κοινωνίας καὶ τῆς Μεγάλης Μάννας τους, Βασιλίσσας Φρειδερίκης.

Παραθέτουμε μερικά:
Γράφει ὁ Ἀναστάσιος Χολέβας.

Ἐν Λέρῳ τῇ 26/8/1949.

Ἀναστάσιος Χολέβας, σὲ φχαριστῶ πάρα πολὺ πού μὰς ἔστειλες ἐδῶ στὴ Σχολή. Ἐδῶ μαθαίνουμε γράμματα καὶ Τέχνη καὶ εἴμαστε καλά. Ἡ καλή μας μάννα Βασιλίσσα, μὰς προστατεύει. Φχαριστῶ τὸ Θεὸ πού σώθηκε ἀπὸ τοὺς ἀτιμούς συμμορίτες. Μόλις λάβεις τὸ γράμμα μου νὰ μοῦ γράψῃς ἀμέσως γιὰ νὰ μάθω κι’ ἐγώ. Δὲν ἔχω ἄλλο νὰ σοῦ γράψω. Γεῖά σου, γεῖά σου.

Σὲ χαιρετῶ
Ἀναστάσιος Χολέβας

Ἀπλὰ λόγια παιδιοῦ πού τώρα ἄρχισε νὰ μαθαίνει γράμματα. Ἀπλὰ μὰ γεμάτα εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸ μέλλον τῆς ζωῆς του.

Κι’ ἄλλο γράμμα παίρνουμε στὴν τύχη.

Ἐν Λέρῳ τῇ 26 Αὐγούστου 1949.

Γάρος Ἀπόστολος. Κύριε Διοικητὴ σὲ φχαριστοῦμε πού μὰς ἔστειλες ἐδῶ πέρα καὶ μαθαίνουμε ὅ,τι τέχνη θέλουμε. Ἐδῶ πέρα τὰ περνᾶμε πολὺ καλά.

«ΠΙΝΔΟΣ»

Μόλις μὰς ἔφεραν, μὰς ἔδωσαν Ἐν Λέρῳ τῇ 22 Αὐγούστου 1949.

Παρακάτω γράφει κι’ ἄλλος ἓνας:

Κύριε Διοικητὰ, σὲ εὐχαριστοῦμε πού μὰς ἔστειλες ἐδῶ πέρα καὶ μαθαίνουμε ὅ,τι Τέχνες θέλουμε. Ἐδῶ πέρα τὰ περνᾶμε πολὺ καλά. Σὲ χαιρετῶ ἐγώ

Μαθητὴς Τσόμπος Κων(τίνος) Τεχνικαὶ Σχολαὶ Λέρου Κοινότης 4η

Κι’ ἄλλο ἓνα γράμμα παίρνουμε στὴν τύχη.

Γράφει ὁ Πλεξίδας Διονύσιος:

(συνέχεια στὴ σελ. 41)

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ!

ΜΕΙΝΕ ήσυχος, μωρέ Νίκο. Θα περάσω απ' το σπίτι,

νά δώ τη μάννα σου και νά της πω για σένα. Ξέρω πως αυτό θα την ευχαριστήσει πολύ. Γι' αυτό, θα πάω όπωσδήποτε. Δόσε μου τώρα αυτό το κουτί εκεί πέρα για νά τελειώνω...

Φουριόζος, ετοιμάζα κείνο το πρωί τὰ πράγματά μου. Πριν λίγη ώρα με κάλεσαν στη Διοίκηση του τάγματος και μουπαν νά ετοιμαστώ νά φύγω. 'Απολυόμουν! Σε λίγο ήμουν έτοιμος. 'Αποχαιρέτησα τους συναδέλφους μου, φορτώθηκα τὰ πράγματά μου και κατέβηκα στη Διοίκηση. 'Η φάλαγγα ήταν έτοιμη νά φύγει. 'Εβαλα σ' ένα ζώο τὰ πράγματά μου, πήρα το φύλλο μεταβάσεως και χαιρέτησα το Διοικητή μου, τους άλλους αξιωματικούς και τους φίλους μου. Εισέπραξα αρκετές εύχες για «καλή τύχη» και «καλή σταδιοδρομία», ανταπέδωσα απ' τὰ ίδια κι' ακολούθησα τη φάλαγγα που είχε ξεκινήσει. Κατηφορίσαμε και σέ δυο ώρες φτάσαμε στο δημόσιο δρόμο. 'Από κει, μ' αυτοκίνητο κατέβηκα στο Β'. κλιμάκιο του τάγματος. Πήγα στο σιτιστή μου, ταχτοποιήθηκα «διαχειριστικώς» μαζί του κι' έτρεξα στο Στρατολόγο. Τοῦδωσα μία φωτογραφία και σ' ένα τέταρτο έπερνα, με χέρι που έτρεμε, ελαφρά, τ' απολυτήριο μου. Το κύτταξα καλά-καλά, το χαϊδεψα, το στριφογύρισα στα χέρια μου, το δίπλωσα με μεγάλη προσοχή και, μ' ακόμα μεγαλύτερη τῶβαλα στην τσέπη μου. 'Ημουν έτοιμος! Το πρωί θάφευγα για τὰ Γιάννενα.

'Η νύχτα μου φάνηκε, ατέλειωτη. Δεν έκλεισα μάτι. Σκεφτόμουν το αναπάντεχο γεγονός που με ξαναφερνε στην παλιά μου ζωή. Τη ζωή που θα ξανάρχιζα σέ λίγο. Σκεφτόμουν το σπίτι μου, που ύστερα από τόνον καιρό θα ξανάβλεπα.

'Αλήθεια! πῶς θα τους φαινόταν ὄγυρισμός μου; 'Ασφαλώς, ή μάννα μου θα λιποθυμούσε, ὅπως τότε που πήγα με

ἀδεια κι' ή ἀδελφή μου θάβαζε τις φωνές, αναστατώνοντας τη γειτονιά. 'Ο πατέρας μου με τον ἀδελφό μου θάμεναν ήρεμοι, μά βαθεία συγκινημένοι. Και το κορίτσι; Με περιμένει ἀραγε με λαχτάρα, ὅπως μου γράφει ή μήπως... Σάν πάω θα δοῦμε.

Μ' αυτές τις σκέψεις με βρήκε ή μέρα ἄνυπο. Σηκώθηκα και κατέβηκα στο μέρος που συγκεντρωνόταν ή φάλαγγα για τὰ Γιάννενα. Μπήκα σ' ένα αυτοκίνητο κι' ἄνυπόμονα περίμενα την ἐκκίνηση. Μά σάν πολύ ἄργουν νά φύγουν σήμερα! Γιατί έτσι; Συμβουλευτήκα το ρολόι κάποιου συναδέλφου — πρώην συναδέλφου θάθελα νά πῶ— και διαπίστωσα πῶς θάπρεπε νάχα-με φύγει. Μά νά, τὰ πρώτα ξεκινούν. 'Αντε, φύγομε.

Δυο-τρεις ὥρες ὕστερα απ' το μεσημέρι φτάσαμε στα Γιάννενα. Πήδησα βιαστικός βιαστικός απ' τ' αυτοκίνητο και, τρέχοντας σχεδόν, ἔφτασα στο πρακτορείο της «ΕΛΛ.Α.Σ.». Μ' ἀπαγοήτεψη διαπίστωσα πῶς ήτανε κλειστό. 'Υστερα από καμμιὰ ὥρα, ὅπως με πληροφορήσαν, θῆνοιγε. 'Εφυγα. 'Ασφαλώς, ή ὥρα δεν θ' ἄργοῦσε νά περάση. Καλά θάκανα ὅμως, νά πάω νά φάω κάτι. Εἶμαι νηστικός απ' το πρωί. Μπήκα σ' ένα ἐστιατόριο κι' ὅταν πλήρωσα το λογαριασμό, εἶδα μ' ευχαρίστηση, πῶς ή ὥρα πέρασε. Βγήκα και, βιαστικός πάλι, ἔφτασα στο πρακτορείο. Εὐτυχώς! Εἶναι ἀνοιχτό. Μπήκα, πήρα ένα εἰσιτήριο για τ' ἀεροπλάνο που θάφευγε ὕστερ' ἀπό δυο ὥρες και, βγήκα με το σκοπό νά σκοτώσω αυτές τις ὥρες που με χώριζαν απ' την ἀναχώρηση τ' ἀεροπλάνου. Πήρα μιὰ ἐφημερίδα, κάθησα σ' ένα καφενείο, παράγγειλα ἕναν καφέ κι' ἄρχισα απ' το σταυρόλεξο. Εἶχα διαβάσει τὰ «κοινωνικά» κι' ἐτοιμαζόμουν ν' ἀρχίσω τις «μικρές ἀγγελίες» ὅταν ἄκουσα

Τοῦ στρ. Γράτσια Μιχ.

το ρολόι της πλατείας νά χτυπά πέντε και μισή. Σηκώθηκα και σέ λίγο βρίσκομουν στο πρακτορείο. Οἱ ἐπιβάτες είχαν ἀρχίσει νά συγκεντρώνονται. Στις ἔξη εἴμαστε στ' ἀεροδρόμιο και, σέ μισή ὥρα, ἔχανα απ' τὰ μάτια μου τὰ Γιάννενα, πετώντας προς την 'Αθήνα.

'Ακολουθώντας την εὐθεία, περάσαμε πάνω απ' τὰ Τζουμέρκα, ἀφίνοντας πολύ δεξιά την 'Αρτα, πάνω απ' τ' 'Αγραφα, απ' το Βελοῦχι, ἀφήσαμε λίγο δεξιά μας τη Λαμία και σέ λίγο πετούσαμε πάνω απ' την Κοπαῖδα. 'Αντε, κοντεύουμε! 'Οπου νᾶναι θα φανή ή Πάρνηθα και ξωπίσω της ή 'Αθήνα. Νά ή Πάρνηθα ἐκεῖ κάτω! Σε λίγο τη φτάνομε. Κι' ή 'Αθήνα δεν ἄργει νά φανή. Πετᾶμε πᾶν' απ' τον Αἰγάλεω τώρα. 'Ολ' ή 'Αθήνα εἶν' ἀριστερά μας. Ψάχνω νά βρῶ το σταθμό Λαρίσης. Νά, αὐτός ἐκεῖ πρέπει νᾶναι. Τρία τετράγωνα πὸ πέρα βρίσκεται το σπίτι μου. Κάπου ἐκεῖ εἶναι. Ποῦ νά το γνωρίσης ὅμως, ἀνάμεσα σέ τόσες ὅμοιες ταρατσες; 'Από κάτω μας βρίσκεται τώρα ὁ Πειραιᾶς. Γυρνᾶμε προς το 'Ελληνικό. Το Χασάνι φαίνεται. 'Ανοιγόμαστε προς τη θάλασσα, κάνομε μιὰ μεγάλη στροφή και σέ λίγο, δυο-τρία τραντάγματα μᾶς εἰδοποιούν πῶς προσγειωθήκαμε.

Σέ λίγο, ή πόρτ' ἀνοίγει, ή σκαλίτσα μπαίνει και κατεβαίνομε. Σ' ένα τέταρτο, τ' αυτοκίνητο που θα μᾶς πάη στην 'Αθήνα βγαίνει απ' τ' ἀεροδρόμιο. Μόλις ἄρχισε νά σκοτεινιάζει. Τὰ φῶτα ἀναψαν στους δρόμους. 'Η Φαληρική ἀκτή, μ' ὅλες τις βραδυνές της ὁμορφιές, ξετυλίγεται πλάι μας. Τὴν ἀφίνομε πίσω, ἀκολουθώντας την

εὐθεία της λεωφόρου Συγγρού. Σε λίγο περνᾶμε την πύλη του 'Αδριανού για νά φτάσωμε, ὕστερ' ἀπό μερικά λεπτά, στο Πρακτορείο.

Κατεβαίνω απ' τ' αυτοκίνητο και σέ λίγο βρίσκομαι μέσα στο τράμ που θα με φέρη στο σπίτι.

'Η σκέψη αὐτή, πῶς σέ λίγο θα βρίσκομαι στο σπίτι μου, με τους δικούς μου με κάνει πολύ ἄνυπόμονο. Κι' αὐτὲς οἱ καθυστερήσεις στίς στάσεις μου δίνουν στα νεῦρα. Καί κείνη ή κυρία, θέλει πέντε λεπτά για νά κατεβῇ! 'Αντε κυρία μου, κάνε γρήγορα για νά φεύγομε! Ποῦ νά νοιώσῃ ὅμως την ἀγωνία μου! Μά νά, σέ λίγο φτάνομε και στη στάση μου. Κατεβαίνω και τρέχοντας σχεδόν, παίρνω το δρόμο που θα με φέρη σπίτι μου. Μόλις διακόσια βήματα ἀπέχω απ' αὐτό. Προχωρῶ πολύ γρήγορα και νοιώθω την καρδιά μου νά χτυπά ἄτακτα. Νά! Μόλις στρίψω αὐτή τη γωνία και προχωρήσω εἴκοσι βήματα, θα βρεθῶ στην πόρτα του σπιτιοῦ μου. Τὴ στρίβω τη γωνία. 'Ενα-δυο-τρία-τέσσερα... Με δυο πηδήματα ἀκόμα βρίσκομαι στα σκαλοπάτια. Με χέρι που τρέμει ἀπό συγκίνηση χτυπῶ την πόρτα. Ποῖος απ' ὅλους θα μ' ἀνοίξῃ; Πῶς θα τοῦς φανῶ; Μά γιατί ἄργοῦν; Ξαναχτυπῶ ἄνυπόμονα. 'Ακούω βήματα ἀπό μέσα. 'Ερχονται.

Νά, τώρα θ' ἀνοίξουν... Αἰσθάνομαι κάποιον νά με σκουντάει κι' ἀκούω μιὰ φωνή, σά νᾶρχεται ἀπό βαθεία, νά μου λέη: «Τι ἔπαθες ἀπόψε κι' εἶσαι τόσο ἀνήσυχος; 'Ερριξες και με το πόδι σου το στύλο της σκηνῆς και μᾶς πλάκωσε. Σήκω νά την φιάξεις».

Τρίβω τὰ μάτια μου κι' ἀνασηκώνομε λίγο. Τ' ἀντίσκηνο μᾶς ἔχει πλακώσει. Ψάχνοντας βρήκα τον πεσμένο στύλο τον στερέωσα και ξάπλωσα ἀναστενάζοντας. 'Ο σύντροφός μου ἄρχισε κι' ὅλας νά ροχαλίζει! Τόριξε ἀμέσως στον ὕπνο, ἀμέριμνος, χωρίς νά ξέρη που βρίσκῶνται και ποῦ μ' ἔφερε.

— Μά, μωρέ, την ὥρα που θᾶμπαινα στο σπίτι μου βρήκες νά με ξυπνήσης;

«ΠΙΝΔΟΣ»

Μά που νά μ' ἀκούσῃ! Κοιμάται τον ὕπνο του ἀθώου. 'Ο ἐγκληματίας!!!

Μιχάλης Γοάτσιος

ΟΧΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΟΧΙ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 35)

στρα στο πέραςμα των φανταρων μας διελύθησαν σάν χάρτινοι πύργοι. Φεύγει ὁ Ζαχαριάδης με την συντροφιά του κι' ἀκόμη φεύγει για νά εὔρη σωτηρία, ἄσυλο και παρηγοριά μέσα στην 'Αλβανία. Τώρα με το διάγγελμά του μᾶς λέγει πῶς διέταξε το παύσατε πῶρ. Τοῦ ἀπαντοῦμε ὅτι δεν διέταξε το παύσατε πῶρ ἀλλά δεν ἔχει τόπο νά σταθῇ νά δώσῃ το παράγγελμα «Πῶρ κατὰ θέλησιν». Μόνον στα γειτονικά κράτη ὑπάρχει μέρος νά σταθῇ. 'Ας το δοκιμάσῃ σάν θέλει αὐτός κι' ὅλη του ή συντροφιά.

'Απ' ἄκρη σ' ἄκρη πάλιν θ' ἀκουσθῇ ένα ΟΧΙ.

Β. Σταυρογιαννόπουλος
'Αντ)ρχης

ΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΝΝΑ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 38)

πάμε για το Πολυτεχνεῖο, μᾶς μίλησες την ἀλήθεια και μᾶς εἶπες: Ποῖος θέλει νά γραφτῇ νά πάη, για νά ζήσῃ σάν ἄνθρωπος. Καί δυο-τρεις που κίνησαν μετανοιωμένοι απ' αὐθροπισμοῦ, αἰώνιο παράδειγμα τοῦ—νόμιζαν πῶς δεν θα τοῦς πᾶνε στο Πολυτεχνεῖο — μόλις ἤρθαμε ἐδῶ τότε πείστησαν. Τῶρα μαθαίνομε τέχνες και θα πάμε μιὰ ὥρα στα σπῆτια μας, νά ζήσουμε καλοῖ και τιμημένοι της θά τραβήξῃ μπροστά μᾶς μ' ὅλη τη νεολαία της γαλαζίας κι' αἰώνιας Πατρίδας του καλοῦ. Πιστεύει τώρα. Πιστεύει στο ἐλεύθερο ἀτομό της και δεν δέχεται τη χτηνώδικη ζωή. Βλέπει μπροστά νά ξανοίγεται ὁ ὡραῖος δρόμος των 'Ελληνικῶν ἰδανικῶν, λουσμένος στον ἥλιο του ἀνθρωπισμοῦ, που φωτίζει ἀθάνατα μνημεῖα πολιτι-

κι' ὅ,τι θέλουμε κάνομε, ὅπως εἶσαι στον πολιτικό σου βίο. 'Εχομε κρεβάτια και τὰ λοιπά. 'Από φαγητό, 3 φορές την ἑβδομάδα κρέας. Μαρμελάδα, γάλα το πρωί. 'Ετοιμα τὰ βρίσκουμε στην τραπεζαρία. Τρῶμε και τ' ἀφίνουμε και φεύγομε. Με ένα λόγο ὑπηρετές πολλούς κι' ἐμεῖς σάν ἀριστοκράτες. Σε ευχαριστῶ μ' ὅλη μου την ψυχὴ γιατί μου ἀνοίξες τὰ μάτια. Δεν σέ ξεχνᾶμε ποτέ.

Σέ χαιρετῶ με ἀγάπη το παιδί σου

Πλεξίδας Διονύς. τοῦ Κων)νου Καταγόμενος ἀπὸ το 'Ισσαρι ή Παληοκκλησιὰ-Καρδίτσης.

Δεν χρειάζεται κανένα σχόλιο. Τὰ 'Ελληνόπουλα αὐτὰ και μαζί 1000 ἄλλα ἀκόμα. Ξαναβρήκαν το δρόμο τους, τον ὡραῖο δρόμο της ἐλπιδοφόρας 'Ελληνικῆς νεότητος. 'Εκφράζουν την εὐγνωμοσύνη τους στο Χριστιανικό 'Εθνος και στη Στοργική Μάννα τους Βασίλισσα Φρειδερίκη, που τη ζωή της ἀφιέρωσε στην ἐξυπηρέτηση των παιδιῶν της 'Ελλάδας και το 'Εργο της, 'Εργο βαθεία ἀνθρώπινο, χριστιανικό και κοινωνικό μαρτυρᾶνε τὰ θαυμάσια 'Ιδρύματα των παιδοπόλεων, των 'Αναμορφωτικῶν Σχολῶν, της 'Ελληνικῆς Μερίμνης και τῶς ἄλλα, δημιουργήματα της ἀκατάβλητης αὐτῆς Γυναικῆς και ἀληθινῆς Μάννας. Οἱ ἀρνητὲς τοῦ γυναικείου προορισμοῦ, τόσο την συκοφάντησαν, μᾶ ή ἱστορία θα πάρῃ το ὄνομά της, ὑπέροχο σύμβολο ἀνθρωπισμοῦ, αἰώνιο παράδειγμα τοῦ—νόμιζαν πῶς δεν θα τοῦς πᾶνε στο Πολυτεχνεῖο — μόλις ἤρθαμε ἐδῶ τότε πείστησαν. Τῶρα μαθαίνομε τέχνες και θα πάμε μιὰ ὥρα στα σπῆτια μας, νά ζήσουμε καλοῖ και τιμημένοι της θά τραβήξῃ μπροστά μᾶς μ' ὅλη τη νεολαία της γαλαζίας κι' αἰώνιας Πατρίδας του καλοῦ. Πιστεύει τώρα. Πιστεύει στο ἐλεύθερο ἀτομό της και δεν δέχεται τη χτηνώδικη ζωή. Βλέπει μπροστά νά ξανοίγεται ὁ ὡραῖος δρόμος των 'Ελληνικῶν ἰδανικῶν, λουσμένος στον ἥλιο του ἀνθρωπισμοῦ, που φωτίζει ἀθάνατα μνημεῖα πολιτι-

λείου. Δεν θα κατηγορήσει κανένας την Ελληνική νειότη για σωβινισμό. Η Ελληνική νειότη πιστεύει στο πανανθρώπινο ιδανικό, οι χιλιόχρονοι άγδνες της γι' αυτό γινήκαν. Η Ελληνική νειότη δέχεται και αξιοποιεί κάθε ξένο προοδευτικό έργο. Η Ελληνική νειότη ήταν και είναι πρωτοπόρα στους τίμιους άγδνες για μιά καλλίτερη ζωή. Γι' αυτό δεν δέχτηκε ούτε δέχεται άλυσσίδες. Πιστεύει στην Κοινωνική Δικαιοσύνη και την κάνει πράξη. Έν όνόματι όμως της νέας ζωής, δεν άπαρνιέται τον έαυτό της. Δεν γκρεμίζει τις αξίες που πάνω τους στηρίχτηκε ή εξέλιξη της κοινωνίας για τη δημιουργία του σημερινού πολιτισμού. Δεν παύει να άντικρύζει τη γλυκιά μορφή του Θεάνθρώπου της Ναζαρέτ κι' άπ' τό στόμα του μεγάλου άνθρωπιστή, να διδάσκει την άληθινή βάση για κάθε κοινωνικό ξεκίνημα, για κάθε κοινωνική ανάπτυξη. Κι' ή βάση μιά είναι: «Η πίστη στον άνθρωπο και ή αγάπη σ' αυτόν».

ΘΑΝΟΣ ΚΑΡΒΕΛΑΣ

ΚΑΤΑΡΑ ΣΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΤΕΣ

Βρέχει... αίμα και φωτιά και σίδηρο άντάμα
άκου πόσο λυπητερά χτυπάει κι' ή καμπάνα...
Σκορπίσατε τη συμφορά, τη θλίψη την όρφάνια
τά σπίτια μας τά κάψατε.
Βρέφη, Παπάδες, γέροντες άλύπητα τους σφάξατε
Σκεπάσατε με σάβανα της γής και τά ούράνια.

Κοπέλλες άγγελόμορφες που άντέστησαν στη βία
έπεσαν Ζαλογγίτικα άπ' τό βρωμερό σας χέρι
με βόλι, με μαχαίρι... Προδότες
γυιοι του Ιούδα και του Άλη θρεμένοι μ' άμαρτία.

Μά πέρασαν οι συμφορές
κι' άπόμειναν τά θλιβερά τ' άχνάρια
του διάβα σας... Σε δυο τάφους θάψαμε, Βίτσι και
Γράμμου τις κορφές
τά αίσχρά σας τά κουφάρια.

«Άκου... τώρα χαρμόσυνα χτυπάνε οι καμπάνες
για πάντα άπ' την Ελλάδα μας, ή προδοσία έχάθη.
Στό Βίτσι και στο Γράμμο έτάφη».

Χαρήτε άδέλφια, όλοι μαζί
γονατιστοι στο χώμα
με μιά κραυγή στο στόμα
Κατάρρα στους Κομμουνιστές, ή Ελλάδα μας να ζη!

Λουβρος Θεόδωρος
'Αντ)ρχης

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΜΑΣ

Στρατ. Κώστα Άρμενόπουλου

Τόν Οκτώβριο του 1940 ό πόλεμος μαίνονταν στην Εύρώπη. Οί φασιστικές στρατιές του Χίτλερ και του Μουσσολίνι είχαν ξεχυθεί σαν ένας όρμητικός χείμαρρος που ξεχειλίζει τό χειμώνα κι' άπειλοδσαν να πνίξουν τη γηραιά Ήπειρο.

Η Γαλλία είχε καταθέσει τά όπλα. Η Πολωνία, ή Ολλανδία, τό Βέλγιο, τό Λουξεμβούργο, ή Δανία, ή Νορβηγία, τά περισσότερα μικρά κράτη της Εύρώπης είχαν καταντήσει, τό καθένα, μιά άπλη έπαρχία του Γ' Ράιχ και ή Βρετανική αυτοκρατορία πάλευε άπεγνωσμένα να διατηρηθή στη ζωή.

Η κυριαρχία του Γερμανοϊταλικού φασισμού στην Ήπειρωτική Εύρώπη φαινονταν πλή-

ρης. Κανένα Έθνος, κανένα Κράτος, κανένας λαός, δεν τόλμοσε ν' άντικρύση κατάματα τον κολοσσό του Γερμανικού στρατού.

Στό νεύμα του Σατράπη, λαοί και Κυβερνήσεις της Εύρώπης, ύποκλινονται βαθιά και οι μηχανοκίνητες άξονικές φάλαγγες τσαλαπατούσαν κάτω άπ' τις έρπύστριες των τάνκς τους τις έλευθερίες των λαών.

Με την πεποίθησή τους για την τελική νίκη, οι Χίτλερ και Μουσσολίνι άπόλυτη, στις 28 Οκτωβρίου 1940, στέλνουν τον Ιταλό πρεσβευτή στην Αθήνα Γκράτσι να επιδώση τό τελεσίγραφό τους στον Κυβερνήτη μας. Σε τρεις ώρες, λέει τό ποταπό αυτό ύποκειμενο, θά μάζ παρα-

δώσης σκλάβά την Πατρίδα σου, άλλοιώς οι φάλαγγές μας θά σε συντρίψουν. Ο Γκράτσι, και πίσω άπ' αυτόν, οι άφέντάδες της Εύρώπης, φαίνονται σίγουροι για την επιτυχία τους.

Γελιένται όμως. Γιατί στο πρόσωπο του τότε Κυβερνήτη Μεταξά, ή μικρή χώρα με τις μεγάλες παραδόσεις, ή μάτη όργη και περηφάνεια όρθώνει πανώριο τό μπόι της και κραυγάζει: ΟΧΙ. Κι' αυτό τό περίτρανο, τό άτρόμητο ΟΧΙ γίνεται σάλπισμα λευτεριάς, που μέσ' άπ' τους αϊθέρες ξεχύνεται για να φθάση παρήγορο κι' έλπιδοφόρο σ' όλες τις σκλαβωμένες χώρες και σ' όλους τους άγωνιζόμενους λαούς, για να ζωντανέψη την πίστη για την τελί-

κή νίκη του Ιδανικού της λευτεριάς, που τόσο σκοτεινό φάνταζε κείνες τις μέρες.

Ο Ιταλός πρεσβευτής, ό Χίτλερ, ό Μουσσολίνι, όλοι οι όμοιοί τους, όποια μάσκα κι' άν φορουν, μ' όποια μορφή κι' άν παρουσιάζονται, τaráσσονται. Τό χοντρό τους τό μυαλό δεν μπορεί να χωνέψη αυτό τό ΟΧΙ. Πώς είναι δυνατόν, άναλογίζονται, αυτή ή μικρή ΕΛΛΑΔΑ να άντιστέκεται στις έπιθυμίες μας, όταν οι Ισχυροί της γής τρέμουν την όργη μας;

Κι' όμως! «Οχι μονάχα την όργη τους άψηφάμε, αλλά και μάθημα σκληρό τους δίνουμε και ΝΙΚΗ περίλαμπρη και διαλεχτή κερδίζουμε, συντρίβοντας τις βάρβαρες όρδές τους».

Κι' εύλογα θά ρωτήση ό κάθε ξένος μ' άπορία:

Πού βρήκαμε έμείς οι Έλληνες αυτή τη δύναμη; Από ποιές δυνάμεις άντλήσαμε τό θάρρος και την πεποίθησή μας για τη ΝΙΚΗ;

Θ' άπαντήσουμε σ' αυτούς τους κυρίους, έχθρους ή φίλους, ως έξης: Η Ελλάδα έχει μιά Ιστορία 3000 χρόνων. Άν κανείς κάνει τον κόπο ν' άνοίξη αυτή την Ιστορία, άπό περιέργεια έστω, σ' όποια σελίδα της θά συναντήσει άφατες δόξες, ήρωικούς θριάμβους, μύριους έχθρους που συντρίφτηκαν και πάντοτε την ίδια άπότομη κοφτή και λεβέντικα περίφανη άπάντηση σε κείνους που έπιβουλεύονται τη λευτεριά μας. ΟΧΙ...

Τό 479 π.χ. οι Αθηναίοι άπάντησαν στον Ξέρξη, που σαν άλλος Γκράτσι, ζητούσε ξεδιάντροπα να ύποταχτούμε χωρίς μάχη. «Όσο ό ήλιος δεν αλλάζει την τροχιά του, ούτε έμείς θά δηλώσουμε φιλία στον Ξέρξη. Αλλά θά άμυνθοιμε, με συμμάχους τους θεούς και τους ήρωες, των όποιων αδιάντρωπα έκαψε αυτός τους ναούς και τ' αγάλματα».

Στις 25 Μαΐου 1453 ό Παλαιολόγος άπάντησε στον Πορθητή που ζητούσε να του παραδώση την πόλη. «Τό να σου παραδώσω την πόλη, ούτε δικό μου δικαίωμα είναι, ούτε κανε-

νός άλλου άπ' όσους κατοικούν έδω. Αντίθετα είμαστε όλοι σύμφωνοι να πεθάνουμε υπερασπίζοντας την, χωρίς να λυπηθούμε τη ζωή μας».

ΟΧΙ λοιπόν άπάντησαν οι Αθηναίοι στον Ξέρξη. ΟΧΙ ό Παλαιολόγος στον Πορθητή. ΟΧΙ οι θρυλικοί υπερασπιστές του Μεσολογγίου στον Όμέρ Βρυώνη. ΟΧΙ ό Παπαφλέσσας στον Ίμπραήμ. ΟΧΙ! Χίλιες φορές ΟΧΙ άπαντήσαμε και μείς στις 28 Οκτωβρίου 1940, στις 6 Απριλίου 1941 και σήμερα στον Φασίστα εισβολέα.

Νά λοιπόν άπό που έμείς, οι μιά χούφτα Έλληνες, άντλήσαμε τη δύναμη να βροντοφωνάξουμε στους έπιδρομείς τό γιγάντιο ΟΧΙ. Τό άντλήσαμε άπ' την Ιστορία μας, άπ' τις ήρωϊκές μας παραδόσεις, άπ' τά ιδανικά μας.

Ποιά όμως είναι τά ιδανικά που μάζ ένέπνευσαν και μάζ ώδήγησαν σ' αυτή τη μεγαλειώδη άντίσταση και μάζ χάρισαν την άπαράμιλλη ΝΙΚΗ;

Είναι ή άληθινή Δημοκρατία. Είναι ή Τιμή και ή Έλευθερία του ανθρώπου. Στο θαυματουργό όνομα της Δημοκρατίας, της τιμής και της Έλευθερίας, οι άθνατοι Έλληνες ρίχτηκαν στη θανάσιμη πάλη και άναδείχτηκαν τροπαιούχοι. Στο όνομα αυτής της Δημοκρατίας, της Τιμής και της Έλευθερίας, όλοι οι Έλληνες θαυματούργησαν δημιουργώντας τό υπέροχο έπος του 1940-41 και 1946-49.

Οί έννοιες αυτές είναι σήμερα στά στόματα όλων. Έκφράζονται κι' άπό Δημοκράτες κι' άπό έχθρους της Δημοκρατίας και δύσκολα ό καθένας μπορεί να καθορίση σήμερα την ακριβή φύς αυτά θέλουν τους ανθρώπους άψυχα και άβουλα όργανα χωρίς καμιά πρωτοβουλία, όμοιότητα και αυτόματα στους τρόπους της ζωής τους και στις έκδηλώσεις τους, μηχανικά ρολοι ή αυτομάτα, όρκίζονται μπότ, μάζα χωρίς κρίση.

Για τον κάθε Έλληνα, και για τον τελευταίο γεωργό ακόμα, άποχτάν, έστω άσυνειδητα, όντότητα και ουσιαστικό περιεχόμενο, για τό όποιο άξίζει να θυσιάσθης.

Τι θά πη όμως Τιμή; Τιμή θά πη άξία. Η άξία μας ως ανθρώπων, με τη δική του προσωπικότητα, ό καθένας, που μπορεί να δράση έλεύθερα και δημιουργικά.

Τιμή θά πη ακόμα για μάζ τους Έλληνες ή οικογένεια, όπως αυτή δημιουργήθηκε και έξελιχτηκε 3000 χρόνια τώρα, μ' όλες τις παραδόσεις και τις άντιλήψεις που έχουμε έμείς οι Έλληνες γι' αυτήν. Θά πη άκόμα ή Θρησκεία του Χριστού και όλα όσα έμείς αγαπάμε και λατρεύουμε σε τουτόν έδωτόν τόπο.

Χίλιες δυο δικαιολογίες και πολιτικές ριβερέντζες βρήκαν οι έχθροι μας, άνάμεσα στους αϊδνες και σήμερα ιδιαίτερα οι Γερμανοϊταλοί φασίστες και τά όργανα του Σλαυισμού—οί κομμουνιστοσυμμορίτες—για να καλύψουν τις έπιθέσεις τους. Στο βάθος όμως αν ψάξουμε θά βρούμε πάντα την ίδια αίτία, ότι δηλαδή οι έπιθέσεις των έχθρων μας είχαν στόχο αυτά τά ιδανικά μας κι' αυτόν τον άφανισμό έπεδίωκαν με λύσσα. Γιατί οι έχθροι μας ήταν τότε και είναι και σήμερα, χώρες που κυβερνοούνται άπό όλοκληρωτικά καθεστώτα, αδιάφορο αν τότε είχαν τό όνομα Ναζι του Χίτλερ, ή Φασίστες του Μουσσολίνι και σήμερα παρουσιάζονται με τη μάσκα του κομμουνιστή.

Και ό Ναζισμός και ό Φασισμός και ό Κομμουνισμός είναι όλοκληρωτικά καθεστώτα—μυθόρα ή κόκκινα—άνάλογα με τό χρώμα που προτιμούν, και τό ίδιο μανιακό πολεμάν όλα, τά ιδανικά της Έλευθερίας, άτιμής και της Τιμής και της φύς αυτά θέλουν τους ανθρώπους άψυχα και άβουλα όργανα χωρίς καμιά πρωτοβουλία, όμοιότητα και αυτόματα στους τρόπους της ζωής τους και στις έκδηλώσεις τους, μηχανικά ρολοι ή αυτομάτα, όρκίζονται μπότ, μάζα χωρίς κρίση.

Ο πόλεμος του 1940-41, ό πόλεμος του 1946-49 είναι στην ουσία πόλεμος άνάμεσα σε δυο κόσμους.

Άπ' τη μιά μεριά στέκεται ό

κόσμος της 'Ελευθέρας προσω-
πικότητας με την αξία και την
τιμή της. 'Ο κόσμος της Δημο-
κρατίας, της προόδου και του
πολιτισμού, όπως τον διαμόρ-
φωσε 3000 χρόνια τώρα ο 'Ελ-
ληνισμός και ο Χριστιανισμός.
'Απ' την άλλη μεριά στέκεται ο
κόσμος του ολοκληρωτισμού, ο
κόσμος της αβουλής και άψυχης
μάζας, ο κόσμος των ρομπότ,
όπως τον ήθελαν κι' όπως τον
έπλασαν, από τότε που γεννή-
θηκε ο κόσμος, οι Βάρβαροι.

'Ο αγώνας μας του 1940—41
λοιπόν και ο σημερινός, αποτε-
λεί έναν ενιαίο και αδιάσπαστο
κρίκο.

Και τότε και σήμερα ένας ή-
ταν ο έχθρός μας. 'Ο ολοκλη-
ρωτισμός—Φασισμός ή Κομμου-
νισμός αδιάφορο—ή μορφή μό-
νο άλλαξε.

'Ο αγώνας αυτός δεν περιο-
ρίζεται μόνο μέσα στα 'Ελληνι-
κά πλαίσια. Ξαπλώνεται πολύ
πέρα απ' τα σύνορά μας. 'Αγ-
καλιάζει όλο τον κόσμο και θα
διαρκή αιώνια. Είναι πάλη σκλη-
ρή και άδυσώπητη ή οποία γί-
νεται κάθε φορά που οι βάρβα-
ροι θέλουν να έμποδίσουν την
άνθρωπότητα να βαδίση μπρο-
στά, προς την πρόοδο και τον
πολιτισμό, αφού ο πολιτισμός
είναι δημιούργημα, αποκλειστι-
κό έργο των ελευθέρων άν-
θρώπων.

'Η άβουλη και άψυχη μάζα,
έτσι όπως την πλάθουν τα όλο-
κληρωτικά καθεστώτα, είναι ά-
νικανη να σκεφθί και να δημι-
ουργήση. Συνηθίζει να υποτάσ-
σεται, άτροφεί και εύνουχίζεται
πνευματικά, γίνεται ήλίθια, πα-
θητική και άδρανής. Δεν μπορεί
να λύση κανένα απ' τα προ-
βλήματα που την άπασχολούν.
Ούτε τα υλικά, ούτε τα οικονο-
μικά. Παρατείνεται απ' την πνευ-
ματική πρωτοβουλία και τη δη-
μιουργική πρωτοτυπία. Κι' αυ-
τό το κάνει χάριν μιας κατά-
φαντασίαν οικονομικής ευμά-
ρειας σαν αποτέλεσμα της πε-
ρίφημης «Κοινωνικής Δικαιοσύ-
νης», που όχι μόνο δεν την πε-
τυχαίνει, αλλά αντίθετα με τα
πεντάχρονα πλάνα και τις πεϊ-
νες, καταντάει να πεθαίνει μα-

ζικά.

Να λοιπόν ποιό είναι το νό-
ημα του αγώνα, του δικού μας
αγώνα και του αγώνα που γί-
νεται σε παγκόσμια κλίμακα
ανάμεσα στα δυο στρατόπεδα
και που έκφράζεται στα έρω-
τήματα: ΤΙΜΗ και ΕΛΕΥΘΕ-
ΡΙΑ του ΑΝΘΡΩΠΟΥ ή ΑΒΟΥ-
ΛΗ και ΑΨΥΧΗ ΜΑΖΑ; ΠΟ-
ΛΙΤΙΣΜΟΣ ή ΑΠΟΚΤΗΝΩΣΗ
που οδηγεί στον έκ βλακείας
θάνατο;

Σ' αυτόν τον παγκόσμιο ά-
γωνα ή 'Ελλάδα του ΟΧΙ πέρ-
νει ήγετική θέση. Είναι ή Ση-
μαία, το σύμβολο της μαχόμε-
νης ανθρωπότητας. Είναι όμως
ταυτόχρονα και ο πρωτοπόρος,
ο ήγέτης. Και είναι άναμφι-
σβήτητα τέτοια ή 'Ελλάδα, για-
τί το συστατικό ενός ήγέτη εί-
ναι το παράδειγμα και προνό-
μιό του ή θυσία. Δυο πράγμα-
τα δηλαδή που ή 'Ελλάδα έ-
δωσε μ' άπλοχεριά σε τουτον
τον αγώνα, άφοι δυο φορές
μέσα σε έννέα χρόνια ρίχτηκε
μόνη ένάντια σε στρατιωτικούς
υπερκολοσσοίς, όταν οι άλλοι
—οί δυνατοί—λίγιζαν και έπε-
φταν, σακάτηδες, κρεμασμέ-
νοι, ξεσπιτωμένοι, έρείπια και
χαλάσματα άποτελούν τη ση-
μερινή 'Ελλάδα.

Αυτός όμως ο ήγετικός ρόλος
της 'Ελλάδας δημιουργεί γι'
αυτήν μεγάλο προορισμό, αλλά
το ίδιο και μεγάλες ευθύνες.

Ποιός όμως θα φορτωθί αυ-
τές τις ευθύνες; Ποιός θα γίνη
ο φορέας της νέας Ιστορικής
μας άποστολής;

Χωρίς καμμιά άμφιβολία θα
γίνουν αυτοί που μέχρι τώρα
ώδηγησαν την 'Ελλάδα σ' αυ-
τό το δοξασμένο δρόμο.

Θα γίνουν οι ήρωϊκοί μαχη-
τές του Γράμμου και του Βίτσι.
Ευπνευστές και καθοδηγη-
τές τους στο δύσκολο έργο που
άναλαμβάνουν θα είναι οι με-
γάλες φυσιογνωμίες του άγώ-
να μας. Αυτοί που ένέπνευσαν
το ΟΧΙ και ο Νικητής 'Αρχι-
στράτηγος. Συμπαράστατες τους
ολόκληρος ο 'Ελληνικός λαός.

Στρ. Κ. 'Αρμενόπουλος

ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Τώρα που θα πάμε στο χωριό
λές μητέρα όλα να τα βρούμε;
την έκκλησιά με το καμπαναριό,
τη βρύση, κρύο νερό να πιούμε;

Τώρα που θα πάμε στο χωριό
λές να βρούμε το περιβολάκι;
το σπιτάκι μας, το μαγειριό
και τ' άσπρο μας, τ' άπροβατάκι;

"Αν δέν τ' άβρουμε παιδί μου
[πιστό
το σπίτι μας, την έκκλησιά,
μή φοβηθής, έχει μαζί σου τον
[Χριστό
που δίνει την ούράνια εύλογία!..

Ν. Α. Τέντας

Μαθ. Γ' άρρένων τάξ. Ε'

**'Η 'Ελλάς του 1949
προμαχοίσα και πά-
λιν δια την 'Ανθρω-
πότητα, ένίκησε εις
τον αγώνα έναντίον
του έγκλήματος και
της βαρβαρότητας.**

**'Η 'Ελλάς του 1949
με το άγιο αίμα των
παιδιών της, έδρεψε
στο Γράμμο, στη
Μουργανά και στο
Βίτσι, τη θεία δάφνη
της 'Ελευθερίας.**

**Ζήτω ή άθάνατος
και αιώνια 'Ελλάς.**

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 12

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Υ	Ρ	Α	Η	Κ	Ο	Σ	•	Υ	Ε	Α
2	Ε	•	Ρ	Υ	Υ	•	•	Β	Ι	Α	Ψ
3	Γ	Τ	Ε	Ν	Α	•	•	Χ	Ι	Τ	Ρ
4	•	Α	Υ	Α	•	•	Γ	Α	Β	Ι	Υ
5	Γ	•	Α	•	Χ	Η	•	•	Ε	Υ	Ι
6	Δ	Υ	•	Α	Τ	Ι	Η	•	Α	Α	•
7	Μ	Ο	Α	•	Ε	Λ	Α	Τ	Α	•	Β
8	Α	Β	Ε	Μ	Υ	•	•	Ο	Ρ	Α	•
9	Ρ	Η	Τ	Α	Ι	•	•	Γ	Π	Ι	Τ
10	Α	Ρ	Ο	Υ	•	•	Δ	Υ	Ο	Δ	Ο
11	Ι	Α	Σ	•	Π	Ε	Ι	Υ	Α	Δ	Α

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

- 1) Βουνό μας που είναι προω-
ρισμένο να γίνεται ο τάφος
των έχθρων μας.—Τά άκούμε
άπό το ραδιόφωνον.
- 2) Μας την διετάρaxαν οι σλα-
βόδουλοι.—'Αρχαίος "Ελλην
σοφός (αίτ.).
- 3) 'Αποκαλούνται έτσι τα Δαρ-
δανέλλια.—'Εσπεροειδή που
γίνονται μόνο γλυκό.
- 4) Πρόθεσις.—Την κάνουν τα ό-
χήματα αλλά και οι άνθρω-
ποι (αίτ.).
- 5) 'Η κόψη του μαχαίριου.—'Α-
ριθμητικόν (δοτ.).
- 6) 'Υποθετικόν.—Καταχθόνια.—
Πρώτη ποιότης στα καταστή-
ματα.
- 7) 'Εγώ (ξεν.). — Φυτρώνουν ά-
φθονα στα βουνά μας.
- 8) 'Αδιάντροπη.—Βρίσκεται στις
παραπομπές στα βιβλία.
- 9) Αί διαταγαί αυτές έκτελούν-
ται κατά γράμμα.—'Εχει κά-
θε άνθρωπος το δικό του...
- 10) Το φώναζαν μπροστά στον
Πιλάτο και στο Χριστό οι 'Ε-
βραίοι.—'Ανέβασμα.
- 11) Κτητ άντωνυμία (γεν.) —
Κοροϊδευτικός χαιρετισμός
του άδηφάγου (δημ.).

«ΠΙΝΔΟΣ»

ΛΥΣΕΙΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

'Η ηλικία του

'Αποκλείεται να έχη γεννηθί με-
ταξύ του 1900 και 1947 γιατί το με-
γαλύτερο άθροισμα (έτος 1939) εί-
ναι 22 και όχι 27. Άρα ο κύριος
αυτός γεννήθηκε το 18... Τα δύο
αυτά ψηφία μας δίνουν άθροισμα
9 άρα τα δύο άλλα πρέπει να δι-
νουν άθροισμα 18 και μόνον δύο 9
μας δίνουν το σύνολο αυτό. Άρα
ο κύριος αυτός γεννήθηκε το 1899
και είναι ηλικίας 48 έτών.

Συγγραφικό λάθος

Ναί, γιατί σε κάθε στιγμή, μόνο
το επάνω ήμισυ των τροχών γύριζε
προς τη διεύθυνση της 'Αθήνας. Το
κάτω ήμισυ γύριζε αντίθετως προς
τά πίσω.

Ζευγαρώστε τους

Τα άντρώγινα είναι (οί άνδρες
με αριθμούς, οι γυναίκες με άλφα-
βητικά ψηφία): 1ε, 2ζ, 3στ, 4δ, 5β,
6α, 7γ, 8η.

Μία έρώτησις

Το σπύρτο! (Μοιάζει λιγάκι με το
αύγο του Κολόμβου, έ;).

Το παιχνίδι των έρωτήσεων

- 1) Βασιλεύς, πρίγκιψ, δούξ, μαρ-
κήσιος, κόμης, υποκόμος, βαρώνος.
- 2) Ναί. 'Ακόμη γρηγορώτερα ό-
μως μεγαλώνουν, άν το φως αυτό
άναβουβύνη με μεγάλη ταχύτητα.
- 3) 'Οχι. Δεν πέφτει μόνον απ' τον
ούρανό προς τη γή, αλλά άνεβαί-
νει κάποτε απ' τη γή προς τα σύν-
νεφα.
- 4) 'Ο Ουίλλιαμ Χάρρισον 68 έτών.

Παιγνίδι

Να πώς: 999 και 99.

Σύν, πλήν, επί

123 - 4 - 5 = 77 συν 8X9.

Πρόβλημα

Είναι ο αριθμός 83 (22 συν 11-33)

Το γράμμα

• Όλος ο κόσμος.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

Ἡ ἡλικία του

Ρώτησαν κάποιον πόσων ἐτῶν εἶνε κι' ἐκεῖνος ἀπάντησε :

— "Ἄν προσθέσετε τὰ ψηφία τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεώς μου, θὰ ἔχετε ὡς ἄθροισμα 27. Ἄν πάλι προσθέσετε τὰ ψηφία τοῦ ἀποτελοῦν τὴν ἡλικία μου θὰ βρῆτε 12.

Μπορεῖτε νὰ βρῆτε πότε γεννήθηκε καὶ πόσων ἐτῶν εἶνε ;

Συγγραφικὸ λάθος

"Ενας συγγραφεὺς ἔγραψε σ' ἓνα μυθιστόρημά του : «Τὸ ἀμάξι συνέχιζε τὸ δρόμο του. Οἱ τροχοὶ του γύριζαν ὀλοταχῶς πρὸς τὴν Ἀθήνα...» Ἀλλὰ ὁ διορθωτὴς ἀλλάξε ὡς ἐξῆς τὶς φράσεις αὐτές : «Τὸ ἀμάξι συνέχιζε τὸ δρόμο του πρὸς τὴν Ἀθήνα. Οἱ τροχοὶ του γύριζαν ὀλοταχῶς...» Ἦταν ἀπαραίτητη αὕτη ἡ μεταβολή ;

Ζευγαρώστε τους

Σ' ἓνα χορὸ τοῦ Χόλλυγουντ, παρευρέθησαν διάφοροι ἀστέρες ἀρσενικοὶ ἢ θηλυκοί, μὲ τοὺς ἢ τὶς συζύγους των. Ὁ κοσμικὸς ρεπόρτερ, ποὺ σημείωσε τὰ ὀνόματά τους γιὰ νὰ τὰ δημοσιεύσῃ στὴν ἐφημερίδα, τ' ἀνακάτεψε κατὰ λάθος. Μήπως μπορεῖτε νὰ τὸν βοηθήσετε νὰ σχηματίσῃ τὰ ἀντρώγυνα; Τὰ ὀνόματα εἶνε τὰ ἐξῆς :

1) Χόμφρεϋ Μπόγκαρτ. 2) Χάρρυ Τζέιμς. 3) Ρόμπερτ Ταίηλορ. 4) Ντέζι Ἀρναζ. 5) Ἑλλιστ Ροῦτβελτ. 6) Ἀντρέ Κοστελάνετζ. 7) Λεοπόλδος Στοκόβσκυ. 8) Ἀρτι Σόου.

α') Λιλὴ Πόνς. β') Φαίη Ἐμερσον. γ') Γκλόρια Βάντερμπιλτ. δ') Λούισλ Μπῶλ. ε') Λῶ-

ρην Μπάκωλ. στ') Βαρβára Στάνγουϊκ. ζ') Μπέττυ Γκραϊνμπλ. η') Κάθλιν Γουίνσορ.

Μία ἐρώτησις

Ὑποθέσετε ὅτι μπαίνετε βράδυ σ' ἓνα κατασκότεινο δωμάτιο μέσα στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν : 1) μιὰ λάμπα πετρελαίου, 2) ἓνα κερί, 3) ἓνα καμινέτο καὶ 4) ἓνα μπέκ φωταερίου. Ἐχοντας τώρα ὑπ' ὄψιν σας ὅτι μπαίνοντας στὸ δωμάτιο αὐτὸ διαθέτετε ἓνα σπέρτο, μπορεῖτε νὰ βρῆτε ποῖο πρᾶγμα πρέπει ν' ἀνάψετε πρῶτο ;

Τὸ παιγνίδι τῶν ἐρωτήσεων

1) Ποιὰ εἶνε ἡ κανονικὴ σειρά τῶν παρακάτω τίτλων εὐγενείας ; Μαρκήσιος, πρίγκηψ, κόμης, δούξ, βαρώνος, βασιλεὺς, ὑποκόμης.

2) Τὰ φυτὰ μεγαλώνουν γρηγορώτερα, ἂν ρίχνετε πάνω τους ἓνα δυνατό φῶς τῆ νύχτα ;

3) Ὁ κεραυνὸς κινεῖται μόνον ἀπὸ πάνω πρὸς τὰ κάτω ;

4) Ποιὸς ἦταν ὁ γηραιότερος Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ;

Παιγνίδι

Πῶς μπορούμε νὰ διαιρέσου-με τὸν ἀριθμὸ 1000 σὲ πέντε 9 ;

Σύν, πλήν, ἐπὶ

Βάζοντας στὶς κατάλληλες θέσεις, ἀνάμεσα στοὺς παρακάτω ἀριθμοὺς, ἓνα σημεῖο τῆς προσθέσεως, δυὸ τῆς ἀφαιρέσεως καὶ δυὸ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ πρέπει νὰ ἔχετε μιὰ σωστὴ ἐξίσωσι :

$$1\ 2\ 3\ 4\ 5 = 6\ 7\ 8\ 9.$$

Πρόβλημα

Ποιὸς εἶνε ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὁποίου τὸ 1)4 καὶ τὸ 1)8 ἀποτελοῦν τὸν ἀριθμὸ 33 ;

ΧΙΟΥΜΟΡ

Ο ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ ΠΑΠΑΣ

Σ' ἓνα χωριὸ στὰ Καλάβρυτα ζοῦσε ἓνας παπᾶς τρομερὰ τσιγκούνης. Μιὰ μέρα ποὺ πήγαινε στὰ χτήματά του τὸν ἐπίασε δυνατὴ μπόρα καὶ χαλάζι καὶ καθὼς περνοῦσε ἓνα ρέμμα τὸ νερὸ τὸν παρέσυρε.

Ὁ παπᾶς ἔβαλε τὶς φωνές καὶ ζητοῦσε βοήθεια. Ἐτρεξε ἓνας συγχωριανὸς του ποὺ τὸν ἄκουσε :

— Δὸς μου παπᾶ τὸ χέρι σου! τοῦ εἶπε. Δὸς μου τὸ χέρι σου νὰ σὲ τραβήξω.

Ὁ παπᾶς ὅμως δὲν ἔδωσε τὸ χέρι του καὶ τὸ ρέμμα τὸν τραβήξε καὶ τὸν ἐπνίξε. Μόλις ὁ χωρικός γύρισε στὸ χωριὸ καὶ διηγήθηκε τὸ ἐπεισόδιο, ὅλοι τοῦπεσαν ἐπάνω.

— Γιατί νὰ πῆς «δὸς μου παπᾶ τὸ χέρι σου» καὶ τὸν ἄφη-σες νὰ πνιγῇ ; Ἐπρεπε νὰ πῆς «πάρε παπᾶ τὸ χέρι μου...» Τότε θάπλωνε τὸ χέρι του καὶ θὰ σωνόταν. Τοῦπες ὅμως «δὸσε» κι' ὁ παπᾶς νόμισε πὼς τοῦ ζητοῦσες... δανεικά ! Ἐτσι, προτίμησε νὰ πνιγῇ !

Τὸ γράμμα

Ὑποθέσετε ὅτι στέλνετε σὲ δυὸ φίλους σας ἓνα γράμμα, μὲ τὴν παράκλησι νὰ τὸ ἀντιγράψουν καὶ νὰ τὸ στείλουν καθένας σὲ δυὸ δικούς τους φίλους, γιὰ νὰ κάμουν πάλι κι' ἐκεῖνοι τὸ ἴδιο, κ.ο.κ.

Κάθε γράμμα λαμβάνεται, ἀντιγράφεται καὶ στέλνεται μέσα σὲ 24 ὥρες. Κανένα πρόσωπο δὲν λαμβάνει δυὸ φορές τὸ ἴδιο γράμμα ἀπὸ διαφορετικούς ἀποστολεῖς. Πόσοι ἄνθρωποι θὰ τὸ ἔχουν λάβει στὸ τέλος ἐνὸς μηνός ;

«ΠΙΝΔΟΣ»

